01-KAPAK.qxp_Layout 1 28-01-2025 09:41 Pagina 1

yaşamınızda yeni bir sayfa

newaya Jin

Şubat 2025 SAYI: 239

Kadının Sözü

"Birinin hayatından vazgeçmesi çok derin bir şey. Direniş şehitlerinin ruhları, bizimle bu yolu aydınlatıyor ve çok büyük bir güçle devam etmemiz için bizi cesaretlendiriyor."

Berta Cáceres

Kaostan çıkışın yolu

özgürlükçü paradigma

Komplolar gerçeğiyle **yüzleşmek**

Önderliğimizin komplo karşısında geliştirdiği paradigma, ulus-devletçi zihniyetten kopuş, kadın özgürlüğüne dayalı demokratik dönüşüm temelinde köklü bir çıkıştır.

Ruşen Samsat / Sayfa 4

İlişkiler evreni **Rêber Apo**

Önder Apo'da ilişki olgusu stratejiktir. Kendi deyimiyle "Önderlik, yoğunlaşmış ilişkiler demektir." 35-40 yıldır insan ve toplumsal ilişkileri bir sanat inceliğinde ele alan, bilinçle donatan bir önderlik...

Elif Mercan / Sayfa 5

Demokratik modernite **halkların kurtuluşu**

Şu anda şahit olduklarımız sorunları çözme gayreti ve cesaretini gösteren korkusuz bir öncünün stratejik çabalarıdır. Sürecin izleyeni değil, bu paradigmanın hayata geçireni olmak durumundayız.

Havin Güneşer / Sayfa 3

Ya çürüyüp çözülme **ya çıkış**

Abdullah Öcalan / Sayfa 8

Ekolojik yıkım ve yeni toplum inşası

Kuzey ve Doğu Suriye'de halklar günlerdir nöbet tutuyor. Tışrîn barajı etrafında kenetlenen bu insanlar, doğadan yana dönüşmüş yeni insan/yeni toplumun simgesidir.

Güler Yıldız/Sayfa 16

Suriye savaşı ve hesapları bozan Rojava

Görünen o ki böl-parçala-yönet politikası bu kez cihadist örgüt eliyle geliştiriliyor ve önümüzdeki yüzyılın Sykes-Picot benzeri saatli bombaları halklar arasına yerleştirilmeye çalışılıyor.

Zeynep Kızılırmak/ Sayfa 6

Dem dema parastina mirovahiyê ye

Sekna gelan li Bendava Tişrînê banga ¡No pasaran! (Faşîst wê derbas nebin!) a Dolores Ibárruri tîne bîra mirov. Carekî din berxwedêrên welatparêz li Bendava Tişrînê li hemberî tevahiya êrîşên qirkirinê beşeke nû ya dîroka mirovahiyê dinivîsin.

Şervîn Nûdem/ Rûpel 9

Em ê destketiyên gelan biparêzin

Ji bo rêveberiya xweser pêvajoyek nû destpêkiriye. Li hemberî erdheja siyasî û leşkerî ya li Sûrî çêbû, ji bo em karibin herêma xwe, destketiyên jinan û gelan biparêzin têkoşînek mezin didin.

Hevpeyvîn bi Foza Yûsif re/ Rûpel 10

Tişrîn li dijî dagirkeriyê mertal e

Dengîr Güneş/ Rûpel 13

Direngen bir dağ çiçeği: Asmîn

Asmîn korkusuzca kötünün, çirkinin, yanlışın üzerine gidendi. Aşkla yol aldı, özgürlüğe soluksuzca koşmayı bildi.

Tekoşîn Devrîm/ Sayfa 20

Dejavu

Zihniniz bir anlamlandırma makinesi

Hayatınızda hiç, bir odaya girip oraya sanki daha önce girmişsiniz gibi tuhaf bir hisse kapıldığınız oldu mu? Girmediğinizi bilseniz bile... Ya da birinin bir şeyi ilk defa söylediğini duymanıza rağmen sanki o anı daha önce yaşamış gibi duraksadığınız oldu mu? Dejavu denen bu durum çok iyi anlaşılmamış olsa da, bilim insanlarının bazı fikirleri var.

Dejavu nedir?

Dejavu, yaşadığınız yeni bir şeyin aynısını daha önce yaşadığınızı düşündüğünüzde oluşan garip bir his. St. Andrews Üniversitesi Psikoloji ve Sinirbilim bölümünde çalışan psikolog ve kıdemli okutman Akira O'Connor, dejavunun bilincin işleyişlerini ortaya çıkaran ve kendiliğinden olan, hissettiğimiz şey ile doğru olduğunu bildiğimiz şey arasındaki ayrımı görmemize olanak sağlayan zor bir his olduğunu açıklıyor.

Yanlış sinyallerle ortaya çıkıyor

Söz konusu deneyim, belirli beyin bölgeleri "aksadığı" veya yanlış aşinalık sinyalleri gönderdiği zaman meydana geliyor. Bu durum, kısa bir karışıklığa sebep olarak mevcut algınızla bir çatışma meydana getiriyor. İşte dejavu beyninizin o an yaşadığınız anın doğru olmadığını bilmenize olanak sağlama biçimi olarak yaşanıyor.

Hafıza aksaklığında ortaya çıkar

Dejavu üzerine çalışan az sayıdaki uzmandan biri olan O'Connor, "Dejavu o aksaklığı düzeltme ve sanki o şeyi hatırlıyormuş gibi davranmamanızı sağlama işlemidir" diyor. "Sebebi konusunda aklıma her türlü şey geliyor fakat bir tanesi şöyle bir paradoks: Eğer bir hafıza aksaklığı varsa dejavu, insanların beyinleri en sağlıklı haldeyken meydana geliyor." İnsanların bunu neden yaşadığı belli olmasa da dejavuya yönelik yürütülen çoğu araştırma, bunun beynin anı hatırlama süreciyle alakalı bir olgu olduğunu akla getiriyor.

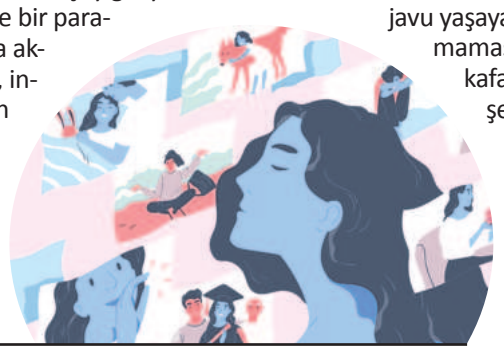

Belki de hiçbir gerekçesi yoktur!

Fakat belki de en büyük espri, insanların dejavu yaşayacak hiçbir gerçek sebebinin olmamasıdır; dejavu sadece beynimizin, kafa karıştırıcı bir deneyimi aksak şekilde mantığa oturtma şekli. "Bize kendimizin anlamlandırma makinesi olduğumuzu söylüyor. Sürekli çevremizi ve etrafımızdaki her şeyi anlamlandırmaya çalışıyoruz" diyor O'Connor.

■ Popsci

Tarihte bu ay

1 Şubat 2006 YJA Star komutanlarından Viyan Soran (Leyla Wali Hüseyin) Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'a uygulanan tecrite karşı Medya Savunma Alanları'nda bulunan Haftanin'de bedenini ateşe verdi.

28 Şubat 1998 Mahabad Kürt Cumhuriyeti kurucuları arasında yer alan ve Kürt siyaset tarihinde önemli bir yeri olan Mina Qazî Mahabad'da yaşamını yitirdi.

22 Şubat 1943 Almanya'da antifaşist Beyaz Gül örgütünün kurucusu Sophie School Naziler tarafından infaz edildi.

11 Şubat 2015 Mersin'in Tarsus ilçesinde 19 yaşındaki Özgecan Aslan okulundan evine dönmek üzere bindiği minibüste tecavüz edildikten sonra işkence edilerek katledildi.

13 Şubat 1967 İranlı şair Füruğ Ferruhzad, Tahran'ın Bagheri Kamasaei ilçesinde kaza sonucu yaşamını yitirdi. Kazanın Şah tarafından gerçekleştirilen bir suikast olduğu genel kanıdır.

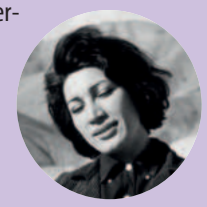

Bakteriler yok oluyor mu?

Dezenfektan, cansız nesneler üzerindeki bakterileri, virüsleri ve diğer mikropları öldürmek ya da etkisiz hale getirmekte kullanılan bir bileşiktir. Kimyasal dezenfektanlar sıklıkla alkoller, klorin bileşenleri ve hidrojen peroksit gibi farklı mikropları hedef alabilen aktif bileşenler barındırır.

Mikropların matematiği

Bir dezenfektan her dakika bakterilerin yüzde 90'ını öldürür. Dolayısıyla, bir dakika sonra esas bakterilerin sadece yüzde 10'u kalır. Sonraki dakikanın ardından geri kalan yüzde 10'u (yani esas miktarın yüzde 1'i) kalır ve böyle devam eder.

Bu logaritmik gerileme örüntüsü sebebiyle, herhangi bir mikrobiyal popülasyonun yüzde 100'ünü ortadan kaldırabileceğinizi iddia etmek mümkün değil. Bilimsel olarak sadece mikrop yükünü bir bölümü kadar azaltabildiğinizi söyleyebilirsiniz. Bu yüzden evde kullanım için satılan çoğu dezenfektan, mikropların yüzde 99,9'unu öldürdüğünü belirtir.

Yüzeyin kirliliğine bağlı

Bir yüzey ne kadar kirliyse, dezenfektanın mikropları bertaraf etmek için o kadar çok çalışması gerekir. Diyelim ki bir yüzeyde 100 mikropla başlıyorsunuz ve bunların yüzde 99,9'unu bir dezenfektan kullanarak ortadan kaldırdınız. O yüzeyden tüm mikropları etkili şekilde kaldırdığınızı büyük bir güvenle söyleyebilirsiniz. Bunun aksine, bir yüzeyde başlangıçta yüzlerce milyon veya milyarlık bakteri popülasyonu varsa, mikrobiyal yükü yüzde 99,9 oranında azaltmak bile yüzeyde hâlâ potansiyel bakımdan milyonlarca bakteri olduğu anlamına gelebilir.

Zamanın etkisi

Zaman, mikropların ne kadar etkili şekilde öldürüldüğünü belirleyen önemli bir unsur. Bu yüzden çok kirli bir yüzeyi daha uzun süre boyunca dezenfektana maruz bırakmak, mikrobiyal popülasyonun daha büyük bir kısmını yok etmeyi garantiye almanın yollarından biridir. Bu yüzden evlerde yaygın kullanılan dezenfektanların çoğunun etiketlerine yakından bakarsanız, genelde dezenfekte etmek için ürünü uyguladıktan sonra belli bir süre bekleyip daha sonra silmenizi önerirler.

■ Popsci

Gökyüzünde gezegen şöleni

Gökyüzünde Güneş sistemindeki gezegenlerden Merkür, Venüs, Mars, Jüpiter ve Satürn, Ocak ve Şubat aylarının farklı tarihlerde ve saatlerde gece gökyüzünde çıplak gözle gözlenebiliyor. Gezegenler güneş etrafında farklı yörüngelerde dolandığından görülme tarihleri ve saat aralıkları farklılık gösterebilir. Bunun yanında Uranüs ve Neptün gezegenleri de iyi bir dürbün veya teleskop ile gözlenebilecek. Uranüs ve Neptün'ün çıplak gözle görülememe sebebi ise görülebilecek kadar parlak olmamaları.

Yay civarında olacaklar

Yörüngelerindeki konumlara göre gezegenlerin önemli bölümünü aynı anda hatta güneş battıktan hemen sonra gece gökyüzünde gözlemek mümkün. Gece gökyüzündeki altı gezegen tek bir hat üzerinde sıralanmayacak, bir yay civarında olacaklar. Güneş'in gökyüzünde takip ettiği tutulum çemberi civarında, bir yay etrafında dizilmiş şekilde görülebilecekler.

■ Bilimgenc

Beta kuşağı başlıyor

Teknolojinin hızla evrildiği bir dönemde, nesillerin birbirinden farklı yaşam deneyimleri, toplumsal değişimlerle şekilleniyor. 2025 yılında başlayacak olan Beta kuşağının, insanlık tarihinin en ileri teknolojik dönüşümlerine tanıklık edeceği ileri sürülüyor.

Araştırma şirketi McCrindle, 2025-2039 yılları arasında doğanları Beta Kuşağı olarak tanımlıyor.

Dijital bir yaşam

Alfa kuşağının ardından Beta Kuşağı, dijital dünyanın en ileri seviyesine adım atacak. Alfa Kuşağı, "iPad çocukları" olarak tanımlanırken, Beta Kuşağı, yapay zeka ve otomasyonun günlük yaşamlarının her alanına entegre olduğu bir dünyada büyüyecek. Teknoloji, eğitim, iş hayatındaki bu dönüşümle birlikte daha önce hiç olmadığı kadar dijital bir yaşam hakim olacak.

İklim krizi ve küresel sorunlarla karşılaşacaklar

Beta Kuşağı, teknolojik gelişmelere odaklı bir dönemin nesli olmakla birlikte, şansız da bir nesil.

Dünyanın ekodengesindeki bozulmanın sonuçlarını daha fazla yaşayacaklar. İklim değişikliği, çevresel tahribat ve artan nüfus gibi sorunlar, bu neslin yaşamını etkileyecek. Bu nesil, toplumsal ve çevresel krizlerle mücadele ederken, ne yazık ki teknolojiye olan bağımlılıkları da artacak.

Yapay zekanın rolü büyük

ChatGPT gibi yapay zeka araçları, okullarda öğrenme süreçlerini şekillendirecek. 2022 yılında yaygınlaşan bu tür yapay zeka teknolojileri, öğrencilerin ödevlerini ve araştırmalarını hızla tamamlamalarına olanak tanıyor. Pew Araştırma Merkezi'nin 2023 raporuna göre, öğrencilerin yüzde 20'si ChatGPT'yi okul ödevlerinde aktif olarak kullanıyor. Bu durum daha da gelişecek ve Beta Kuşağı, bu teknolojilerle eğitim alacak. Geleceklerini inşa ederken dijital araçları etkin şekilde de kullanacak.

Kuşak kavramlarına eleştirel bakış

Ancak, kuşak sınıflamaları zaman zaman tartışmalara neden oluyor. Pew Araştırma Merkezi Başkanı Michael Dimock, kuşakların toplumsal değişimleri anlamaya yönelik bir araç olarak kullanılmasının önemli olduğunu, ancak farklı gruplar arasındaki farkların aşırı basitleştirilmesi gerektiğini vurguluyor. Kuşak sınıflamaları, toplumsal dönüşümü izlemek için faydalı bir perspektif sunsa da her bireyin deneyimi farklıdır.

Beta Kuşağı'nın dünya nüfusunun büyük bir kısmını oluşturacağı ve 22. yüzyıla kadar yaşamlarının süreceği tahmin ediliyor. Yapay zeka, otomasyon gibi hayatı kolaylaştırıcı gelişmelere tanıklık etse de, sosyal yaşam, yaşanılır bir dünya açısından ciddi sınavlarla karşı karşıya bir nesil olacak.

Demokratik modernite toplumun kurtuluşudur

1990'lı yıllardan beri yürürlükte olan III. Dünya Savaşı gitgide hızlanarak rengini daha da belli ediyor. I. Dünya Savaşı'nda kurulan sistem sadece Ortadoğu'da değil tüm dünyada yıkılıyor. Değişimin merkezi Ortadoğu'da ittifaklar ve düşmanlıklar yeniden yoğruluyor. Tarihsel sorunlar yeniden su yüzüne çıkıyor. I. Dünya Savaşı'nda ağırlıkta Türkiye ulus-devlet modeli üzerinden kurulan sistem, bu kez kendini ABD-İsrail-Arap devletleri işbirliği üzerinden yeniden inşaya almış görünüyor.

Havin Güneşer

1998 Ekim ayında belirginleşen uluslararası komplonun arkasındaki temel güçler kendilerini bugün daha açıktan savaşın tarafı olarak ortaya koymuş durumda. Rêber Apo'ya dönük uluslararası komplo ile Kürt Özgürlük Hareketi'nin tasfiyesi ve Ortadoğu'da direniş dinamiğinin ortadan kaldırılması hesaplanmış olsa da, 26 yıl sonra bunun tersi sonuçlarını yaşıyoruz.

Yeni dizaynda da kullanımlı aparat!

Gitgide daha açık ortaya çıkıyor ki, Kürt sorununu çözmeye yanaşmayan sömürgeci devletlerin tümü, ülkelerini altın tepside küresel hegemonik güçlerin kullanımına sunuyor. Anti Kürt ittifak ve demokratikleşmemekteki ısrar, komplonun 26. yılında tüm Ortadoğu'yu savaşa sürüklüyor; tüm bölgeyi, toplumu, kadınları yeniden sömürgeleştirilmeyle yüz yüze bırakıyor. Kürt sorununu çözmeyen ve demokratikleşmeyen Türk devleti, Turan hayallerinin oltasına takılarak varlığını Kürt varlığının yok edilmesinde arayan serseri bir mayın misali, küresel hegomonik güçlerin en kullanışlı aparatı haline geliyor.

2024 Eylül ayının sonunda Erdoğan, Esad'la "görüşme ve uzlaşıya varmak istiyoruz" demişti. Bunun ne anlama geldiği Aralık ayında anlaşıldı; Esad rejimi düştü, HTŞ Şam Hükümeti olarak deklare edildi. ABD masaları ters çevirerek, Suriye'deki darbenin sorumlusu olarak Türkiye'yi işaret etti. Oyun kurucu ABD ve İsrail iken, Türkiye'nin işaret edilmesinin nedenini yürüttüğü siyaset ve diplomasinin başarısından çok ihalenin Türkiye'ye bırakılmasında aramak gerekir. Ondan bir ay öncesine dönersek, 22 Ekim 2024'te, Devlet Bahçeli'nin MHP grup toplantısında yapmış olduğu çağrı ile Türkiye çalkalandı. İktidar ortağının bölgedeki gelişmelerden haberdar olmadan bunları söylemiş olması düşünülemezdi. Milliyetçi retorikten arındırırsak, Bahçeli'nin söylemlerinin bölgedeki gelişmelerden kopuk olmadığı daha iyi anlaşılacaktır.

Kaybeden Kürt kaybeden Türkiye'dir

Deyim yerindeyse, henüz işin 'lolo' kısmındayız. Ulus devlete dayalı sistem aşılıp yeni bir dizaynın adımları atılırken, kendilerini de bekleyen bir tehlikenin oluştuğunu anlamış olsalar da, hala sömürgeci zihniyet devrededir. Zaten her gün tasfiye için tüm varını yoğunu dökenler, yine tasfiyeden söz ediyor. Şöyle bir çözüm mümkün mü: Sizi katliamdan geçiriyoruz ama bitiremiyoruz. Silahlarınızı bırakın ki daha rahat katliam yapalım!

Ancak ortaya çıkan ve burada önemli olan şu ki, Rêber Apo'nun da dediği gibi üçüncü dünya savaşı koşullarında "kaybeden Kürt artık kaybeden Türkiye'dir." Bunu herkes istediği gibi yorumlayabilir, fakat bunun tek anlamı vardır: O da Kürdün inkarı ve soykırımı başta Türkiye olmak üzere tüm Ortadoğu'nun dışarıdan yeniden dizaynı ve kaybedişi demektir.

Rêber Apo taktik yaklaşmıyor

Öngörülü bir siyasetçi, bilge, sosyal bilimci ve toplum öncüsü olarak Rêber Apo'nun kaçırıldığı ilk günden itibaren yaptığı ideolojik ve politik tespitlerin birer birer gerçekleştiğini, O'nun çerçevesini çizdiği yol haritasında yürümeyi becerdiği oranda Kürtlerin, kadınların, halkların kazanımlarının arttığını yaşayarak deneyimledik. Bugün de Kürtler, tüm tasfiye ve soykırım hedeflerine ve girişimlerine rağmen, varlıklarını, ahlaki ve politik duruşlarını Rêber Apo'nun yol göstericiliğinde koruyor ve sürdürüyorlar.

Henüz kimse III. Dünya Savaşı'ndan bahsetmezken Rêber Apo, taraflar için bu süreçten en az kayıpla çıkmanın yolunu 2009 yılında sunduğu 'Yol Haritası' ile ortaya koymuştu. Savunmalar başta olmak üzere 26 yıldır İmralı'da uluslaşma ve devlet olgusu konusunda söyledikleri de akılda tutulduğunda, 28 Aralık 2024 tarihinde yaptığı görüşmede çıkan 7 maddelik mesajdan şu üç başlık bile, bölgedeki gelişmelerin nasıl bir öngörüyle okunduğunu gösteriyor:

• "Gazze ve Suriye'de yaşanan hadiseler göstermiştir ki, dışarıdan müdahalelerle kangrenleştirilmeye çalışılan bu sorunun çözümü artık ertelenemez bir hal almıştır.

• Bütün bu çabalarımız, ülkeyi hak ettiği düzeye taşıyacak ve aynı zamanda demokratik bir dönüşüm için de çok kıymetli bir kılavuz olacaktır.

• Devir, Türkiye ve bölge için barış, demokrasi ve kardeşlik devridir."

Dolayısıyla Rêber Apo taktik yapmıyor, fakat uzlaşının da temel prensiplerini çok net ortaya koyuyor.

Altın çağ mı?

Bu yazıyı yazarken Trump'ın yemin töreni henüz yeni gerçekleşti. Törende yaptığı konuşma çokça tartışılıp yorumlanacak gibi. Ama özetle bir 'kurtuluş hikayesi' kurdu ve 20 Ocak yemin töreni gününü ABD için kurtuluş günü olarak ilan etti. ABD'nin kendine özgü pragmatizmini eklektik bir biçimde, mitoloji ile soslayıp topluma sundu; ABD için altın çağın başladığını söyledi. Toplumun çeşitli kesimlerinin onayını aldıklarını deklere etti. Amerika kıtasının sömürgeleştirilmesini bir başarı hikayesi olarak tariflemekle kalmadı, toprakların genişletilmesi sözünü verdi.

Kendini başkomutan olarak tanımladı. Düşmanları için daha güçlü ordu vurgusunu yaparken, gücün salt kazandıkları savaşlarda değil, aynı zamanda sonlandıracakları ve hiç girmeyecekleri savaşlarda olduğunu da ekledi. Bundan kasıt nedir zaman içerisinde göreceğiz. Fakat öyle görünüyor ki, doğaya ve topluma karşı savaş, yeniden sömürgeleştirme, doğa kırım, toplum kırım derinleşerek devam edecek. Kürtler dahil örgütlü olup kendini koruyamayanlar, toplum ve kadın karşıtı zihniyet üzerinden insana benzeyen ama insan olmayan yeni bir tür olarak devletin insanı ve toplumu olarak yeniden şekillendirilmekte. Bu sürece sömürüden pay alma vaadi üzerinden entegre edilirken direnenler ve farklılıklar, şiddet kullanılarak ortadan kaldırılmak isteniyor. Böylece bu toplum kırım eşliğinde ekolojik dengeyi geri dönülemez noktalarda tahrip edecek süreçlerin onayı alınmak ve önü açılmak istenmektedir. Romalı şair Ovid, Hesiod'un çağ bölümlemesini dörde indirgeyerek adlandırmıştı: Altın, Bronz, Gümüş ve Demir.

Hesiod'un versiyonunda Altın Çağ, Prometheus'un insanlığa ateşi ve diğer tüm sanatları armağan etmesiyle sona erer; Zeus onu bir kayalığa zincirleyerek cezalandırır. Bir kartal sonsuza dek onun ciğerini yer. Muktedirin gücünün böyle kadim olduğu mesajı verilir. Ancak bir kere ateş insanlığa ulaşmıştır. Direnenlerin meşalesi bugün de yanmaya devam etmekte. Altın çağ ABD için de sona erdi. Nitekim altın çağların sömürgecilerin tarihinde başkalarının zenginliklerinin çalınması anlamına geldiğini İngiltere altın çağından da biliyoruz. Buna rağmen sistem toplum-kırımı derinleştirerek sonunu uzatmaya çalışıyor. Fakat Kürtler ve kadınlar başta olmak üzere, dünyanın her yerinde insanlık, muktedirlerin düşündüğünden çok daha fazla biliyor, direniyor ve mücadele ediyor. Kuşkusuz bunların başında, tüm hayatını ve bunun 26 yılını İmralı Adası'nda büyük bir mücadele ile geçiren Rêber Apo geliyor. Şu anda şahit olduklarımız esaret koşullarında bile, sorunları çözme gayreti ve cesaretini gösteren korkusuz bir öncünün stratejik çabalarıdır. Ancak bu, Kürtler ve dostlarının beklemek değil görevlerini paradigma temelinde yerine getirdikleri oranda gerçekleşir.

Kısır döngüden çıkış

Elbette tarihsel komploculuğu sürdürmek; bu stratejik çabaları baltalamak isteyenler de var, olacaktır. Rêber Apo'nun bu hamlesiyle birlikte özellikle sosyal medya üzerinden -başta ABD ve İsrail trolleri olmak üzere- geçmiş yüzyılın argümanları yeniden piyasaya sürülüyor. Türkiye'ye 'Kürtler sizi arkadan vurur'; Kürtlere 'hayalinizi gerçekleştirin, artık bir devletiniz olsun' diyerek halklar savaşının devamı isteniyor. Bunlar yapılırken soykırım operasyonları devam ediyor. Yine dünyadaki sol ve demokratik toplumsal kesimlerde kafa karışıklığı ortaya çıkararak, Kürtleri destekleme konusunda muğlaklık yaratmak ve Kürtleri emperyalizmin aparatı gibi göstermek istiyorlar.

Özcesi, bugünler ne kadar da I. ve II. dünya savaşları dönemine benziyor. Dolayısıyla III. Dünya Savaşı günlerinde Kürtler, ezilen halklar ve kadınlar olarak kafası en net kesim olmamız gerektiği açık. Aynı zamanda en avantajlı kesimiz; o da Rêber Apo'nun netliği ve paradigması. O nedenle sürecin bekleyeni, izleyeni değil bu paradigmanın hayata geçireni olmak durumundayız. Bekleyip gören duruş değil özgürlükçü paradigmayı büyük heyecan ve düşünce gücü ile uygulayan olmak Rêber Apo'nun bu stratejik çabalarına güç katar. Bu, sadece Kürtlerin kazanması anlamına gelmiyor; toplumların hapsedildiği bu erkek egemenlikli paradigmanın kısır döngüsünden herkesin demokratik modernite temelinde kurtuluşu anlamına geliyor.

Bekleyip gören duruş değil, özgürlükçü paradigmayı büyük heyecan ve düşünce gücü ile uygulayan olmak Rêber Apo'nun stratejik çabalarına güç katar.

Komplolar tarihi ve gerçeğiyle yüzleşmek

Komployu sadece Kürt Özgürlük Hareketi ve Önderliğine karşı bir saldırı olarak görmemek önemlidir. Ortadoğu'ya köklü bir müdahale; kaos ve savaş ile bölgeyi müdahalelere açık hale getirme, güç-ilişki ve dengelerini yeniden dizayn etmenin temel adımıdır komplo.

Rûşen Samsat

16. yüzyıldaki sistemin, özelde Avrupa özgülünde yaşanan krizlerine bir çözüm olarak geliştirdiği ulus-devlet, adeta dönemin yeni dünya düzeninin inşası olarak kapitalist sisteme yeni ve oldukça kullanışlı bir ideolojik ve siyasi çerçeve kazandırdı. Ulus-devletin "resmi-meşru" egemen statüsünün, kapitalist sisteme üç yüz yılı aşkın bir sürede kazandırdıklarını ve hegemon sistemin ömrünü uzattığını ne kadar irdelesek azdır. Ulus-devlet inşaları başta Avrupa halklarını, etnik yapıları, kadınları, dilleri, mezhepsel yaşam formları ve ruhunu ezip geçti. Ulus-devletin iştahlı ve ihtişamlı egemenliği pamuk eldiven içindeki demir yumrukla inşa edildi. Avrupa halkları, kültürleri, özellikle kadınları yüzyıllar sonra bile bu gerçekliğin acaba ne kadar farkında? Ulus-devlet adına milyonlarca kurban verildi, kara-faşizmi en koyusundan yaşadı ve yaşattı oysa!

Britanya öncülüğünde sisteme entegre

Üç yüzyıl aradan sonra kapitalist modernitenin küresel sistem krizini en derinden yaşadığı, emperyalist paylaşım ile bunu aşmaya çalıştığı 20. yüzyıl başında yeniden ve belki de tarihin en büyük hegemon sistem inşalarından birisi Britanya İmparatorluğu öncülüğünde Ortadoğu'da gerçekleştirildi. Son iki yüzyılda kürenin hiçbir coğrafyasında bu boyutlarda ve bu denli kanlı bir egemenlik sistemi inşa edilmedi. Yoksa kapitalist sistem açısından o güne kadar ideolojik-kültürel-siyasi ve ekonomik açıdan kapalı ve bir türlü yutulamayan Ortadoğu; yüzyıllara dayanan geniş toprakları içine alan ve az-çok gevşek yapısıyla merkezileşmesi çok da mümkün olmayan imparatorluklarıyla kapitalist sisteme bu biçimiyle ve hızla entegre olamazdı.

Zaten alabildiğine zayıflamış olan Osmanlı İmparatorluğu yıkılarak, egemen olduğu coğrafya yeni baştan dizayn edildi. Halklar, kültürel-etnik yapılar adeta ameliyat masasında "ulus-devlet inşası" adına parçalara bölündü. Her parçası söz konusu uluslararası hegemon güçler -esasta Britanya ve Fransa- arasında bölüşüldü. Sykes-Picot adı verilen gizli kapılar ardında yapılan anlaşmayla Arap halkları 22 ulus devlete, Kürt halkı Türkiye-İran-Irak ve Suriye arasında dörde bölündü.

Etkisi yüzyıllara yayılacak tarihsel komplo

Bu, kesinlikle Ortadoğu halklarına karşı derin ve parçalayıcı, etkileri yüzyıllara yayılacak tarihsel bir komplodur. Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı'dan arta kalan Anadolu parçasında bir ulus-devlet halinde kalabilmesi, kesinlikle kurucusu K. Atatürk'ün ilk başlardaki Kürt halkıyla stratejik ittifak çabaları ve henüz genç Sovyetler'le ilişki ve güç dengeleri arasında kendisini konumlandırmasıyla mümkün olabilmiştir. Buna zemin oluşturan en önemli gerçeklik ise; uluslararası hegemonyanın orta vadede Türkiye ulus-devletine bir "proto İsrail" olarak Ortadoğu'da yer vermesi ve Sovyet blokuna karşı jandarmalık rolünün atfedilmesidir. Daha sonraki bütün süreçlerde Türkiye Cumhuriyeti'nin ulus-devlet sistemine entegre edilmesi ve jeo-stratejik bir konum kazanması, bu rolü ile mümkün olabilmiştir. NATO'ya girişi bile İsrail'i tanıması karşılığında kabul görmüştür. İsrail'i bölgede ilk tanıyan ülke de TC'dir.

Ulus-devlet cenderesi anlaşılmadıkça

Ortadoğu'daki bu sinsi ve şeytani parçalama-birbirine kırdırma ve yönetme sisteminin stratejik aklı Britanya'dır. Britanya, bütün sömürge stratejilerini kendinde biriktirmiş, en sofistike, en büyük sömürgeci aklın kümelenmiş halidir. Hiçbir güç bu konuda onun eline su dökemez. Ortadoğu halklarının bunu derinden bilince çıkarması lazım. Ortadoğu halklarına öyle bir tuzak kurulmuştur ki; birbirini boğazlama, sürekli savaş haliyle büyük zenginlik içerisinde perişan bir yoksulluk, sürekli talan, her açıdan çölleşmeye mahkum edilmiş, tarihin en zengin ve en eski kültürel eko-sistemi olmasına rağmen, kültürel soykırım politikaları ile adeta halklar mezarlığına dönüştürülmüştür. Bu dehşetli ulus-devlet cenderesi anlaşılmadıkça, aşılmadıkça Ortadoğu ve kadim halkları asla kendine gelemeyecektir. Bu gerçekliğe rağmen, hala ulus-devlet tuzağını görememe, ulus-devleti kutsama ve vahşi sistemin Ortadoğu'ya zora dayalı olarak aşıladığı Batı zihniyetini, oryantalizmi ve pozitivist zihniyeti kırmamak, milliyetçilik, dincilik ve cinsiyetçilik tuzaklarını aşamamak Kürtler, Türkler, Farslar, Araplar için, özellikle de "aydınları" için en büyük çıkmazlardan birisidir. Bu derin gerçekliğin görülmemesi, aşılamaması; acılarla dolu tarihin, öfkenin ve özgür yaşam arayışının ve tutkusunun Ortadoğu'da bu denli sahipsiz kalması, Ortadoğu halklarının bir türlü özgürlük çıkışını yapamaması, Ortadoğu gerçekliğinin edebiyata, şiire, resme; kısacası sanata dökülememesinin de en büyük nedenidir.

Krizler, sistemin bitişinin işaretleri

Bu anlamda genelde ve özelde Ortadoğu özgülünde komplolar tarihi ve sonuçları ile daha cesurca yüzleşmek lazım. Özellikle de Ortadoğu'da yine yeniden bir uluslararası denge ve sistem inşa edilmek istendiği günümüz gerçekliğinde, artık daha net bir şekilde açığa çıkan bu yaşanan alt-üst oluşun, kışkırtılan savaşların ve oluşturulmak istenen sistemin anlaşılması çok hayati bir önemdedir. Bu bağlamda 9 Ekim 1998-15 Şubat 1999 tarihleri arasında organize edilen uluslararası komplo özünde neydi? Neden ve nasıl gerçekleştirildi? Bununla neyin yolu açılmak istendi? Bu kadar hegemon gücün ortaklaştığı ve ortak uluslararası bir koordinasyon halinde gerçekleştirdiği başka bir komplo yok gibi.

Küresel sermayenin statükocu ulus-devletlerin ekonomik-siyasi sınırlarına çarparak küreselleşemediği, yeni bir düzleme sıçrama yapamadığı, akışını sağlayamadığı bir ortamda diktatörlüğe dönüşen bölge ulus-devletleri uluslararası hegemon sistem açısından ciddi bir varlık sorununa dönüştü.

Komplo Ortadoğu'ya müdahalenin adımıydı

'90'lardan beri bu kriz derinleşerek büyüdü. 2000'lerle birlikte Ortadoğu'da uluslararası sistemin krizi aşmak için geliştirmeye çalıştığı 'değişim' projeleri, bölge ulus-devlet yapıları ile derin bir uyuşmazlığa sürüklendi. 15 Şubat Rêber Apo'ya yönelik uluslararası komplo, 11 Eylül 2001 New York'taki Dünya Ticaret Merkezi ikiz kulelere yönelik saldırı, 2003 Irak işgali ve Saddam Hüseyin'in devrilmesi, Güney Kürdistan federe Kürt oluşumunun uzun hazırlıklar sonrası kuruluşu, Afganistan işgali, Arap ayaklanmaları; Libya'da Kaddafi'nin devrilmesi ve Libya'nın parçalanması; DAİŞ, İhvan, El Kaide adı altında siyasal cihadist çete yapılarının bir çırpıda yükselişi, Kürt Özgürlük Hareketi'ne karşı tasfiye amaçlı topyekün savaşın uluslararası hegemon güçlerin desteği ile tam bir Türk-Kürt savaşına dönüştürülmesi vb. 2020'lere kadar gelen kaos, hem uluslararası sistemin yaşadığı derin krizleri ve hem de geçen yüzyılın Ortadoğu sisteminin bitişini ortaya koyan gelişmelerdir.

15 Şubat uluslararası komplosunu bu anlamda uluslararası hegemon güçlerin, bölgede olası alternatif özgürlükçü sistemlerin gelişiminin önünün alınması, bunun için halklar arası boğazlaşmanın daha da derinleştirilmesinin dayatılması olarak değerlendirmek gerekir. Komployu sadece Kürt Özgürlük Hareketi ve Önderliğine karşı bir saldırı olarak görmemek önemlidir. Ortadoğu'ya köklü bir müdahale, kaos ve savaş ile bölgeyi müdahalelere açık hale getirme, güç ilişkisi ve dengelerini yeniden dizayn etmenin temel adımıdır. Önderliğin esaret altına alınması ile hem Türk-Kürt savaşı derinleştirilecek, her türlü özgürlük ve alternatif sistem arayışı ve mücadelesi bir şekilde tasfiye edilecek, Kürdistan'ı sömürgeleştiren Türkiye, Irak, Suriye ve İran ulus-devlet yapıları yıkılacaktı. Bu durum aynı zamanda yeni kapitalist hegemon sistemin oluşturulmasının zeminini açığa çıkaracaktı.

Özellikle İbrahimi Anlaşma'yla birlikte (İbrahim-Abraham anlaşmaları, 2020 yılı son çeyreğinde İsrail, Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn arasında yapılan bir dizi anlaşma) İsrail-Arap ittifakına dayalı olarak ABD-İngiltere ve İsrail hegemon çekirdeği etrafında artık uluslararası hegemon sistemin ayakta tutamadığı Sykes Picot anlaşmasına dayalı ulus-devlet yapıları yerine, bölgenin yeni güç dengeleri ve daha da küçük parçalara bölünmüş, zayıf devletçiklerin oluşturulması temelinde dizayn edilmesi hedeflendi.

Yeni paradigma ile başka bir Ortadoğu mümkün

Bu son çeyrek yüzyıldır bölgede yaşanan çarpıcı ve sarsıcı gelişmelere bir bütün halinde baktığımızda başta Önderliğimizin komplo karşısında geliştirdiği demokratik-ekolojik ve kadın özgürlüğüne dayalı paradigması ile ulus-devletçi zihniyetten kopuş, Ortadoğu'da demokratik konfederal sisteme dayalı çözüm perspektifi, kadın özgürlüğüne dayalı demokratik dönüşüm ve aydınlanma temelinde köklü bir alternatif paradigmanın çıkışını görüyoruz. Önder Apo, bunu "3. Doğuş" diye tanımladı. Bununla milliyetçilik ve devletçiliğe dayalı paradigma ile halkların birbirine kırdırılmasının önü alındı, ama daha da önemlisi uluslararası sistemin dayattığı hegemonyaya karşı alternatif demokratik ve özgürlükçü bir çözümün önü açıldı.

Önderliğin yeni paradigması ile Kürt Özgürlük Hareketi çok köklü bir değişim yaşadı, son çeyrek yüzyılda bölgede yaşanan kriz ve kaoslardan güçlenerek, önemli kazanımlarla çıkabildi. Bölgede kendi özgücüne dayalı olarak, kendi öz savunmasını geliştirdi, bölgenin temel sorunlarının çözümünde siyasal-toplumsal aktör olduğunu ortaya koydu. Kürtlerin Ortadoğu şekillenmesinde en demokratik ve özgürlükçü bir güç olarak önemli bir rol oynadığını-oynayacağını gösterdi. Bütün dünyaya başka bir yaşam umudunun ve halkların alternatif sistem çözümünün var olduğunu ortaya koydu.

Son yüzyıldan öncesi de var

Hem bölge devletleri ve hem de uluslararası hegemon güçler, bunu gözardı ederek bölgeyi yeniden yüzyıllık savaşlara sürükleyecek tek taraflı çözümler geliştiremezler. Bütün yeni ilişki ve güç dengelerinde halkların, kadınların, etnik yapıların, kültürlerin ve bütün bunların demokratik sistem çözümünü ve demokratikleştirici gücünü görmek zorundadır. Bir şekilde bunlarla mücadele etse bile, bunları gözardı edemeyecektir. Bu gerçekliği gözardı eden her türlü sistem inşası ve çözüm arayışı, bu demokratik seçeneğe çarpacaktır. Halkların etnik-dinsel ve kültürel farklılıkların birlikte yaşadığı tarihsel toplumsal kökler, kültürel damar geçen yüzyıllık süreçte zayıflamış ya da darbe almış olabilir. Nihayet bölgede milliyetçilik, mezhepçilik, cinsiyetçilik en gerici bir şekilde yaşanmaktadır. Fakat Ortadoğu son yüzyıldan ibaret değildir. Özünde Ortadoğu halkları tarihsel olarak aşiretler arası, etnik yapılar, kültürler ve diller arası ortak yaşam sistemlerini örmüşlerdir. Kobanê'de yüzyıllardır Arap göçebe aşiretleri ile Kürt göçebe aşiretleri arasında yârenlik-yeğenlik ilişkisi devam etmektedir. Bunun gibi sayısız örnek var. Halep bir Arap-Türk ya da Kürt şehri midir? Bir kültürel mozaiktir; tam bir Ortadoğu şehridir, üstelik en eskilerden bir ticaret, kültür merkezidir. Bu bağlamda demokratik konfederal sistemin en çarpıcı ruhunu; Tişrîn'de Arap-Kürt-Türkmen ve Süryani halklarının kırılamayan ortak direnişinde görebiliyoruz!

Önder Apo'nun liderlik sanatında ilişki olgusu stratejiktir. Kendi deyimiyle "Önderlik, yoğunlaşmış ilişkiler demektir." 35-40 yıldır insan ve toplumsal ilişkileri bir sanat inceliğinde ele alan, etik ve estetikle, bilinçle donatan bir düşün ve emek insanından bahsediyoruz.

İlişkiler evreni: Rêber Apo

● **Elif Mercan**

Toplumsal tarih, sayısız adsız kahramanın yüz binlerce yıl süren muazzam emekleriyle yazıldı. Bu emeklerin görünür kılınmasında kuşkusuz adını tarihe yazdıran önderlerin payı büyük. Bazı ortak noktalar olsa da, bu önderlerin her biri kendine has özelliklere sahip. Önder Apo da yakın tarihe damgasını vuran, tüm dünyada tanınan etkili bir önder oldu, olmaya devam ediyor. Bunda ayırt edici birçok özelliğin etkisi var. Ama hepsine kaynaklık eden temel yan; ilişki felsefesidir. Önder Apo'nun liderlik sanatında ilişki olgusu stratejiktir. Kendi deyimiyle "Önderlik, yoğunlaşmış ilişkiler demektir."

Önder Apo ilişki olgusunu neden stratejik ele alıyor? İlişkilerinde nasıl olağanüstü etkileyici, örgütleyici olabiliyor? İlişkileri nasıl tanımlıyor? Toplumun farklı kesimleriyle, iktidar-devlet güçleriyle nasıl ilişkileniyor? Bu ve daha pek çok soru ışığında Önder Apo'nun toplumsal ilişki anlayışı bilimsel bir araştırma konusudur.

Söz konusu Önder Apo olunca hem bir çocuktan, hem bir bilgeden, filozoftan; hem bir önderden, hem bir devrimci-sosyalist, hem bir enternasyonalist, hem bir kadın özgürlükçüsünden bahsediyoruz. 35-40 yıldır insan ve toplumsal ilişkileri bir sanat inceliğinde ele alan, etik ve estetikle, bilinçle donatan bir düşün ve emek insanından bahsediyoruz.

Daha çocukluğunda annesi ve içinde bulunduğu toplumsallığın kendisine verecek bir şeyi olmadığını gözlemleyen ve kendi toplumsallığını kurmaya cesaret eden bir hissediş, anlayış ve sezinleyiş gücünden bahsediyoruz.

İlişkilerin temeli: Kendini bilme

Önder Apo, "İlişki sanatında, en yakınımızdan en uzağımıza kadar, bilimsel hareket etmeye ihtiyacımız vardır. Bu konuda hayaller içinde yüzmemek gerekir" sözünde karşılık bulduğu üzere, toplumsal ilişkilerin her anına ve her alanına bilimsel, sosyolojik yaklaşır. Tüm ilişkilere saygı ve ciddiyetle yaklaşmak kadar; birbirinden kopuk ele almaz; iletişim ve etkileşim içinde analiz eder.

Yıllar önce geliştirdiği kişilik çözümlemeleri hala günceldir; hala çarpıcı, etkileyici ve sorgulatıcıdır. Sistemin verili kişiliğini aşma, yeni insan ve topluma dair anlayış ve duruş kazanmayı o kadar önemser ki, bu alanda kendine has bir literatürü vardır: Hazır ilişki, gönüllü ilişki, düzen ilişkisi, ahbap-çavuş ilişki, derin ilişki, devrimci ilişki, özgür ilişki, savaş ilişkisi, yoğunlaşmış ilişki, yüzeysel ilişki, ilişkilerin karşılaşması, ilişkiler dünyası, ilişki tarzı, ilişkiler dengesi, ilişkiler sorunu, ilişki sanatı, ilişki birikimi, ilişkilerin ölçüsü, sağlamlılığı ve daha pek çok kavram ve tanımı içeren bu literatür; Önder Apo'nun ufkuna ve felsefesine ilişkin bir fikir vermesi açısından önemlidir.

Tüm toplumsal ilişkilere uyarladığı, esas aldığı öz ise, kendi varoluşuyla kurduğu sağlam ilişkidir. Kendisini anlama, tanıma ve tanımlama, "ne aldanırım ne de aldatırım" sözüyle yalın bir biçimde özetlediği kendini aldatmama, kendisine karşı dürüst ve ahlaki olma, kendini bilme, "Ey zaman ya sana büyük bir başarı bahşedeceğim ya da seni hiç yaşanmamış sayacağım" sözünde ifadesini bulan kendini yaratma kararlılığı ve cesareti, kendi varoluşuna saygı ve sevgi, gerilikleriyle amansız mücadele gibi birçok özellik; kendisiyle kurduğu bu sağlam ilişkinin temel yapı taşlarıdır. Kendine yaklaşımı, daha sonra geliştireceği tüm ilişkilerin de esasını oluşturur. Ana ve babayla, çocukluk arkadaşlarıyla, köyün imamıyla, öğretmenleriyle, köylüleriyle, mücadele içindeki kadın ve erkek yoldaşlarıyla, sanatçılarla, gazetecilerle, devlet adamlarıyla, kendisini ziyarete giden inanç önderleriyle...

Kürt ve kadın gerçeğine yaklaşım

Bu diyalektik doğru anlaşılırsa, toplumsal ilişkilerdeki felsefesi daha derinlikli kavranabilir. "Çocukluk hayallerime ihanet etmedim" diyerek hepimizi 21. yüzyılın kirine pasına bulaşmama konusunda uyaran bir bilgelikten olsa gerek, herkesten daha fazla çocukların dünyasına girmeyi, onlarla arkadaş olmayı başarmıştır. Avrupa'dan ailesiyle beraber, 3 yaşında Mazlum adında bir çocuk Akademiye gelmişti. Sivrisinekler yüzünü yara bere içinde bırakmıştı. Bir arkadaş Mazlum'a sinekler yüzüne konduğunda öldürmesini söyleyince, çocuk başını sallayıp itiraz etmiş: "Olmaz, onlar Apo'nun sinekleri, öldürmem!" Kendisini bir-iki kez gören bir çocukta bile böyle bir etki yaratan Önderliğin çocuklarla ilişkisinde sadelik ve güzellik vardır; söze gerek olmadan, hissel, sezgisel ve duygulu bir sinerji oluşur aralarında. Önder Apo öncelikle her kimliği varoluşsal kavramaya çalışır. İlişkileri sosyoloji, tarih, felsefe, siyaset, teoloji ve birçok bilim alanının perspektifiyle anlamlandırarak geliştirir. Bu konudaki en büyük emeği Kürt kişiliğine dönüktür. Kürt bireyi, Kürt toplumu nasıl bir kimliktir? Varoluşunda tarihin, kültürün, toprağın, sömürgecinin payı nedir vb. sorularla Kürt varoluşunu bütünlükle kavramaya çalışmıştır.

Aynı yaklaşım kadın doğasını, varoluşunu kavramaya yönelik de sergilenmektedir. Kadın nasıl bir varlık, kadın doğasının karanlıkta bırakılan, tarihin binlerce yıllık kalıntıları altına gömülmek istenen özü ne, bunu açığa çıkarma çabası muazzamdır. Kendine yabancılaştırılmış kadın gerçeğini aşarak bugün evrensele ulaşan kadın birliğini incelikli ve duyarlı bir yaklaşımla örmek istemiştir. Örneğin; Akademi eğitim ortamında, iki kadın arkadaşla diyalog kurduğunda, mutlaka birimize diğerini sorardı: "Sence bu arkadaşın hangi özelliğini sevebiliriz? Sevilebilecek yönleri nedir? Hangi özelliği güçlüdür? Bu arkadaş kadın özgürlüğünde nasıl bir rol oynayabilir?" Ya da Önderliğe "rojbaş" dediğimizde, "siz birbirinize Rojbaş dediniz mi, önce birbirinize Rojbaş diyeceksiniz" derdi.

Amaç ve ilke insanı

Önder Apo'nun ilişki felsefesi, amaç eksenlidir. Özgürlük, sosyalizm amacına hizmet edecek ilişkileri bulur ve geliştirir. Amacı büyütmeyen her türlü ilişkiyi eleştirir, mücadele eder; amaca bağlayan, amaçla yürüyen, amacı büyüten ilişkilere yüksek anlam biçer, sonuna kadar güç verir. Amacın gerçekleşmesi örgütlülük gerektirir ve Önder Apo'nun tarzı muazzam örgütleyicidir.

Bir gerilla annesini amaçla ilişkilendirdiği, geleneksel annelik rolünü sorgulattığı ve dolayısıyla yeni ilişki tarzını örgütlediği şu diyalogda olduğu gibi:

"Sen bu oğlanı, bu kızı neden daha güçlü eğitmedin, bak kolay ölüyorlar, onca eğitiyorum anlamıyorlar, çünkü siz onları Kürdistan gerçeğine göre eğitmemişsiniz."

Öngörüsüyle bir ilişkinin gelecekte halkların, kadınların özgürlüğünde oynayacağı rolü fark eder ve ona yatırım yapar. Bunu öyle sağlam örer ki, o insan sürekli bu enerjiyle yaşar, bu enerjiyi yansıtır. O enerji de binlerce ilişkiyi tetikler, etkiler, örgütler.

Mücadele ettiğini yakından tanıma

Mücadele diyalektiği de öyle işler. Hangi ilişkilerin, özelliklerin mücadeleye zarar vereceğini kavrar, bunları zayıflatarak engel olmaktan çıkaracak bir enerjiyi geliştirir. Bu, mücadele ettiği devletler açısından da geçerlidir; ataerkil hegemon sistem açısından da, onun kişiliklerdeki yansımasında da. Kadındaki köleci, erkekteki egemen ve köleci özellikleri mücadele edilmesi, özgürlük temelinde dönüştürülmesi gereken birer düşman gibi tanımlar. Her iki cinsle ilişkilenirken; bu özelliklerin saldırılarına, tarihsel kodlarına ve tuzaklarına karşı son derece donanımlıdır. Bunları her davranışta sezer, karşı hamlelerini geliştirerek bu özelliklerle mücadele eder.

Kürt bireyini çözümlerken, Kürt toplumsallığını çözümlerken de Kürdistan tarihini bir o kadar sömürge devletlerin, hatta bir bütünen devletçi uygarlığın etkilerini ele alır. Hangi dinamiği ne zaman, nerede, hangi yöntemle harekete geçireceğini iyi bilir. Rêber Apo'da bu durum anlık, dar bir konu ya da bir olayla ilgili değildir, bütünlüklüdür ve süreklidir. Dogmatik değildir, esnek, akışkan, değişken ama ilkelidir.

Yine Ortadoğu'daki halklara, inançlara, kültürlere tarihsel diyalektiğiyle yaklaştığından tüm halklardan insanlarla stratejik ilişkiler kurmuştur. Bu ilişki perspektifi günümüzde tüm dünya halklarını kapsayacak düzeye ulaşmıştır.

Güzelliklere aşık, çirkinliklere öfkeli

İster 30 yıl önceki kişilik analizleri, ister 1999'dan itibaren kaleme aldığı Savunmalar'ı inceleyelim; göreceğimiz temel nokta derin toplumsallık bilinci ve sevgisidir. Aynı zamanda eleştireldir. Temel doğrular konusunda ilkeli, güzelliklere aşık; çirkinliklere öfkeli, yüzeyselliğe, cahilliğe, kör inanca ve dogmatizme karşı amansız mücadelecidir. İlkeden taviz vermeyen duruşu nedeniyle Suriye devletiyle 20 yıla yakın ilişkilerinde lakabı 'Bay İlke'dir.

Özetle 'Rêber Apo'nun bir ilişki evreni var' dersek abartı olmaz.O, bir ilişkiyi gözlemlediğinde onun arka planını, hangi zaman ve mekândan günümüze aktığını, hangi felsefenin ışığını ya da karanlığını taşıdığını en ince detaylarına kadar hisseder, yaşar ve hissettirir. Örneğin mücadelenin ilk yıllarında yaptığı Kürdistan gezisinde gittiği bir evde, ev sahibi yaşlı amcanın kızı sandığı genç kızın eşi olduğunu öğrendiğinde çok etkilenir. İçinden şu sözü söyler:

"Ey genç kız! Kürdistan da tıpkı senin gibi sömürge altında, senin ve Kürdistan'ın özgürlüğü için savaşacağım!" Misafir olduğu bir mekanda kadının tarihsel köleliğine öfke duymak, özgürlüğün ekmek su kadar hayatiliğini hissetmek ve mücadeleye bağlamak... Evrendeki her şeye bütünlüklü bakabilmek; bir çiçeği, bir hayvanı, bir çocuğu, kadını evrenin boyutları içinde birbirini tamamlayan olarak görebilmek böyle bir evrensellikten kaynağını alıyor.

Bugün 'Demokratik Uygarlık' 'Demokratik Modernite' perspektifi, bu ilişki evrenini daha güçlü anlamlandırmamızı sağlıyor. Doğa ananın, ana kadının ve doğal toplumun çocuğu, insanı olmadaki ısrarıyla ilişkilendiği her olguyu güzellik, anlam ve kutsallık katarak büyütüyor.

Saatli bomba bu kez sahiplerinin elinde patlayacak

● Zeynep Kızılırmak

"Dünyanın o bölgesine bir barut fıçısı yerleştirmiş oluyoruz, hatta daha da beteri tarihte benzeri görülmemiş bir dizi saatli bomba..."

Sykes-Picot Antlaşması'nda İngiliz ve Fransız iki diplomatın diyaloğuna atıf yapılan yukarıdaki satırlar, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşamları parçalanan dört ailenin öyküsünün anlatıldığı Gilbert Sinoue'nin 'Yasemin Kokusu' isimli romanın girişinde yer alıyor. Politikayı biraz olsun okuyabilen herkesin malumu olduğu üzere, Ortadoğu'da bugün yaşanan kaos ve krizin son yüz yılı aşkın süredir müsebbibi olduğu için 16 Aralık 1915'te Birinci Dünya Savaşı'nın birinci yılında imzalanan Sykes Picot anlaşmasına değinmeden geçmemek gerekiyor.

Sykes-Picot çöktü

Kitaptaki diplomatların dediği gibi böl-parçala-yönet politikasıyla Ortadoğu'ya yerleştirilen saatli bombalar birer birer patlatıldı ve coğrafya adeta kan ve gözyaşından beslenen bir cehenneme çevrildi. Artık geldiğimiz aşamada fıçıdaki barutlar tükendi ve Sykes-Picot çöktü, halklara giydirilen deli gömleği parçalandı. Aynı zamanda Kürdistan'ın parçalanmasını pekiştiren Lozan benzeri anlaşmaların da artık geçerliliği olmadığını yaşadığımız gelişmelerden biliyoruz. İşte bugün yaşadığımız günler yüzyıllık kanlı hançeri -tam da saplandığı yer olarak Kürdistan'da- Kürtlerin ve dahi bu coğrafya halklarının bağrından çıkarma mücadelesi olarak okunabilir.

Eskiden cetveldi, şimdi map haritaları!

Şimdi eski ve yeni, bölgesel ve genel bütün hegemonlar Ortadoğu'da, Üçüncü Dünya Savaşı ile yeni bir anlaşmanın peşinde. Doğu ile batı, güney ile kuzey; tarih boyunca insanlığa hem beşik hem mezar, hem tohum hem toprak, hem devrim hem karşı devrim mekanı bu coğrafyanın kaderini belirlemek için ellerinde haritalarla koridor savaşlarına girişiyor. Bölgesel ve küresel hegemonya su, petrol, doğalgaz dahil karış karış sömürünün yeni yollarını oluşturmak için eskiden cetvel, kalem ve kağıtla yaptıklarını şimdilerde çağa uygun tabletler üzerinden map haritalarıyla yapıyor. Enerji hatları, ticaret yolları çiziyor ve bunu birbirine kabul ettirmeye, ortaklaştırmaya çalışıyor.

Pozitivist erkek egemen sistem, kendi dışında herkesi kullanılacak birer nesneye dönüştürür ve tarihi ile de bu nesneleştirmeyi pekiştirir. Daha önceki emperyalist paylaşım savaşlarında olduğu gibi nesneleştirilen tarih, nesneleştirilen insan bu haritaların hiçbirinde yer almıyor. Yap-boz tahtası gibi bir günde yüzbinlerce insan yerinden yurdundan toprağından koparılıyor. Varsa bir direnme geleneği ayakta kalıyor; yoksa ölüm, esaret, beden işgali dahil her türlü kırım uygulanıyor. Coğrafyanın asıl sahibi olan Kürtler dahil, bölge halkları, inançları ve kadınları yok sayılarak önümüzdeki yüzyılın dizaynı yapılmaya çalışılıyor. Erkek egemen kapitalist hegemonyanın en iyi bildiği şey savaş ve çatışma olduğu için, yeryüzünün birçok noktasında bu dizayn politikalarıyla çatışmaları körüklüyor ve halkları kırım politikalarına mahkum etmek istiyor.

Suriye iç savaşında mevcut 'geçici' denilen yönetimin kalıcı olmayacağı aşikar. İflas etmiş ulus-devletçi paradigmanın mezhepçi-dinci versiyonu ile yeniden çözüm aramaya girişmek, tarihi tekerrüre mahkum etmeyen çalışan kapitalist sistemin kurgusundan başka bir şey değil.

Suriye savaşı ve Rojava

Ama bütün bu politikaların iflasını ve yeniden yapılanmasının ipuçlarını veren odak noktalarından biri Suriye. 2011'de 'Arap Baharı'nın bir devamı olarak iç savaşa dönüşen Suriye savaşı, bölgesel ve küresel hegemon güçlerin ellerini ovuşturarak nüfus ve koparabilirlerse toprak koparmak için paramiliter güçleriyle at koşturmaya çalıştıkları bir yer haline geldi. Aynı güçlerin "gübreliğinde yetişen" ve her birinin çıkarları için kullandığı bir argümana dönüşen El Nusra ve DAİŞ gibi onlarca çete örgütü 'eğitilip donatılarak' sahaya sürüldü. Tam da bu günlerde orijinini direnişten ve üzerinde yaşadığı toprakların haklı varolma gerekçesinden alan Rojava, tabiri caizse hesapları alt üst etti. Kürdistan Özgürlük Mücadelesi ve Kürdistan Kadın Özgürlük Mücadelesi'nin mirasıyla hakiki bir halklar ve kadınlar baharına dönüşen Rojava, çağa alternatif bir model olarak Kadın Devrimi'ne öncülük yaptı. Halklar Önderi Abdullah Öcalan'ın demokratik ulus paradigmasının evrenselliği ile Kuzey Doğu Suriye halklarının geliştirdiği bu sistem, küresel hegemonyayı kaygılı bir izleyişe; tekçiliğine bir tehdit olarak gören Türk devletini ise saldırganlığa sevk etti. Çete ihraç eden bir devlet olarak önce DAİŞ ve El Nusra dahil onlarca çete grubunu besledi, büyüttü ve Rojava'ya saldırttı.

Efrîn'le birlikte bu aparatlarla birlikte kendisi bizzat sahaya indi. Rojava Kadın Devrimi olarak gelişen Kuzey Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin alternatif olma gücü öz savunmadan, siyasete, diplomasiden, ekonomiye her alanda kadın özgürlüğünü esas aldığından hegemonyanın bölgesel koçbaşısı Türk devletinin de asıl hedefi kadınlar oldu.

Kadın özgürlüğü açısından uzlaşmaz çelişkiler

El Nusra'nın isim değişmiş hali HTŞ'nin 26 Kasım'da, hemen hemen eş zamanlı olarak Halep, Hama, Humus ve Şam'a varana kadar hiçbir direnişle karşılaşmadan ilerleyişi ve Esad rejiminin düşüşü, Suriye için yeni bir dönemin başlangıcı oldu. Yaşananlara bakınca tarihi olduğu kadar kurgusal ve hegemon güçlerin anlaşması ekseninde gelişen ilerleme ve yeni dönemin aktörleri olarak seçilenler gösterdi ki, kadın özgürlük çizgisi açısından ideolojik-paradigmasal bağlamda uzlaşmaz çelişkiler barındıran bir sürecin gelişmesine tanıklık edeceğiz. Görünen o ki, Suriye'de kurgusal, anlaşmalı bir iktidar değişimi ile karşı devrim bir 'devrim' fenomeni gibi sunuluyor.

Tekçi bir diktatörlük olan BAAS rejimi yerine iktidar yine tekçi bir yapıyla ikame edilmek isteniyor. Sakalları kısaltılmış, kravatla kapitalist modernitenin emir eri olduğunu beyan eden takiyecilikle ekran önünde boy gösterenler, kamera arkasında -ki bazen önünde de oluyor- kadınları, Alevileri, Hristiyanları, cihadist yaşam tarzını kabul etmeyen Müslümanları kırım ve tehditle sindirmeye ve soykırıma uğratmaya çalışıyor. Halep'te Alevilerin kutsal mekanına saldıran çete görüntülerinin medyaya yansıması ardından başlayan gösterileri bahane ederek Alevi kırımı yapan HTŞ güçleri, Hama, Humus, Tartus, Lazkiye, Ceble ve Banyas'ta binlerce kişiyi katletti.

Bir sindirme yöntemi olarak insan onurunu ayaklar altına alan görüntüler bilinçli olarak yayıldı. Bu saldırılarda binlerce kişinin öldürüldüğü biliniyor. Çok sayıda kadın ise çeteler tarafından 'ganimet' olarak kaçırıldı ve tecavüze maruz kaldı.

Yüzyılın çatışma noktaları

Yine HTŞ'ye bağlı gruplar, Hristiyanların yoğunlukta bulunduğu Hama'ya bağlı Al-Suqaylabiyah'taki yılbaşı ağacının yakılması ardından başlayan protestolara katliamla yanıt verdi. Meraklılar için Suriye'de halklara yönelik 'geçici yönetim' adı altında yönetimi kendinden menkul grupların nefret ve katliamlarını internette bol bol görmek mümkün. Fıtratında kadınlara ve farklı inançlara eşit davranmanın olmadığı bir yapının Suriye'nin geleceğinde ne kadar yer alacağı, görünen köyün klavuzu deyimiyle açıklanabilir ancak. Görünen o ki böl-parçala-yönet politikası bu kez tekçi-mezhepçi cihadist örgüt eliyle geliştiriliyor ve önümüzdeki yüzyılın Sykes-Picot benzeri saatli bombaları halklar arasına yerleştirilmeye çalışılıyor. Mezhepler, inançlar ve halkların birbirine düşman edilme süreçleri gelişiyor. Aslında önümüzdeki yüzyılın çatışma noktaları Suriye merkezli oluşturulmaya çalışılıyor. 20'nci yüzyılın başında halkların ve kadınların dışlanarak geliştirildiği ulus-devletçi tekçi paradigmanın iflasından ders almayan hegemon güçler, Ortadoğu'ya yeni bir deli gömleği giydirmeye çalışıyor. Ama biz en iyi öğretmen olan tarihten biliyoruz ki, Ortadoğu'ya dair dışardan yapılan hesaplar, içeriden ne kadar ortağı olursa olsun yerelde hep kadük kalmıştır ve asıl belirleyici aktör nihayetinde hep yerel güçlerin direnişi olmuştur.

Takiyeci yönetim gerçekten de 'geçici'

Birçok siyaset bilimciye göre 'aslında yeni başlayan Suriye iç savaşı'nda mevcut 'geçici' denilen yönetimlerin kalıcı olmayacağı aşikardır. Çünkü dincilikle beslenen kökleriyle yüzleşmek şöyle dursun, takiye ile kendi gerici ideolojisini geleceğe hakim kılmaya çalışma niyetini her fırsatta belli ediyor. İflas etmiş ataerkil ulus-devletçi paradigmanın mezhepçi-dinci versiyonu ile Ortadoğu'da yeniden çözüm aramaya girişmek tarihi tekerrüre mahkum etmeye çalışan kapitalist sistemin bir kurgusundan başka bir şey değil.

Halklar Önderi Abdullah Öcalan, "Özgürlük Hareketi sosyalist bir harekettir. Bu harekette mezhepçi, milliyetçi anlayışlar olmaz. Herkes kendi toplumsallığını yaşar, ama aynı zamanda evrensel olmak durumundadır. Dikkat ederseniz, bizim siyasetimizin hakim olduğu alanlarda bu tür devlet operasyonları sonuçsuz kalıyor. Bakın Rojava'ya, eğer mezhepçi ve milliyetçi bir yaklaşım orada baskın olsaydı, parça parça olup yutulurdu. Ama görüyorsunuz, tüm inançlar ve kimlikler birbirlerine saygılı ve yan yana yaşıyorlar. Bu da ulus-devletçiliği aşmakla olur. Barzani ulus-devletçiliği de er ya da geç çatlayacaktır, fazla yaşayamaz. Sovyetler'de reel sosyalizm ulus-devlet batağına gömülmüştü, hakeza Çin de öyle. Oysa sosyalizmde tekçi ulus devlet anlayışı olmaz; bu, büyük bir tehlikedir. Buna karşı ne yaptık? Demokratik ulus anlayışını geliştirdik. Demokratik ulusa dayalı sosyalizm her türlü tehlikeleri de bertaraf edecektir" belirlemesini yapıyor. Bu nedenle Ortadoğu'da çözüm şansı olacak her sistemin öncelikle milliyetçilik, cinsiyetçilik, dincilik ve pozitivist bilimcilikle ideolojik hesaplaşmayı başarıyla yürütmesi gerekiyor. Üstelik bu kez ilk ve son sömürgenin ikinci devrim için kolları sıvadığı bir coğrafyada ideolojik ve bedenleşmiş olan bir kadın özgürlük çizgisi var. Suriye'nin geleceğini belirleyecek olan Rojava Kadın Devrimi, Kuzey Doğu Suriye'deki demokratik ve kadın özgürlükçü sistem olacak gibi görünüyor. Özcesi 109 yıl önce halklar arasına yerleştirilen saatli bomba bugün sahiplerinin elinde patlayacak gibi duruyor.

Bölgesel ve küresel hegemon güçlerin paramiliter güçleriyle at koşturmaya çalıştıkları Suriye'de orijinini direnişten alan Rojava, tabiri caizse hesapları alt üst etti.

Patriarkal düzen ideolojik araçlarla yeniden üretilirken, kadın özgürlük mücadelesini en büyük tehdit olarak görmektedir. Rêber Abdullah Öcalan'ın kadın özgürlüğü ideolojisi ile bu düzene karşı direnmesi, hedef alınmasının temel nedenlerinden biridir.

Komploya karşı bir direniş biçimi

● **Berfin Güneş**

15 Şubat, Kürt halkı ve özellikle Kürt kadınları için tarihin en karanlık günlerinden biri olarak hafızalara kazınmıştır. Rêber Abdullah Öcalan'ın 1999 yılında uluslararası bir komplo sonucu esir alınması, yalnızca Kürt halkına ve kadınlarına değil, tüm özgürlük mücadelelerine yöneltilmiş küresel bir saldırıydı. Bu komplo, kapitalist modernitenin kadın ve toplum üzerindeki baskıcı tahakkümünü sürdürme arzusunun somut bir göstergesi olarak, özellikle kadın mücadelesine ve özgürleşme arayışına karşı gerçekleştirilmiştir.

Kapitalist moderniteye meydan okuma

Kapitalist modernite, kadının tarihsel varlığını ve toplumsal yapının inşasındaki kritik rolünü, her türlü zoru kullanarak sistematik bir şekilde görünmez kılmaya çalışarak varolmaktadır. Bu tahakkümle patriarkal düzen ideolojik, politik ve 'bilimsel' araçlarla sürekli olarak yeniden üretilirken, kadın özgürlük mücadelesi bu düzene yönelik en büyük tehdit olarak görülmektedir. Abdullah Öcalan'ın kadın özgürlüğü ideolojisi ile bu düzene karşı direnmesi, hedef alınmasının temel nedenlerinden biridir. 15 Şubat komplosunun, Kürt kadınlarının mücadelesinde bir dönüm noktası olduğu tartışmasızdır. Kürt kadınları, komplonun yarattığı acı ve öfkeyi direnişlerinin temel harcına dönüştürmüş ve büyük bedeller ödeyerek bu mücadeleyi adım adım örmüştür. Zindanlardaki iradeden, dağlardaki özgürlük mücadelesi ve toplumsal alandaki örgütlenmelere kadar uzanan benzersiz direniş, kapitalist moderniteye karşı cesur bir meydan okuma olarak komplo sürecine yanıt vermiştir.

Bu meydan okuma, kapitalist modernitenin kadın ve toplum üzerindeki sömürü düzenine karşı büyüyen büyük bir isyana dönüşmüş; ataerkillik ve sömürgecilikle hesaplaşmayı daha da derinleştirmiştir. Komploya karşı yürütülen bu hesaplaşma, ideolojik ve politik mücadeleden öz savunmaya, eşbaşkanlık sisteminden kadın akademilerine, kadın kooperatiflerinden kültür, sanat ve edebiyata, Jineolojî'ye kadar bir çok alanda güçlü ve anlamlı bir yanıt bulmuştur. Kürt kadınlarının öncülüğünde gelişen "kadın direnişi," her koşulda ve her alanda "örgütlenme" ve "sürekli mücadele" anlayışıyla kadın özgürlükçü bir devrimin filizlenmesine öncülük etmiştir. Bu süreç, kadınların toplumsal dönüşümün yalnızca bir öznesi değil, aynı zamanda kurucusu ve öncüsü olduğunu açıkça ortaya koymuştur.

Ezber bozan direniş

Tüm bunlar, Rêber Abdullah Öcalan''ın kırk yılı aşkın mücadelesinde kadın özgürlüğünü toplumsal özgürlüğün temel taşı olarak ele alması sayesinde mümkün olmuştur. Savunmalarında kadınların "ilk sömürgeleştirilen sınıf" olduğunu vurgularken, kadın özgürlüğünü "toplumun özgürleşmesinin ön koşulu" olarak tanımlamıştır. Sadece ideolojik çerçeve sunmakla kalmamış, aynı zamanda pratikte bir devrimci mücadeleye dönüşerek kadınların dünya çapında ezber bozan bir direniş ve örgütlenme modeli geliştirmesine ilham vermiştir. Rêber Abdullah Öcalan, özgürlük ve hakikat arayışında kadınların özgürleşmesini toplumu dönüştüren temel bir paradigma olarak tanımlamıştır. Bu kapsamda, 2008 yılında kaleme aldığı Özgürlük Sosyolojisi adlı eserinde, Jineolojî'yi bu paradigmanın bilimi olarak ortaya koymuştur. Kürtçe jin (kadın) ve Latince lojî (bilim) kelimelerinden türetilen Jineolojî, kadın hakikati ile bilimi birleştiren yeni bir epistemoloji sunmuştur. Pozitivist bilimin, kadınlar ve toplum üzerindeki tahakkümü pekiştiren yapısını eleştiren Jineolojî, kadın merkezli bir bilgi sisteminin inşası, toplumsal özgürlüğün yeniden kazanılması ve zihniyetin sömürgeci kalıplardan arındırılması için önemli bir çıkıştır.

Patriarkal düzeni sarsan Jineolojî

Bu yaklaşım, yalnızca teorik bir çerçeve sunmakla kalmaz; aynı zamanda kadınların tarihsel, toplumsal ve politik özneleşmesini mümkün kılan bir mücadele dinamiği yaratır. Jineolojî, kadınların tarih boyunca toplumsallığın kurucu öznesi olduğu gerçeğini görünür kılmayı ve yaşamla doğa arasındaki uyumu yeniden ele almayı hedefler. Karanlıkta bırakılan hakikati aydınlatma çabası olan Jineolojî, patriarkal ve kapitalist tahakküm düzenine karşı kapsamlı bir eleştiriyle başlar. Bu bilimsel yaklaşım, patriarkal düzenin ideolojik ve politik temellerini, bu temelleri sürekli üreten bilgi sistemlerini sorgular. Jineolojînin sunduğu kadın merkezli bilgi ve toplumsal örgütlenme perspektifi, uluslararası komplonun dayandığı patriarkal ve kapitalist baskı düzenine karşı radikal bir meydan okumadır.

Komploya karşı yanıt

Jineolojî, kısa bir zaman diliminde, teorik bir kavram olmaktan çıkarak güçlü bir pratikleşme zeminine ulaşması ile bu bilimin gerekliliğini ve etkisini açık bir şekilde göstermiştir.

Jineolojî Akademileri, Araştırma Merkezleri, kadın odaklı Jinwar ve Şifa Jin projeleri, Avrupa'da kurulan Jineolojî Merkezi ve sayısız yerel ve uluslararası komiteler bu çerçevede önemli adımlar olmuştur. Bunun yanısıra, çeşitli eğitimler, kamplar, sosyolojik araştırmalar, Jineolojî dergisi, Rojava'daki üniversitelerde açılan jineolojî bölümleri ve orta öğretim düzeyinde verilen dersler gibi sayısız faaliyet, kadınların özneleşmesini sağlayan güçlü dinamikler yaratmıştır.

Bu çalışmalar, 7'den 70'e Kürt kadınlarını güçlendirirken, dünyanın dört bir yanından farklı topluluklardan kadınları bir araya getiren bir dayanışma ağı inşa etmiştir. Böylece, patriarkal sistemin dayattığı kodlara ve komplolara karşı verilenen güçlü yanıtlar arasında yerini almıştır.

Uluslararası komplo, özgürlük mücadelelerine yönelik en kapsamlı saldırılardan biri olarak, özellikle derinlemesine incelendiğinde, Kürt kadın mücadelesi bağlamında küresel düzeyde kadınların direnişini hedef almıştır. Ancak bu karanlık girişim, jineolojînin evrensel kadın mücadelesi perspektifiyle sınırları aşarak, binlerce enternasyonal kadının Rêber Abdullah Öcalan etrafında kenetlenmesine ve mücadelenin evrenselleşmesine zemin hazırlamıştır.

Özüyle buluşmanın metodolojisi

Jineolojî, tarihsel olarak kadınların yerel ve küresel mücadeleleri arasında güçlü bağlar kurma, farklı coğrafyalardan kadınları bir araya getirme, patriarkal sistemle yüzleşme, alternatif yaşam modelleri geliştirme ve en önemlisi, önderlik paradigmasıyla tanışma olanakları sunmuştur.

Feminist hareketlerle ve teorilerle diyalog kuran jineolojî, feminist mirastan öğrenmenin yanısıra, feminizmin mevcut durumunda karşı karşıya kaldığı pozitivizm ve kapitalist modernitenin yarattığı tıkanmaları aşmada, kadınların hakikatine dayalı bir bilgi sistemi sunarak "feminizme katkı" sağlamayı hedeflemiştir.

Bu yaklaşımıyla jineolojî, hem Kürt kadın mücadelesinde hem de evrensel kadın dayanışmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Kadının hakikati, yaşam ve doğa arasındaki bağın bütünlüğü ile yerel bilgilerin yeniden canlandırılması tartışmalarını odağına alan jineolojî, kadınların tarihlerine ve köklerine dönme sürecini teşvik eden bir metodoloji sunarak, Rêber Abdullah Öcalan paradigmasıyla tanışmayı mümkün kılmıştır.

Evrensel kurtuluşun kapısı aralandı

Sonuç olarak, 15 Şubat komplosu, Kürt halkının ve kadınların belleğinde karanlık bir gün olarak yer etmiştir. Ancak bu karanlık, kadınların aydınlık bir geleceği inşa etme iradesini daha da güçlendirmiştir. Kürt kadınlarının öncülüğünde şekillenen özgürlük mücadelesi, bir halkın mücadelesini aşarak evrensel bir kurtuluşun kapılarını aralamıştır. Bugün, Jineolojî ve kadın özgürlüğüne dayalı paradigma, yalnızca Kürt halkı için değil, tüm insanlık için bir umut ışığı olmaya devam etmektedir.

Rêber Abdullah Öcalan'ın "kaybedileni, kaybedilen yerde aramak; kadim toplumsallığın izini kadın hakikatiyle yeniden keşfetmek, özgür bir geleceğin temelidir" sözleri, paradigmasının özünü açıkça ortaya koymaktadır. Bu bağlamda jineolojî, bu arayışın hem teorik hem de pratik bir yanıtı olarak doğmuş; kadınların öncülüğünde özgür bir toplum inşa etme iradesinin en güçlü dayanağı haline gelmiştir. Patriarkal ve kapitalist sistemlere karşı bir direniş biçimi olarak Jineolojî, özgürlük mücadelesinde önemli bir rol oynamaya devam edecektir...

Zindanlardaki iradeden, dağlardaki özgürlük mücadelesine, toplumsal alandaki örgütlenmeye kadar uzanan benzersiz direniş, kapitalist moderniteye bir meydan okuma olarak komploya yanıt vermiştir.

ABDULLAH ÖCALAN

Paramparça edilen Ortadoğu'da çıkış

Toplumsal olgular herhangi bir fiziksel veya kimyasal olgu gibi ölçülüp kanunlara bağlanamaz, esnektir. En bunalımlı olanlarında bile çoklu çözüm olasılıkları hep vardır. Sorun çözümlerin dayandırılacağı tasarımların toplumsal hakikatle bağlantılı olmasından kaynaklanmaktadır.

Hiçbir birey ya da hakikat sahibi, bağlı olduğu toplumsallık göz ardı edilerek kavranamaz. Bu yüzden sosyoloji en geç gelişen bilim olduğu gibi, sıkça yetkinleşme ihtiyacı duyan bilimlerin de başında gelmektedir. Toplumları anlamadan, yaşadıkları sorunlara ilişkin hakikat payı yüksek çözümler tasarlanamaz. Toplumsal bunalımları anlayabilmek için de toplumların hakikat algısına daha çok ihtiyaç vardır. Bunalım anları toplumların çözüldüğü, dolayısıyla hakikatlerinin değişime uğradığı anlardır.

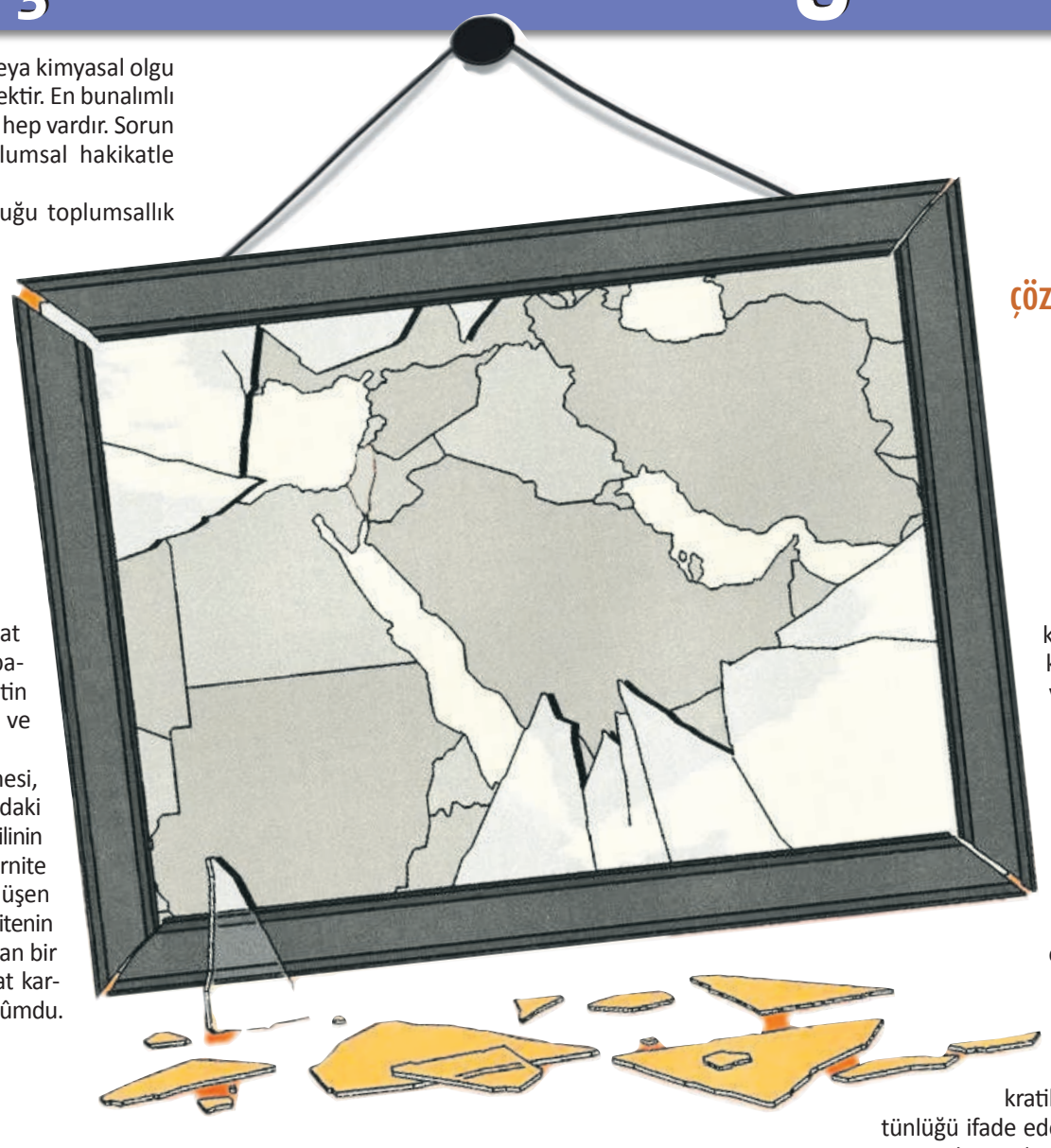

Ortadoğu hakikatini zayıflattılar

Çözümü belirleyecek olan, kapsadığı hakikat payıdır. Diğer bir deyişle toplumsal eylemde başarıyı belirleyen, taşıdığı hakikat gücüdür. Hakikatin kendisi ise, toplumsal olgunun içerdiği anlam ve yaşam güçlerinin ifade edilme paylarıdır.

Kapitalist modernitenin Ortadoğu'yu fethetmesi, son tahlilde kendi toplumsallığının Ortadoğu'daki toplumsallıklar karşısında ihtiva ettiği hakikat temsilinin üstünlüğünden ileri gelmektedir. Kapitalist modernite karşısında artık geleneksel toplum durumuna düşen Ortadoğu kültürünün hakikat temsilcileri, modernitenin hakikatleri karşısında başarıları mümkün olmayan bir konuma sürüklenmişlerdi. Kısacası Batılı hakikat karşısında Doğulu hakikat zayıftı ve yenilmeye mahkûmdu. Yenilgi tüm topluma mal edilemezdi.

Çözülme mi, çıkış mı?

Yenik düşenler hakikatin resmi temsilcileri, yani iktidar ve devlet sahipleriydi. Kendi toplumlarının zihniyetini ve yaşam iradesini artık bu güçler belirleyemez. Hegemonik gücün işbirlikçileri ve ajan kurumları olarak, bunlar yaşamlarını garantiye alma karşılığında hizmetlerini sunmakla mükellefler.

Fakat geriye başsız kalan gövde misali bir toplumsal beden yerinde kıvranmaktadır. Bahsettiğimiz gibi, bu kıvranmayla ya çürüyüp çözülerek modernitenin yeni toplumsallığında, iktidarında eriyip yok olacaktır, ya da esnek karakterinden ötürü, teslim olmayan bedenine ilişkin özgür bir zihniyetle özgür yaşam kararlılığını ortaya koyacak, yani bunalımdan daha özgür bir zihniyetle çıkış yapacaktır. Şüphesiz bu yeni zihniyet öncülüğündeki çıkış, taşıdığı yeni hakikat payıyla bağlantılıdır.

İktidarcı İslam yenilmekten kurtulamaz

Reel sosyalist toplum kendisini farklı bir modernite haline getiremediği için çözüldü. Kapitalist modernitenin üç unsurunu da aşamadı. Aşmak şurada kalsın, bürokratik kapitalizmle her üç unsurun daha da aşırı bir kullanımına gitti. Sonuçta inşa ettiği toplumsal yapıların ihtiva ettiği hakikat payları liberal kapitalist modernitenin hakikat payından zayıf kaldığı için, yenilmekten ve çözülmekten kurtulamadı.

İktidarcı ve devletçi İslamcı hareketler, reel sosyalizmden çok daha geri hakikat paylarıyla daha ideolojik haldeyken yenilmekten kurtulamayacak çarpık olgulardır.

Kendilerini daha çok Mısır'daki El Ezher Üniversitesi'nde Sünni geleneğin, İran'ın Kum kentindeki medreselerde de Şia geleneğinin modernleşmesi olarak sunan ideolojik ve toplumsal yapılanmalar, taşıdıkları hakikat paylarıyla liberal kapitalist modernitenin eşiğine bile varamazlar. İslam kültürel geleneğini farklı modernite olarak sunmak, eski eserlerin kopyasını hazırlayıp satan kalpazanlardan farklı olmayan bir uğraştır.

> Ortadoğu'da son yüzyılda ulus-devlet bölünmeleri genel anlamda bir kırım hareketidir. Zihniyetten tutalım ekonomik dünyalarına kadar yaşatılanlar, bütünsel gerçekliğin parçalanıp kapitalist modernite unsurlarınca yenilip yutulur hale getirilmesidir.

Dayanağı köklüdür

Geleneği muhafazakârlıkla karıştırmamak gerekir. Tutuculuk olarak muhafazakârlık toplumsal geleneğin kendisi değildir; aslında liberalizm karşısında tutunmaya çalışan yenilmiş hâkim gelenek temsilciliğidir. Ayağını geleneğe dayamayan demokratik moderniteden bahsedilemez. Toplumsal gelenek demokratik modernitenin tarihsel gerçekliğidir. Tarihsiz toplum olamayacağına göre, tarihsiz demokratik modernite de olamaz.

Demokratik modernite sadece geleceğe ilişkin bir ütopya değildir. Ayağı daha çok binlerce yıllık kültürel geleneğe dayalıdır.

Bu kültürün güncel gerçeği, var olan toplumudur. Bu toplum ne kadar çözümsüz ve çaresiz bırakılmış olursa olsun, yine de bir gerçekliktir.

Bir kasap misali parçaladılar

Tarih boyunca, hatta on binlerce yıl ötelerden beri kültürel bütünlük içinde bir yaşam inşa eden Ortadoğu toplumu, Birinci Dünya Savaşı'nın sıcak ateşi içinde, kapitalist modernite güçlerince bir kasabın doğramasına benzer biçimde doğranıp, ulus-devlet denen canavarların insafına terk edildi. Ulus-devletler, gerçekten Kutsal Kitap'ta devletle özdeşleştirilen Leviathan'ın en somut hali olarak, iç ve dış politika denen yalanlarla toplumsal gerçekleri parçalayıp yutmaktan öteye bir rol oynamadılar. Modern ulusal toplum dedikleri şey, tarihin muazzam bütünlük arz eden birikimli toplumsal kültürünü parçalara bölüp, inkâr ve imhaya yatırma ameliyesinden başka bir şey değildi. Tarihi ve toplumsal kültürü ne denli parçalayıp inkâr ve imha etmişlerse, kendilerini o denli başarılı saydılar. Kapitalist modernitenin kasapları rolünü oynayan ulus-devletler, geçmişin inkâr ve imhasını başardıkları ve yerine sistemin ajan kurumlarını ve oryantalist zihniyetlerini egemen kıldıkları oranda, kendilerini yeni efendileri karşısında başarılı ve mutlu saydılar. Ortadoğu kültürü açısından son yüzyılda ulus-devlet bölünmeleri ve iç-dış politika denilen uygulamaları genel anlamda bir kırım hareketidir. Zihniyetten tutalım ekonomik

dünyalarına kadar yaşatılanlar, bütünsel gerçekliğin parçalanıp kapitalist modernite unsurlarınca yenilip yutulur hale getirilmesidir.

Demokratik Uluslar Birliği bütünleştiricidir

Demokratik ulus kuramı her şeyden önce bu kasap tarzı kültürel bütünlüğü parçalayıp doğrama hareketinin, yani ulus-devletçiliğin durdurulması ve bütünlüğe yeniden başlanmasının zihniyet dünyasının kurgulanmasıdır. Demokratik ulus kuramı, Ortadoğu'nun kültürel dünyasını Demokratik Uluslar Birliği kavramı altında bütünleştirmeye ilkesel bir değer ve öncelik atfeder. İnşa edildiği tüm tarih çağları boyunca olanca çeşitliliği içinde bütünlük arz eden kültürel dünyamız, kapitalist moderniteye alternatif olarak, bu kavram altında bütünleştirilmek durumundadır. Son yüzyıla bakalım: Gidişat hep parçalanmaya doğru evrilmiştir. Arap kavmi sadece yirmi iki ulus-devlete bölünmemiştir; birer pro-ulus-devletçik olarak habire birbirlerine zıt yüzlerce çelişkili zihniyete, örgütlenmeye, aşiret ve mezhebe bölünmektedir. Liberal felsefenin amacı da sömürgesel anlamda budur. Kapitalist bireyciliğin toplumu atomlaştırma potansiyeli sonsuzdur. Dolayısıyla demokratik ulus kuramı yeniden özgür ve demokratikçe bütünleşmeye giden yolda temel ilkesel bütünlüğü ifade eder. Özcesi, bu kuram ulus olmak için katı siyasi sınır anlayışı olmayan, aynı mekânlarda ve hatta kentlerde farklı ulusları çeşitli bütünlükler içinde daha üst ulusal topluluklar halinde inşa etmeyi mümkün kılan bir ulus anlayışını öngörür. Böylece birbirleriyle sınırlar yüzünden sürekli savaştırılan büyük ulusal topluluklarla daha küçük olan ulusal toplulukları, azınlıkları aynı ulusal bütünlük içinde eşit, özgür ve demokratik kılar. Sadece bu ilkenin uygulanması bile hegemonik sistemin 'böl-yönet' ve 'tavşan kaç, tazı tut' politikalarını boşa çıkarmaya yeterlidir. Bu ilkenin muazzam barışçı, özgürlükçü, eşitlikçi ve demokratikleştirici değeri, sadece bu yönleriyle bile ulus-devletçi fesadın bütün savaşçı, köleleştirici, katmanlaştırıcı ve despotik faşist uygulamalarını boşa çıkarmak suretiyle üstün çözümleyici rolünü kanıtlar.

> Ulus-devlet oyunlarının Ortadoğu'yu getirdiği durum gözler önündedir. "Sorun çözüyoruz, sıfır sorun diplomasisi" adı altında, daha büyümüş ve içinden çıkılmaz bir hal alan sorunlar yumağı haline getirilmiş Ortadoğu'nun bu durumu yapısaldır.

Ortadoğu'da derin bunalımın aşılması

Bölgede zengin bir miras teşkil eden sadece etnik ve ulusal varlıklar değildir. Dinler ve mezhepler de geniş bir gruplar yelpazesini teşkil eder. Geleneksel ve modern biçimleriyle dinlerin ve mezheplerin aldığı yeni görünümlerin temsili ciddi bir sorundur. Ulus-devletçilik bunların da büyük kısmını tasfiye etti. Fakat artık kendisi aşındığı için, tarihsel kültürün bu zengin mirasları için kendilerini ifade etmek ancak demokratik ulus kuram ve kavramları çerçevesinde mümkündür. Hem zihniyet algılamaları hem de yapılanmaları için demokratik ulus ve demokratik özerklik en uygun modeldir. Tarihsel-toplumun benzer tüm alanları için ulus-devlet felaketine karşı demokratik ulusal toplum barışın, eşitliğin, özgürlüğün ve demokratik yaşamın güvencesidir.

Ulus-devletçilik mantığı aşılmadıkça, hiçbir proje Ortadoğu'yu yaşadığı derin bunalımlar ve sorunlardan kurtaramaz, çatışmalar ve savaşlardan alıkoyamaz. Gerek var olan Arap Birliği gerekse İslam Konferansı örgütleri aynı ulus-devlet mantığıyla sakatlanmış oldukları için, hiçbir sorunu çözümleyici rolleri olmamıştır. Mevcut zihniyet ve yapılanmalarını aşmadıkça çözüm şansları da olamaz. Ayrıca ABD ve yerel hegemon güç İsrail'e karşı gerek İran'ın gerekse Türkiye'nin Hizbullah ve El Kaide üzerinden yürüttükleri nüfuz savaşları, sorunları daha da içinden çıkılmaz hale getirmekten başka bir rol oynayamaz. Pay koparma hesapları da her an ters tepebilir. Tüm eski ve yeni ulus-devlet oyunlarının Ortadoğu'yu getirdiği durum gözler önündedir. "Sorun çözüyoruz, sıfır sorun diplomasisi uyguluyoruz" adı altında, daha büyümüş ve içinden çıkılmaz bir hal alan sorunlar yumağı haline getirilmiş Ortadoğu'nun bu durumu, bütün açıklığıyla sergilediğimiz gibi yapısaldır ve bu da ulus-devletçilikten kaynaklanmaktadır. Aynı açıklıkla belirttiğimiz gibi, demokratik modernitenin demokratik ulus zihniyeti ve demokratik özerklik yapılanması, bu kaotik durumdan çıkışın en uygun eşitlikçi, özgürlükçü ve demokratik modelidir, yeni paradigmasıdır.

***Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın "Beşinci Kitap-Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus Çözümü' adlı savunmalarından derlenmiştir.**

Şervan û berxwedêrên welatparêz û enternasyonalîst li hemberî tevahiya êrîşên qirkirinê bi daxwaza azadiya fîzîkî ya Rêber Apo di mirovbûn û jiyaneke bi rûmet de israr dikin.

Dem dema parastina mirovahiyê ye

● Şervîn Nûdem

"Ji her demê bêhtir îdîayên sosyalîzmê ji bo mirovahiyê pêwîst in. Mirovatî yan wê bi sosyalîzmê re hebe yan jî wê di nava barbariya kapîtalîzmê de têk biçe. Heger em nexwazin ku mirovahî ji holê rabe, divê em heta dawiyê di sosyalîzmê de israr bikin."[1]

Ji sala 1990'î ve piştî hilweşandina dewletên sosyalîst hêzên sermayedar û NATO'yê hewl didan bi şerên nû, bi qirkirinên fîzîkî, çandî û exlaqî serweriya xwe di asta cihanê de misoger bikin. Li hemberî vê rewşê gelek kes û rêxistinên şoreşger ên cîhanê ketin rewşeke reşbînî, biguman û bêhêvîtî. Rêber Apo ev nêzîkatî bi gotina "Yên divê şerm bikin û guman bikin ne şoreşger in, lê emperyalîst in" rexne kir û rastiya "Nîzama Nû ya Cîhanê" ya pergala kapîtalîst-emperyalîst wekî "Bênîzamiya herî mezin" di dîroka mirovatiyê de nirxand. Hîna wê demê Rêber Apo hişyarî dabû ku wê pirsgirêkên ji sedsalên 19 û 20'an di sedsala 21'an de girantir li benda mirovahiyê bin. Bi tehlîlên xwe yên derbarê dîrok û serdemê de wî didît ku tenê nûkirina têgihiştin û pêkanîna sosyalîzmê wê bikare bibe çareseriya qeyranên mirovahiyê.

Li ser vê bingehê Rêber Apo di teorî û jiyana têkoşîna azadiyê de hişmendiya sosyalîzma demokratîk a ku mirov, xwezaya mirov û azadiya civakê dixe navenda xwe û xwe dispêre enternasyonalîzmeke nû, pêş xistiye. Di heman demê de Rêber Apo afirandina azadiya jinê wekî armanc û erkeke sereke ya şoreşên sedsala 21'an pênase kiriye û serdemeke nû ya şoreşan îlan kiriye: "Di vê wateyê de serdema şoreşan bi dawî nabe, berovajî vê yekê em derbasî serdema şoreşên ziravtir û kûrtir dibin. Yan jî em serdema şoreşên çînî û neteweyî yên xam li pey xwe dihêlin û dikevin pêvajoya şoreşên kûr ên civakî, şoreşên çandî, şoreşên manewî û exlaqî."[2]

Wetaya jiyan û nirxên exlaqî

Wekî Rêber Apo di parêznameya "Sosyolojiya Azadiyê" de jî berfireh nirxandiye, em di piraniya welatan de dibînin ku ji bilî %10 yên di kapîtalîzmê de berjewendiyên wan hene û %10 yên ku îro bi rengekî çalak û serwext li dijî kapîtalîzmê têdikoşin, derdora %80 civakê ji ber bandora zîhniyeta desthilat di rewşa obje de dimîne. Di rewşa heyî de xeteriya mezin ew e ku hêzên modernîteya kapîtalîst bi pêleke nû ya propagandayên olperest, netewperest û zayendperest piştgiriya girseyên ji bo şer û desthilatdarên faşîst qezenc bikin. Ji ber vê yekê di roja îro de israrkirina di mirovbûnê de, jinûvewatedayîna jiyanê û zindîkirina nirxên exlaqa azadiyê di hemû beşên civakê de erkeke sereke yê hêzên modernîteya demokratîk e. Di rastiya Şerê Cîhanê yê 3'yemîn de xuya dibe, bêyî şoreşên kûr ên çandî, manewî û exlaqî yên ku jin û civakê ji barbariya kapîtalîzmê xilas bikin em ê nikarin îdîaya xwe ya mirovbûnê biparêzin. Ji ber hesabên berjewendiyê saziyên navneteweyî li hemberî binpêkirinên mafên mirovan, dagirkerî û qirkirinên ji aliyê dewle tên wekî Tirkiye û Îsraîlê ve tê kirin, bêdeng û xemsar dimînin. Heman hêzên hegemon hem ji darbeya çeteyên Talîban li Efxanistanê, hem ji darbeya çeteyên HTŞ'ê li Sûriyeyê re rê vekirin û piştgirî dane wan.

Carekî din hêzên modernîteya kapîtalîst Îslama Siyasî bi kar tînin da ku ew bikarin mêtingeriya xwe ya kevnar bi kirasekî nû yê Projeya Mezin a Rojhilata Navîn li ser jin û gelan ferz bikin. Dema ku desthilatdarên HTŞ'ê di yek ji daxuyaniyên destpêkê de weke "Vekirina Sûriyeyê ji aboriya bazara azad e" ragihandin, eşkere bû çima hêzên hegemon niha hewl didin HTŞ'ê bi cilûbergên nû rewa bikin.

'Nîzame nû' zayendperest û olperest kûrtir bike

Xuya ye ku piştî têkbirina dîktatoriya zayendperest û netewperest a Baasê, sazkirina "Nîzamekî nû" ya dîktatoriyeke zayendperest û olperest wê qeyranên jin û civakê hîn kûrtir bike. Gelên Rojhilata Navîn rastiya vê projeyê nas kirine: Serjêkirina kesên ku doh cîranên te bûn; destdirêjî û qirkirinan li dijî jinan; zarokên ku di rêyên koçberiyê de ji ber sermayê jiyana xwe ji dest didin; hilweşandina xaniyan li ser serê malbatan; komkujiya birîndaran di nexweşxaneyan de; bi fûzeyên balafirên bêmirov armancgirtina ambulans û rojnamevanan; wêrankirina jîngeh û şûnwarên dîrokî; bombebarana balafirên şer a li ser gelê sîvîl ê ku ji bo parastina rûmet, ax û ava xwe kom bûne.

Li pêşiya çavên alemê kiryarên heqaret, şikandina rûmetê û êşkenceyên herî hovane li dijî mirovên ku ji ber çand, bîr û baweriya xwe wekî "Kafir", "Dijmin" ango "Terorîst" tên destnîşankirin. Li Kurdistan, Fîlîstîn û Sûriyeyê em rojane dibin şahîdê van sûcên li dijî mirovahiyê.

Hewl didin şoreşa Rojava dorpêç bikin

Îro careke din wekî di serdemên Şerê Cîhanê yê Yekemîn û Duyemîn de nîjadperestî, olperestî û zayendperestî wekî amûrên qirkirinê tên tûjkirin. Ji ber ku hêzên sermayedar dizanin ku ew ê tenê bi pêşxistina dijbertiya navbera gelan û bi parçekirina ruh û bedena mirovan bikaribin hêza civaka exlaqî û polîtîk a Rojhilata Navîn têk bibin. Lê çawa ku di Şerê Cîhanê ya Yekemîn de plangeriyên hêzên emperyalîst ji aliyê Şoreşa Cotmehê û têkoşîna enternasyonalîst a tevgerên karkeran ve hatibûn sekinandin, îro jî Şoreşa Rojava û berxwedana hêzên modernîteya demokratîk hesabên modernîteya kapîtalîst pûç dikin. Ji ber vê yekê hêzên hegemon bi êrîşên qirkirinê hewl didin ku têkoşîna parastina hebûnê ya Şoreşa Rojava û hêzên modernîteya demokratîk dorpêç bikin. Bi ser de heman hêzên qirker bi rûyê xwe yê lîberal raya giştî dixapînin û di konferansên navneteweyî de xwe wekî rizgarker nîşan didin. Lê em dizanin ku lîberalîzm û faşîzm du rûyên desthilatdariya modernîteya kapîtalîst û netew-dewletê ne. Di rewşên ku rûyê van hêzan ê lîberal bêçare dimîne, berê xwe didin faşîzmê. Di rewşên ku rûyê van ê faşîst dikeve tengasiyê de, ew berê xwe didin lîberalîzmê. Ji ber vê yekê bi rêya sererastkirina hinek reforman derbaskirina vê pergalê ne pêkan e.

Enternasyonalîzma sedsala 21'an

Rêber Apo di parêznameyên ku li Îmralî nivîsandiye de rastiya modernîteya kapîtalîst wekî pergaleke global a kedxwariyê û çavkaniya pirsgirêkên mirovahiyê bi kûranî nirxand. Beramberî vê yeke wî feraset û nexşerêya enternasyonalîzmekî nû ji bo çareseriya qeyranên mirovahiyê hem di asta gerdûnî de hem jî di asta parzemîn û herêman de pêş xistiye.

Ji sala 2005'an ve ev têgeha enternasyonalîzmê bi îlana Konfederalizma Demokratîk re bedena xwe dîtiye. Gavên ku ji bo avakirina Xweseriya Demokratîk û Neteweya Demokratîk li Kurdistanê hatine avêtin û bi taybet jî bi Şoreşa Jinê li Rojava / Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê ji sala 2011'an ve şenber bûne îdîa şoreşgertiyê û sosyalîzmê di herêm û tevgerên cuda yên cîhanê de ji nû ve zindî kiriye. Nîqaşên derbarê pêkanîna demokrasiya rasterast û hevjiyana azad navbera jin û mêr de, tevî hewldanên avakirina komîn, meclîsên gelan, kooperatîf, akademî û pergalên edaleta civakî li herêmên cuda yên cîhanê mînakên vê yeke ne. Em dibînin ku qonax û taybetmendiyên pêvajoya înşaya jiyana sosyalîst li mekanên cûda dikarin hem ji hev cûda bin hem jî hêz bidin hev. Ya girîng jî ew e ku ev pêvajo ji aliyê hemû pekhatiyên civakê jin,mêr û ciwana ve bi hev re tê birêvebirin.

¡No pasaran!

Jin, ciwan, zarok, kal û pîrên ji hemû herêmên Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê, ji pêkhateyên Kurd, Ereb, Sûriyan, Aşûrî, Ermen, Tirkmen, Çeçen, Misilman, Xristiyan û Ezîdî, jin û ciwanên enternasyonalîst ên ji çar aliyên cîhanê di kêliya nivîsandina vê nivîsê de bi berxwedana hevbeş ji bo parastina Bendava Tişrînê û Pira Qereqozaxê yên Çemê Firatê dibin mînaka vê yekê. Ev çend roj in ku bi hezaran mirov li ser bendava Tişrînê bi yekîtiya beden, ruh û jiyana xwe, bi peyam, awazan û govendên xwe ve bi xwe bûne bendavekî li dijî pêla nû ya êrîşên faşîst ên dagirkeriyê. Ew dizanin ku ew ne tenê çarenûsa xwe, lê siberoja azad a mirovahiyê diparêzin. Ji ber vê yekê jî ew li hemberî bombebaran û komkujiyên artêşa Tirk li ser karwan û kombûna gelan wê ti carî paşve gav navêjin. Her yek ji wan ji bo parastina jiyan û azadiya mirovahiyê amade ye û bi biryarin canê xwe feda bikin.

Sekna gelan li Bendava Tişrînê banga ¡No pasaran! (Faşîst wê derbas nebin!) a Dolores Ibárruri tîne bîra mirov. Ev şiyar di sedsala 20'an de bûye remza berxwedana hevbeş a karker, cotkar, jin, milîs û gelên welatparêz û enternasyonalîst ên dijfaşîst a li Katalonya, welatê Bask û Spanyayê li dijî derbeya faşîst a Franko. Di sedsala 21'an de jî tam 10 sal berê helwesta şoreşgerî ya vê şiyarê li Kobanê bi ser ket. Felsefeya "Jin, Jiyan, Azadî" û Modernîteya Demokratîk a ku Rêber Apo di fikir, zikr û çalakiyên civakê de wekî cewherê Şoreşa Rojava avakiriye bûye çavkaniya vê hêza serketinê. Heqîqata vê felsefeyê dihêle ku îro carekî din şervan û berxwedêrên welatparêz û enternasyonalîst li Bendava Tişrînê û Pira Qereqozaxê li hemberî tevahiya êrîşên qirkirinê bi daxwaza azadiya fîzîkî ya Rêber Apo di mirovbûn û jiyaneke bi rûmet de israr dikin û beşeke nû ya dîroka mirovahiyê dinivîsin.

Sekna gelan li Bendava Tişrînê banga ¡No pasaran! (Faşîst wê derbas nebin!) a Dolores Ibárruri tîne bîra mirov.

Çavkanî:

1- Abdullah Ocalan: Di sosyalîzmê de israr di mirovbûnê de israr e. Weşanên Serxwebûn-rûpel 120

2- Heman çavkanî, rûpel 48

Foza Yûsif: Em ê destketiyên jinan û gelan biparêzin

Ji bo rêveberiya xweser pêvajoyek nû destpêkiriye. Rêxistinên siyasî, civakî, hêzên parastinê tev di nava hewildanên mezin dene. Li hemberî erdheja siyasî û leşkerî ya li Sûrî çêbû, ji bo em karibin herêma xwe, destkeftiyên jinan û gelan biparêzin; têkoşînek mezin didin.

● Hevpeyvîn: Newaya Jin

Endama Desteya Hevserokatiya Partiya Yekîtiya Demokratîk (PYD) Foza Yûsif bersiv da pirsên rojnameya me Newaya Jin. Foza Yûsif hevdîtina Heyeta DEM Partiyê bi Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan re, pêvajoya nû ya li Sûriyeyê destpê kiriye, girîngiya Şoreşa Jinê li Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê, zîhniyeta HTŞ'ê û êrîşên li ser jinan û gelan bi berfirehî nirxandin.

Ji 27'ê Mijdarê ve li Sûriyeyê pêvajoyek nû heye. Gelo ev pêvajo ji berê ve hatibû plankirin? Em dikarin bibêjin serketin di tepsiya zêrîn de pêşkêşî HTŞ'ê hate kirin…

Bûyerên 27'ê Mijdarê qewimîn, bi tesadufî, di rojekê yan jî di du rojan de çênebûn. Diyar e, planek demdirêj e û amadekariyeke baş jê re hatiye kirin. Di vê planê de hem aktorên herêmî, hem jî yên navneteweyî hebûn. Ji aktorên herêmê Tirkiye rola esasî lîstiye, ji ber ku têkiliyên MÎT'ê û Colanî baş bûn. Wezîrê Karên Derve yê dewleta Tirk Hakan Fîdan bi xwe jî li xwe mikur hat ku ev 10 sal in bi hev re kar dikin.

Li aliyê din Îsralîlê li Sûriyeyê li binke û baregehên Îranê xist, vê jî hişt Sûriye di warê ewlehiyê de lawaz bibe. Ev 14 sal in Sûriye di nava şer û aloziyê de ye. Hem madî û hem jî manewî pirsgirêkên cidî yên artêşa Sûriyê hebûn. Ji ber ku pergala xwe bi temamî li ser esasê gendeliyê dabû rûniştandin.

Ev rewşa ku em îro pê re rû bi rû ne, Tirkiye dixwest bi hevdîtinên bi Esed re pêk bîne. Xuya ye Esed bersiv neda daxwazên Tirkiyeyê. Lewma Tirkiye plana B xiste dewrê. Hilweşandina rejîma Esed, derxistina Îranê ji Sûriyê li gorî berjewendiyên wan bû, lihevhatinek navneteweyî hebû li ser vê. Emerîka, Brîtanya, Ewropa ji hilweşandina Esed nerehet nebûn, herkes li hemberî vê bêdeng ma. Ev bêdengî bû alîkar da ku plan bi ser bikeve û bi serket.

Her çendî Heyet Tehrîr El Şam (HTŞ) wekî rêxistinek terorîst a tundrew tê pênasekirin jî diyar e jê re rolek hatiye dayîn. Ev rol wê çiqas dirêj bike, temenê wê kine an na, ne diyar e. Lê mirov dikare bibêje; Ji ber ku aktorek lewaz e, hîn serwer nebûye, di lîsteya terorê û dibin zextek mezin de ye, hêzên herêmî û navneteweyî ji bo vê qonaxê guncaw dîtine. Ji bo li gorî ajandeya xwe hîn baştir bikar bînin û li ser hikûm bikin.

Alozî û pirsgirêka Sûriyê nehatiye çareserkirin. Pirsgirêka Sûriyê, pirsgirêka demokrasî, azadî û edaletê ye. Mirov nikare bêje ev bû alternatîfek baş ji bo rejîma Esed. Herkes kêfxweşe rejîma Esed têk çû, ji ber tu feydeyê vê rejîmê ji bo Sûriyê nema bû. Bê çareserî ferz dikirin, ji bo çareseriyê gav ne diavêtin. Ya heyî jî alternatîfek baş nîne. Aliyê wê yê tundrew, dîroka wê, kiryarên kirin, prensîba heta niha li ser meşiyan, ji bo civak û pêkhateyên Sûriyê metirsiyek mezin çêdike. Mirov dikare bêje ev pêvajo plankirî bû, ji bo ev pêk were, hem hêzên herêmê, hem jî yên navneteweyî li hev kirin. Ji bo vê planê pêk bînin, serbixin HTŞ'ê hat hilbijartin, rol danê û bikaranîn.

Dema em li dîrokê binêrin, pêvajoya dizaynkirina herêmê diçe heta dema mûdaxaleya li dijî Iraqê. Gelo siberojek çawa li benda Sûriyê ye?

Rast e, rewşa Iraqê û ya Sûriyê gelek dişibe hev. Çawa ku, piştî ketina Seddam mûdaxaleyê Iraqê kirin, bêaramî çêbû, îro heman tişt li Sûriyeyê diqewime.

Sedem jî ew e; alternatîfa îro hatiye Şamê nikare pirsgirêka Sûriyeyê çareser bike. Berovajiyê wê; heta dawî, aloziya heyî kûr dike, pirsgirêkên heyî mezintir dike. Di nêzîkatiya ji bo jin û gelan de mirov feraseta HTŞ'ê ya tundrew, zayendperest, nijadperest baş dibîne. Heta niha gelek kiryar çêbûn. Bi vê mirov dibîne dê rewşa Sûriyê zû bi zû çareser nebe, rewşa îro tê jiyîn, qonaxa dûyemîn a krîza Sûriyeyê ye.

Gelên li Sûriyeyê jiyanek wekhev û azad dixwestin, daxwaza edaletê dikirin. Lewma li hemberî rejîma Baas rabûn. Di roja me ya îro de jî nêzîkatiyên antî demokratîk û paşguhkirinê heye. Wekî şoreş tê pênasekirin, lê di rastiyê de li dijî şoreşê ye. Gelek axaftinên xweş tên kirin, lê bi gotinê Sûriyek demokratîk ava nabe. Ji bo alozî bi dawî bibe, pêwîstî bi perspektîf û rêbazên demokratîk heye. Rewşa îro diqewime, berovajiyê wê ye.

Alozî û bêaramî dewam dike. Ev pêvajo dê xeteriyên hîn mezin bi xwe re bîne. Ji ber ku olperestî û zayendeperestî li ser jinan, li ser gelan xeteriyên pir mezin çêdike. Ji ber van nêzîkatiyan siberoja Sûriyeyê siberojek ronî nîne, alozî wê mezintir bibin.

Gelo bi destxistina Şamê tê wateya bi destxistina temamê Sûriyê? HTŞ'ê dikare aramiyê pêk bîne yan na, profileke wiha tê xuyan, ji ber piştî Şam ket destê HTŞ'ê li hemberî Elewiyan komkujî û êşkence hatin kirin.

Sûriye ne homojen e, gelek pêkhate, gelek nasname hene. Her bajarek taybetmendiyên wê hene, li hin bajaran, ziman, çand û baweriyên cûda ne. Hikûmeta ku van reng û cûdahiyan nede ber çav nikare bi awayek xurt temsîla gelên Sûriyeyê bike û serwer be.

Dema em li profîla rêveberiya HTŞ'ê dinêrin, ji hêzên tundrew hatine, ji heman eqlî û pêkhateyê ne, misilmanin, Sûnnî ne, ji heman rêxistinê ne. Ji niha ve wekî dîktatorî tê pênasekirin. Dema borî, ne bi kesî şêwirîn, ne jî nêrîna kesî girtin. Hikûmeta demkî li gorî daxwazên xwe ava kirin, bi partî, rêxistinên siyasî, bi hêz û pêkhateyan re ne civiyan, nêrîn ne girtin.

Ev nîşan dide, ev hikûmet nikare daxwazên gelên Sûriyeyê pêk bîne. Rast e nû destpê kirine, temenê wan kêm e, lê destpêk girîng e. Heke behsa şoreşê dikin, lazime kirinên rejîma BAAS'ê nekin. Em vê yekê di dema kin de dibînin, hemû tiştên BAAS'ê berê dikir, ew jî dikin. Ev xeteriyek mezin e. Kesên di hundirê HTŞ'ê de cih digirin aliyên wan ên tundrew li pêş e, gelên din qebûl nakin. Helwesteke wan a tolhildanê heye. Vê ne bi qanûnî, bi ferdî dikin, bi feraseta, te zilm li min kir, ez ê jî li te bikim tev digerin. Elewiyan, Kurdan, Durziyan wekî dijminê xwe dibînin. Ev aloziyê metintir dike, rê li ber şerên mezintir û komkujiyan vedike. Li Lazqiyê, Tartusê kirinên li hemberî Elewiyan nîşana vê ye.

Ji tevgerek siyasî, nûjen û demokratîk zêdetir, bi pirsgirêkên berê jiyane, dixwazin tolê rakin. Vê jî bi awayekî çors, bi awayek hovane dikin. Vê di hundirê gelên li Sûriyê de tirsek mezin çêkir, herkes ji ber nasname û hebûna xwe di nava tirsek mezin de ne. Ji ber pirsgirêkên hişmendî, rêbaz û nêrînê yên van kesan dê rewşa li Sûriyê zû bi zû çareser nebe. Nêrîna wan, gelek çewt û şaş e, zehmet e di demek kin de ev bên çareser kirin.

HTŞ'ê der barê îradeya rêveberiya xweser de daxuyaniyên cûda dide, li hemberî destketiyên şoreşê çi rîsk û derfet hene?

Em parçeyek ji Sûriyeyê ne, ya li Sûriyê çêdibe, bandor li me jî dike. Dixwazin dewletek ûnîter, navendî, yek artêş, yek al, yek ziman û yek ol ava bikin. Heta daxuyaniyên didin, daxwaz û kiryarên dikin di vê çarçovê de ne. Pêvajoyek dijwar li pêşiya me ye.

Bi rewşa 27'ê Mijdarê ve girêdayî pêre pêre, êrîşên dijwar li ser herêmên me çêbûn. Êrîşî Şehba û Minbicê kirin, dewleta Tirk û çeteyên wê Minbic dagir kirin. Şehba hat valekirin, 80 hezar kes derbasî Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê bûn. Çendî tê gotin li Sûriyê rejîm guherî, lê li hemberî Bakur û Rojhilatê Sûriyê êrîşên dewleta Tirk nesekinî, heta bi israr e hin herêmên nû dagir bike. Çawa hikûmeta BAAS li hemberî êrîşên dewleta Tirk bêdeng bû, hikûmeta Şamê ya nû jî bêdeng e, li hemberî dagirkirina Minbicê ti daxuyanî neda. Di warê leşkerî û siyasî de metirsiyên mezin hene. Li sînorê Kobanê li hemberî çeteyên dewleta Tirk berxwedanek mezin tê kirin. Dewleta Tirk serveşartî tevlî şer bûye. Li gelek eniyan, hem li hemberî dewleta Tirk û çeteyên wê, hem jî li hemberî rewşa bi giştî li Sûriyeyê diqewime em di nava berxwedanek mezin de ne. Ji bo rêveberiya xweser pêvajoyek nû destpê kiriye. Partî û rêxistinên siyasî, civakî, hêzên parastinê tev di warê leşkerî, dîplomasî û xebatên civakî de di nava hewldanên mezin de ne. Ji ber ku li hemberî hebûna gelên herêmê, li ser projeya rêveberiya xweser metirsî mezin e. Li hemberî erdheja siyasî û leşkerî ya li Sûriyê çêbû, ji bo em karibin herêma xwe, destketiyên jinan û gelan biparêzin têkoşînek mezin didin.

HTŞ'ê di cewherê xwe de rêxistineke tundrew e. Di vê pêvajoyê de ji bo were qebûlkirin îmajekê çêdike. Di Sûriya nû de cihê jinê çiye, wekî tê gotin gelo li pêşiya wê Efganîstan a duyem heye?

Her çendî ev erdhej ji bo gelan gelekî zehmet bû, encamên wê giran bûn, ji bo jinan jî erdhejek pir mezin bû, bandorên wê gelek giran bûn. Metirsî heye, pergalek wekî Afrîka bê avakirin. Çawa li Efganîstanê jin xistin nava çar dîwaran, derketin û dîtina jinan qedexe kirin, li Sûriyê jî ev xeterî heye. Wezîrê edaletê gotibû em dixwazin li gorî şerîeta Îslamî bimeşin. Ev peyamek e. Serê jinan girtin. Niha jî dibêjin jinên dadgêr nikarin kar bikin, ji ber ku di Îslamê de tiştek wiha nîne. Li Şamê du jinên alim hatin kuştin. Çeteyan, bi taybetî çeteyên dewleta Tirk serê jinan jê kirin, revandin. Ji 27'ê Mijdarê ve qirkirina jinan destpê kiriye. Divê li hemberî vê têkoşînek mezin were dayîn, ev bibe sîstem, bibe qanûn û yasa.

Li herêma me, şoreşek bi hêz a jinê bi pêş ket. Vê şoreşê ji bo jinan destketiyên mezin ava kir. Pergala demokratîk, azadîxwaz û wekhev a niha li Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê heye, li ti devera cîhanê nîne. Ya niha li Sûriyeyê diqewime, beriya her tiştî li dijî şoreşa jinê ye, li dijî 'Jin Jiyan azadî' ye. Li hemberî jiyan, hebûn û siberoja jinan metirsiyek mezin e. Li gelek cihan, serhildan çêbûn, nerehetî çêbûn. Kiryarên dikin wekî yên DAÎŞ û rêxistinên tundrew in. Em ê rê nedin ev pergal bibe wekî ya Efganîstanê, nehêlin li vir bê runişkandin. Heke ev pergal bê runişkandin, dê rê li ber qirkirina jinan û xeteriyên mezin veke. Ev jî li dijî jinê ye, li dijî maf û azadiya wê ye.

→

15ê Sibatê sedema berxwedanê ye

● **Nurhaq Gulbihar**

Bîrmendê azadiyê Rêber Apo di parêznameya xwe ya bi navê 'Parastina Gelekî' de, ji bo hizirandina avakirina Tevgera Azadiyê dibêje; 'Avakirina partiyekê li gorî pêvajoya tê de, di wateya rûmetê de bû. Valatiyeke mezin a rûmetê hebû.' Bi vê valatiyê pirsgirêka hilweşandina rûmetê di hebûna gelê Kurd de li ser tevahî mirovahiyê dihate ferzkirin. Ji ber vê ye ku dîsa di berdewamiya paraznameyê de bi awayekî herî xwerû û zelal vê peywendiyê wiha bilêv dike û dibêje; 'Liberxwe nedan weke terikandina mirovahiyê bû' Ji ber vê xwedî lêderketina doza heq a Gelê Kurd di heman demê de xwedî derketina rûmet û kerameta mirovahiyê bû. Ji xwe ji ber vê bû ku hêzên deshilatdar, hegemonperest ên ku careke din dixwestin bi dîzayneke nû gelan, baweriyan, erdnîgariyan li gor xwe bidin çêkirin, di sala dawî ya sedsala 20an de, destpêkê plana herî qirêj, herî dijmirovahiyê li dijî bîrmend û Rêberê azadiyê pêk anîn. Di 15ê meha sibatê de ev plan bi encam kirin û ew kesê ku xwedî li rûmeta gelê xwe û ya mirovahiyê derketibû, li grava Îmrali tecrîd kirin. Dîrok, 15ê sibata sala 1999 û ji rojan jî roja duşemê bû.

● Li Îmraliyê zayîna sêyem

Lê bîrmend û rêberê azadiyê ji vê rojê û şûn de weke ku ew bi xwe jî dibêje, li vê zîndana takekesî ya bi navê Îmraliyê, zayîna xwe ya sêyem pêk anî. Zayîna yekem a ji dayikê, zayîna dûwem dagirtina wê valatiya rûmetê û ya sêyem jî di wateya rasteqîn de azadbûn û di fikir, hizir û hişmendî de derketina ji nava çar dîwarên zîndanê bû. Bi vê zayînê jî di cewherê xwe de, dîdara bi azadiyê re di zîndanbûyîna herî giran de pêk hat. Bi yekkirina gotin û jiyana xwe, di qelîştoka herî teng û zehmet de hişmendiya azadî, rûmet, xwebûn, mirovahî û serberziyê nîşan da. Mesele ne zêde tişt zanîn bû, wekî ew bi xwe jî dibêje; 'Jiyîna li gorî zanîna xwe bû.' Ji ber vê bû ku tevî dîwaran û pergala herî sext a tecrîdê jî bi mîlyonan kes li ser şopa ku wî nîşan da, meşiyan. Ne tenê gelê Kurd, ji tevahî cîhanê pêl bi pêl komên mirovan xwe li derdora bîrmendiya wî girtin û her ku çû berfireh û kurtir bû. Êdî xwe ji qalikê teng ên kesayet, civak û hişmendiya ku deshilatdariyê ferz dikir xilas kiribû. Êdî ew aîdê xwe û yê azadiyê bû. Ji ber wê bû ku digot; 'Yê kole hûn in, ne ji bo min, ji bo azadiya xwe têbikoşin.' Di roja me de ev pêla hişmendiya azadiyê bi awayê herî bi hêz, li dîwarên feraseta deshilatdarî û serdestiyê dide. Bi vê bîrmendiyê keramet û rûmeta gelê Kurd û bi ya gelê Kurd re jî ya mirovahiyê li ser rêya rizgariyê ye. Mînakên wê yên dîrokî, di qelîştokên kaosê de, bi jiyankirina kêliyên azadiyê derketin pêşberî me û hê jî derdikevin.

● Şoreşa Rojava diyari ya vê hişmendiyê ye

Bi zayîna dûwem kerameta gelê Kurd xwe ji nav lepên dijminan rizgar kir. Ji ber vê ye ku êdî çi hesab û planên zilhêzan hebe jî bêyî hesabkirina Gelê Kurd ne pêkan e. Hebûna Gelê Kurd a birêxistinkirî, xwedî hişmendî û ji xwe bawer dike ku di nav tevahî aloziyên Rojhilata Navîn û cîhanê de li ser lingan bimîne. Her wiha bi berxwedana xwe ya bêhempa ya dîrokî ku li hemberî DAÎŞê pêk hat û Kobanê bû sembola vê yekê, ji tevahî mirovahiyê re diyariya vê hişmendiyê bû.

Di roja me de jî, dîsa berxwedanî û ragiriya li Bendava Tişrînê û Pira Qereqozaxê, di kêliya herî xeter a kaosê de parastina rûmet û hebûna gelên Sûriye û Rojhilata Navîn e. Çawa ku parastina Kobanê tenê ne parastina bajarekê bû, berxwedaniya li Tişrîn û Qereqozaxê jî tenê ne parastina pir û bendavekê ye. Parastina raman û hişmendiyekê ye ku navê wê Netewa Demokratîk e. Bi awayê herî baş avakirina derfeta bihevre jiyana gelan, bawerî û olan e. Parastina rêxistinkirina bereya rûmeta mirovahiyê ye. Û ev yek bi pêşengiya Gelê Kurd pêk tê ku dîsa li ser heman axê, bûbû dergûşa mirovahiyê. Di sedsala 21. de dîsa bi vê rolê xwe yê dîrokî radibe. Vê jî bi bi hizra Rêber û birmendê azadiyê pêk tîne.

● Êdî komplo hatiye derbaskirin

Ji ber ku di vê zayîna xwe ya sêyem de bîrmend û rêberê azadiyê dibêje; 'Rûmeta civakî xwedî li xwe derketine, baweriya bi xwe ye, xwezanîn û xwe pêşxistine.' Vê heqîqetê û diyardeya dîrokî bi gelê Kurd da avakirin û niha heman diyarde û heqîqet di nav gelên din de jî ava dibe. Bi vî hawî jî di 26. Salvegera komploya navnetewî ya qirêj de, tola xwe ya dîrokî, hişmendî, hebûnî û ya herî bi wate ji tevahî aqlê serdest ê dij mirovahiyê distîne. Êdî komplo pûç e, vala û bêwate ye û hatiye derbaskirin.

Di salvegera komploya navnetewî ya qirêj de, tola xwe ya dîrokî, hişmendî, hebûnî û ya herî bi wate ji tevahî aqlê serdest ê dij mirovahiyê distîne. Êdî komplo pûç e, vala û bêwate ye û hatiye derbaskirin.

Ger em vê demê wekî têkoşîna dijwar a li hemberî DAÎŞ'ê bi nav bikin, wekî jinên Bakur û Rojhilatê Sûriyê nexşerêya we çiye?

Wekî tevgerên jinan divê em di ferqê de bin, metirsiya li ser me çiqas mezin e. Ev gelek girîng e, ger em ne di ferqa rewşê de bin, em ê bi encamên gelekî giran re rû bi rû bin. Li gelek deverên Sûriyeyê civînên jinan tên lidar xistin. Li Bakur û Rojhilatê Sûriyê em jî di nava hewildanan de ne vê pêvajoya heyî bi awayekî rast bixwînin, li gorî wê rêxistina xwe çêkin, bernama xwe ava bikin û xeta çalakiyê diyar bikin. Hem li vir hem li Şamê wê civînên jinan çêbin. Rojên destpêkê li hemberî kiryaran bertekên jinan çêbûn, ev bi wata ne. Hate gotin; Jinên ji Sûriyeyê vê rewşê qebûl nakin, ev îşaretek gelekî baş e, lê têrê nake, pêwîste em tevgerên jinan, bên ba hev, stratejiyek hevbeş ava bikin. Çi dixwazin wê bibêjin. Li hemberî vê xeteriya em pêre rû bi rû ne, daxwazên me wê çibin, bi çi rengî têbikoşin, rêbaza me ya têkoşînê dê çawa be, bername lazime çibin, pêwîst e em bi hev re diyar bikin. Pergala baviksalar û desthilatdar îro bi rêxistinkiriye. Her çendî di mijarên netewî, çînî û baweriyan de nakokiyên wan hebin jî, lê di mijara jinê de li hev dikin, bêdeng in û xemsar in. Wekî tevgerên jinan divê em yekîtiya xwe ya fikrî çêkin, çalakî û prensîban pêş bixin. Di sala 2024'an de me dest bi nivîsandina peymana civakî ya jinê kir, niha ber bi xilasbûnê ye. Em dixwazin vê peymanê bikin, peymana tevahî jinan. Dema me peyman amade kir, tenê ji bo jinên Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê bû, wê demê derfet nebû em bi jinên din re bikin yek. Rewşa siyasî niha dest dide, em dikarin xwe bigihînin hemû jinan, ger em li ser vê peymanê li hev bikin, em ê karibin têkoşînek bi bandor pêş bixin. Heta em di nava xwe de peymanê çênekin, di peymana giştî de jî nikarin bi bandor bin û encamê bigirin. Ji bo em di destûra nû ya Sûriya siberojê de mafê jinê misoger bikin, lazime nêrîna me jinan yek be. Di nava jinan de parçebûn heye, ev xeter e. Li Helebê jin meşiyan, jinên di nava HTŞ'ê de rabûn HTŞ'ê ya tundrew parastin. Beşek ji jinan, ne di ferqa xwe û xeteriyê de ne, pergala baviksalar çavê wan girêdaye, vê nabînin. Ji bo em rê li ber lîstikên zilam bigirin pêwîst e em xwe bigihînin hemû jinan û tevgerên wan.

Bawerim, bi civîn û xebatên li pêşiya me, em dê nexşerêyek rast derxin. Em ê bi hev re biryarê bidin, ji ku çawa û bi kîjan rêbazî destpê bikin.

Şoreşa Rojavayê Kurdistanê ji bo jinên cîhanê hemûyan bû hêvî. Çi erk dikeve ser milên jinên cîhanê. Hestiyariya heyî têrê dike yan na?

Jinan li Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê bingeha şoreşek pirmezin ava kirin, gav hatin avêtin. Ev ji bo jinên Rojhilata Navîn û cîhanê bû çavkaniya hêviyê, bû model da ku jin li welatê xwe jî pêk bînin. Hem teorî û hem jî pratîka wê, ji bo jinan bû manîfestoya jiyana nû û azad. Ji ber wê pergala baviksalar destwerdan kir, xwestin şoreşê bifetisînin, di nava hewildana wê de ne. Em di wê baweriyê de ne, şoreşa jinê çawa ji bo jinan bû hêvî, heke bê fetisandin wê hêviyên jinan li gelek deverên cîhanê bifetise. Ev dê me bi sedsalan paş bixe, paşde vegerîne. Rewşa îro li Sûriyeyê diqewime, tenê pirsgirêka jinên Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê û jinên ji Sûriyeyê nîne, pirsgirêka hemû jinên cîhanê ye. Şoreşa Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê, şoreşa 'Jin jiyan azadî' bi keda hevgirtina jinan çêbû, pêwîste bi hevgirtina jinan mayînde bibe. Bi qasî em dişopînin, bertekên pêwîst nehatin nîşandan. Pêwîst bû li hemberî kiryarên li Sûriyeyê çêbûn bertekên hîn xurttir pêşbikevin. Rewşa li Efganîstanê, komkujiyên ku dikin, li ber çav e. Heke em naxwazin heman tişt li vir dûbare bibe, lazime jin xwedî li nirxên xwe, şoreşa xwe derkevin. Ji bo rewşa li Sûriyeyê diqewime bigire dest, li hemberî wê helwestê nîşan bide, diviyabû li ser asta Rojhilata Navîn û cîhanê civînên awarte û platform çêbiban. Jinan dengê xwe bilind kiriban, zext çêkiriban. Qasî me şopand çênebûn, ger çêbûbe jî lewaz in.

Pergala desthilatdar a cîhanê xwe li ser desthilatdariya mêr ava dike, dixwaze tevgera demokratîk û azadîxwaziya jinê têk bibin, li şûna wê pîvanên jin ên modernîteya kapîtalîst serwer bikin. Destwerdana îro li Sûriyeyê kirin, parçeyek ji vê planê ye. Em jin divê şiyar bin, helwesta me bi hêz be û bi rêxistinkirî tevbigerin. Helwestên kesî têr nakin, ger em helwestek kolektîf nîşan bidin wê wateya wê hebe, bandora wê hebe. Ji bo em karibin pergalê û encamên em pê re rû bi rû ne, bidin sekinandin û ji holê rakin, lazime helwestên me radîkal û fireh bin û hemû jinan bigirin nava xwe. Helwestên hatine nîşandan têr nake, têkoşînek dijwar pêwîst e. Divê em bi biryardarî xebatên hemleyî pêş bixin ji bo piştgiriya şoreşa jinê ya Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê. Em xwe nexapînin, metirsî gelek mezin e, divê em têkoşîna xwe birêxistin bikin.

Bi Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan re hevdîtin hene. Gelo peyamên Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan wê çiqas bandorê li rewşa Sûriyeyê bike?

Rewşa dawî bi rewşa Tirkiyeyê û herêmê ve girêdayî ye. Dewleta Tirk bi siyaseta xweya netewe dewlet, nijadperest, olperest û zayendqerest, ji bo hemû gelên li Sûriyeyê û herêmê tehdîtek pir mezin e. Eger çareseriyek demokratîk ji bo pirsgirêka Kurd bi pêş bikeve, wê bandorê li herêma me jî bike. Herêma me îro dibin êrîşek pir mezin de ye. Pêvajoya 2013'yan di warê siyasî, leşkerî de pêvajoyek serketî nebû, destpêkek bû. Dîsa jî di warê pozîtîf de bandoreke mezin li Kurdistanê kir. Em di wê baweriyê de ne ger ev pêvajo li Tirkiyeyê li ser bingehek rast, diyalog û çareseriya demokratîk pêş bikeve wê di warê erênî de bandorê li danûstanên me yên bi Tirkiyê re, li Sûriyeyê û li Kurdên li beşên din ên Kurdistanê jî bike. Ev 40 sal in şerek tê kirin. Vî şerî ji bilî kuştin, feqîrî û êşê tiştek din neanî, hem ji bo gelê Kurd û hem jî ji bo gelê Tirk. 41 sal in Sûriye di nava aloziyek mezin de ye. Rejîma BAAS xwest bi rêbazên şer pirsgirêkê çareser bike, di dawiyê de hilweşiya. Tenê rêyek a çareseriyê heye, ew jî rêya diyalogê ye. Bi rêya danûstandinê û fêmkirinê em dikarin pirsgirêkên xwe çareser bikin. Hemû rêbazên din ji bilî tunekirinê tiştek din nayne. Em bi hêvî ne pêvajoya niha destpê kiriye, bi tendurist û serketî bimeşe, gava herî bi wate û bi encam jî eve. Ger niyetek baş hebe û mudaxale çênebe em ê heta dawî destek bikin, çi berpirsyarî bikeve ser milê me, ji bo Rojavayê Kurdistanê, Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê em ê pêk bînin.

Şehîd Viyan Soran zanista ‘wekî bawer dikî bijî, wekî dijî bawer bike’ li xwe pêça.

Viyan baweriya bi jiyanê ye

Di lêgera xwe ya wateyê de bêrî, xeyal û îdiaya xwe ya azadiyê li herikîna hest û ramanên xwe bar kir. Bi xwezayê, jiyanê ve bi eşq hate girêdan.

● **Nagihan Akarsel***

Di çavên te de, em li kêliyên di çavên te de diherikin xwe radigirin gelek caran. Em li seqema serpêhatiya xwe ya dikeve ser şerên ne tomarkirî dilerizin. Em diperpitin ji bo fikrên xwe li diyalektîka hestên xwe yên tiyê azadiyê bidin. Di dema ronahî û tarî digehe hev, di rozerê de, em pala xwe didin hênikbûna xeyalên xwe. Ji tîrêjên tavê re qurtek beşişîn, ji kenê zarokan re hêvî, ji jinên nifş di rûyên xwe de kevin kirîn re wateyê emanet dihêlin. Di qalikên deryayê de em bêhna azadiyê diçînin, em raza xwe ji dara tuyê ya me pala xwe dayiyê re dibêjin. Em xwe di bîranînên lehengên xwe yên nemir de dişûn, çarenûsa axa xwe li xwe bar dikin. Em azadiya xwe ya ji pêlan re dibe derya, fikra rêhevalê xwe yê azadiyê li xwe dikin, dikevin ser rêya bêriya xwe.

Ji bo zarokên destên wan li hewa ma ne

Şehîd Viyan Soran di nameya çalakiya xwe ya 2’ê Sibatê de wiha dibêje:

“… Ez weke zarokeke xwezayê û parçeyeke biçûk a gerdûnê dibêjim ku, dixwazim qanûn û pîvanên jiyaneke pîroz bi cih bînim û wateyê bidim jiyana xwe. Ez jî weke dareke fêkî, bawerim dem hatiye ji bo gelê xwe yê êşkêş berhemdar bim. Ez dixwazim ji bo zarokên destê wan li hewa mayî û xeyalên xeniqî bibim hêviyek. Kêm be jî, ji bo jinên êşê dikêşin dixwazim bibim atomek ku molekula azadiya wan bi pêş bixe. Ya herî giring jî di nava mûmên li dora grava Îmraliyê de dixwazim bibim mûmek.’’ Û ew rêzikên Hasan Huseyîn Korkmazgîl li dilê me cihwar dibin; “Elbet tiştekî ku ev zarok dizanin heye/Ne hêsan e bi ciwanî mirin/ Wekî peleke hişîn/ dil jê bikî û bavêjî agir…” Piştre jî dibêje “Weke Kurdekê û jinekê azadî ji bo min bo armanc û min ji dil bawerî bi vê armancê anî”… Fêmkirina zarokên axeke dilbikul û bi keder ne hêsan e.

Gihiştina zanîna dramên kûr, postalên bi xwîn, vegera nava xwe, dîwarên stûr, li pey şopa hezkirinê barê êşa ku dane ser milên xwe çawa veguherandin hêzê… Di çalakiyên wan ên dilê me kûr dike de gihiştina zanista azadî û hebûnê… Qet ne hêsan e heqê wateyên li xwe bar kirîn, dîrokên saz kirîn were dayîn.

Me hebûna xwe spart çiyayên asê

Mirina bi bêhna sêvan re tê, jiyana li pişta kamyonetê ber bi nediyariyê ve dixişike, tirsa bizdonek a parçebûna ji sînorî wêdetir, bi êşa laşê xwe yê wekî xenîmet hatî hesibandin xwe pêça başûrê dilê me… Piştre bû şahid û delîlê siyaseteke ku hêviya li berxwedanê bar kirî bi zanebûn û dilxwaz teslîmî xefka dijminan a bi siyanûrê dike. Her ku kirasê desthilatê li ber xwe kir li rastiyekê qelibî ku ji axa xwe, kevir û ava xwe biyanî dibe. Herî zêde yên strana berxwedanê ya wê li zimanê xwe, hunera xwe û evîna xwe nexşandî pêşkêşî pere, xerîze û desthilatê dikin hêviya wê jê standin.

Şehîd Viyan Soran belkî yekbûna wateya Kurdbûn û jinbûnê, peywendiya wê ya li gel azadiyê herî zêde jî di nasnameya xwe ya Kurd û jinê de hîs kir. Wê qêriya û got, rastiya ku berxwedanê qurbanî sermayeyê û ezeziya ku kakilê wê ye dike, enceq bi fikra azadiyê dikare ji holê bê rakirin. Bayê lûtkeyên har li çîrokên di nava xwe de mezinkirî, çêbûna hebûna me ya xwe disipêre çiyayên asê da. Got: “Ji bo pêşxistina molekula azadiyê dixwazim bibim atomek” û bi laşê xwe di xêzên nexşeyê de bi nexşên efsûnî, deqên bi wate, awazên dûvmeqeskan, xeyalên şîn û şopa hêviyên sor raçand.

> Di lêgera xwe ya wateyê de bêrî, xeyal û îdiaya xwe ya azadiyê li herikîna hest û ramanên xwe bar kir.“Min nekarî îdeolojiya Rêber Apo ku şoreşa civakî a Başûr wekî azadiya jinê dibîne têr bidim nasîn” jî wekî berpirsyariyeke dîrokî li ber me li benda pêkhatinê ye.

Ji beriya salan bi pêhesîneke aqilmendan e got, “Wê bixwazin Başûrê Kurdistanê ji bo Kurdên li parçeyên din bikin xefkek û Kurdan bera hev bibin” û siyaseta roja me ya malbatî, hevkar û xiyanetkar raxist ber çavan. Çareserî wiha anî ziman, “Demokratîkbûna Başûrê Kurdistanê û azadiya zêhniyetê dê dawiyê li xwekujî, bêçaretî, koletiya jinê, reva ciwanan û pirsgirêkên civakî yên din hemûyan bîne”. Wê îşaret bi talokeya ji Başûrê Kurdistanê belavî hemû beşên Kurdistanê dibe kir û got çareserî kûrbûna di fikrên azadiyê yên Rêber Abdullah Ocalan de ye.

Kêliya bingehîn a azadiya me

Şehîd Viyan Soran zanista ‘wekî bawer dikî bijî, wekî dijî bawer bike’ li xwe pêça. Di lêgera xwe ya wateyê de bêrî, xeyal û îdiaya xwe ya azadiyê li herikîna hest û ramanên xwe bar kir. Bi xwezayê, jiyanê ve bi eşq hate girêdan. Di ronahiya vê eşqê de, li sir û raza rêwîtiya yekparebûnê geriya. Zoriya azadiyê bi wateyên di çalakiya xwe de dibiriqe vegot. Di dawiya nameya wê de hevoka “Min nekarî îdeolojiya Rêber Apo ku şoreşa civakî a Başûr wekî azadiya jinê dibîne têr bidim nasîn” jî wekî berpirsyariyeke dîrokî li ber me li benda pêkhatinê ye. Di salvegera komploya navnetewî de, li dijî qira ku dixwazin bi destê siyaseta Başûr pêk bînin, bi bawerî û bergiriya Viyanê li ber xwe dayîn momenta hebûn û azadiya me ye ji ber ku…

* Nivîsa Şehîd Nagîhan Akarsel ya (4’ê Cotmeha 2022’an li Silêmaniyê ji aliyê dewleta Tirk ve hat qetilkirin) 2’ê Sibata 2021’an di Ozgur Polîtîkayê de hatî weşandin e.

Tişrîn li dijî dagirkeriyê mertal e

◆ Lê êrîşên dewleta Tirk yên li dijî Rojava bi vê re sînordar nînin û ji destpêkê heta îro bê navber dewam dikin. Di mijara ava çemê Firat û Dîcleyê de peymanên navnetewî bin pê dike û bi salane mijara avê weke gefê bikartîne.

Dengîr Güneş

Şerê Cîhanê yê 3'emîn ku di destpêka sedsalê de bi destwerdana Rojhilata Navîn bingeha wê hatibû danîn, îro li heman erdnîgariyê bi qonaxeke din dewam dike. Weke her carê di vî şerî de jî hêzên dagirker qirkirina li hemberî gelan (jenosît), qirkirina li hemberî jinê (femîsid) û qirkirina ekolojîk ya li hemberî xwezayê (ekosîd) bi hev re dimeşînin. Li her derê ku şer rû dide hêzên hegemon bi çek û rêbazên nû tevî jin, gelên xwecîh û muxalîf êrîşî xweza û çanda wan jî dikin. Ji Amerîka heta Avustralya, Afrîka heta Rojhilata Navîn û Kurdistanê mînakên vê gelek in. Lê ev di rûpelên dîrokê yên berê de nemane. Gelê Kurd yek ji mexdûrên destpêkê yê vî şerî ye û li her aliyên Kurdistanê em kêlî bi kêlî şadîhî lê dikin. Êrîşî nirxên me yên herî bi rûmet, welatê me, hevalên me û siberoja me dikin.

Di vî şerî de tevî komkujî, koçberî û werankirin, di warê ekolojîk de jî berdelên giran tê dayîn. Mexdûrên şer ne tenê can û malên xwe, hemû çand, nirxên dîrokî û warê bîranên xwe jî wenda dikin. Ew gundê ku lê mezin bûne, ew zeviyê bi salan ked dane, dara ku her sal zeytûnên xwe jê kom kirine, di bin siya wê de rûniştine, kaniya jê av vexwarine, çiyayê giyayên xwe jê kom kirine, zozanên pezê xwe lê çêrandine û şivantî kirine jî wenda dikin. Ango peyva qirkirina ekolojîk tenê têgeh û pênasekirin nîne. Peyveke jiyanî ye, ji me gelek tişt kêm kiriye, diziye û qirkiriye. Êş e, jan e, koçberî ye, hesret e, hêrs e û gelek caran jî berxwedan e.

Li Tişrînê berxwedan nûjen dibe

Ji di salvegara rizgarkirina Kobanê de, li Bendava Tişrînê ku nêzî Kobanê ye em dîsa şahidî li berxwedaneke dîrokî dikin. Ji 28´ê Mijdara 2024´an ve gelên li Bakûr Rojhilata Suriye û Rojava, tevî şervanên xwe ji bo parastina welat û Şoreşa Rojava li ser piyan in. Vê carê kelheya berxwedanê Bendava Tişrîn e. Mîrasê berxwedanê li wir deng vedide, nûjen dibe. Jin, xort û gelên Kurdistanê destanên nû yên lehengiyê li vir dinivîsin. Gel ji bo jiyaneke bi rûmet bi ser mirinê de diçe, asta serhildan û berxwedanê bilind dike.

Bendava Tişrînê ku di navbera Kobanê û Minbicê ye li Bakûr û Rojhilatê Suriye û Rojava yek ji bendava herî girîng a li ser çemê Firatê ye. Li herêmê çavkaniya herî mezin ya av û hilberîna elektrîkê ye û xwedî girîngiyeke mezin e. Lê di warê erdnîgariyê de jî xwedî cihekî stratejîk e. Berxwedana Tişrînê di serî de Kobanê, ji bo parastina hemû nirxên şoreşa Rojava mêrtal e. Lewma weke DAIŞ´ê û dewleta Tirk yên ziyanê didin gel, dijminahî û dagirkeriyê dikin, di serî de vê derê hedef digirin. Di 26'ê Kanûna 2015'an de ji destê DAIŞ'ê hate rizgarkirin, lê îro dewleta Tirk bi çete, bombebaran û balafirên xwe serkêşiya heman êrîşan dike.

◆ Jin, xort û gelên Kurdistanê destanên nû yên lehengiyê li vir dinivîsin. Gel ji bo jiyaneke bi rûmet bi ser mirinê de diçe, asta serhildan û berxwedanê bilind dike.

Bendava li hemberî dagirkeriyê

Ji ber vê girîngiya xwe ya stratejîk, berxwedana li Tişrînê di heman demê de weke bendaveke di navbera dagirkeriyê û jiyana azad a Şoreşa Rojava de ye. Li aliyekî dojeha hovîtî, talan, faşîzm dewleta Tirk û çeteyên wê heye, li aliyê din jî jiyana hevbeş ya gelan ku li ser hîmê demokrasî, ekolojî û azadiya jinê hatiye avakirin heye. Em dikarin bêjin ku şerê li vir rû dide weke dojeh û bihûşte du xetên cûda û weke pira siratê rewşeke dijwar e. Ango Tişrîn di heman demê de daxwaza vê jiyana azad û çarenûsa gelên li wir e û lewma ji bendaveke avê wirdetir e. Tişrîn parastina welat e, jiyana demokratîk a gelan e, şoreşa jinê ye, av e, hêviya gelan e... Lewma xetereya li hemberî Tişrînê, tevî gelê Kurd, xetereya li hemberî aramî û siberoja hemû gelên herêmê ye.

Pêşengên vê berxwedanê jî tevî bi dehan şervanên QSD, şehîdên ragihandina azad Nazim û Cîhan in. Bi berxwedana xwe hemû dek û dolabên dewleta Tirk têk birin û pêşî li wan planên qirêj girtin.

Ji ber vê yekê gel şervanên xwe yên di çeperên şer de bi tenê nehişt. Helwesta gel a li Tişrînê qonaxeke din a vê berxwedanê ye. Gel cihê van lehengan vala nehişt û li pey ala wan berê xwe da Tişrînê. Cuma Xelîl (Bavê Teyar) ku li Tişrînê di êrîşên 18"ê Çilê de şehîd ket, bi gotina "Em natirsin û bi her awayî em ê li berxwe bidin" ev helwesta gel anî ziman. Ji ber qada navnetewî li hemberî van êrîşan bêdeng e, dewleta Tirk a dagirker ku nikare vê berxwedana bişkînê bê navber êrîşî sivîlan dike.

Ji 8´ê Çilê ve tevî rojnamevan, xebatkarên tendûristiyê, rêveberên PYD bi dehan kes şehîd û birîndar bûn.

Ji ber vê berxwedana dîrokî, bê guman di aliyê stratejîk, welatparêzî, civakî, aborî û hwd. de gelek aliyên Tişrînê ku divê were nirxandin hene. Lê yek ji aliye herî girîng a vê berxwedanê jî ekolojîk e. Ji ber êrîşan heta niha pergala hîlberînê ya bendavê ziyanek mezin dîtiye û bi van êrîşan xetereya hilweşandina bendavê jî zêde dibe. Eger dewleta Tirk bendava Tişrînê hilweşînê ev wê bandorê li ser bendava Firatê ya li Tebqayê û bendava Huriye ya li Reqayê jî bike û bibe sedema karesatên mezin yê ekolojîk û însanî. Her weha ji bo welatên derdorê jî karesatên mezin bi xwe re bîne.

Qirkirina ekolojîk her dewam kir

Lê êrîşên dewleta Tirk yên li dijî Rojava bi vê re sînordar nînin û ji destpêkê heta îro bê navber dewam dikin. Di mijara ava çemê Firat û Dîcleyê de peymanên navnetewî bin pê dike û bi salane mijara avê weke gefê bikartîne. Bi zêdetirî 90 bendavên ku li ser çemê Firat û Dîcleyê ava kiriye, tevî Rojava û Başûrê Kurdistanê gelên li Suriye û Iraqê jî bê av hişt.

Êrîşên dewleta Tirk yê li Rojava ku bi salane bi awayekî sîstematîk dewam dikin, rê li ber qirkirineke mezin a ekolojîk jî vekir. Berî şoreşê rejîma Baasê bi plana faşîzan a "Kembera Ereban" li Kurdistana Rojava qirkirina çandî, civakî û ekolojîk meşandibû, lê dewleta Tirk jî bi êrîşên xwe yên dagirker ev dewam kir. Ev rewş bi her awayî bandorê li ser jiyanê kir. Piştî dagirkirina Efrîn, Serêkaniyê û Girê Spî weke gava destpêkê ya dagirkeriyê berhemên zeytûn û genim yên van bajaran talan kirin û birin Tirkiye. Ev berhemên zeytûnan yên hatine talan kirin li marketên welatên Ewrûpî ku ev dagirkerî erê kirine bi etîketên "Afrîn" tên firotin. Tevî vê yekê bi sed hezaran darên zeytûnan jî hatin birîn. Ji aliyê din ve her sal li Rojava bi awayekî sîstematîk bi hezaran hektar zeviyên genim hatin şewitandin.

Her weha ji ber ava çemê Firatê qut kirin, pirraniya erdên dewlemend yê Rojava zûwa bûn û nehatin çandin. Dewleta Tirk piştî dagirkirina Serêkaniyê ava stasyonê Elûkê jî birrî. Lewma bajarê Hesekê û Til Temirê ku tevî yên ji ber şer koç kirine milyonekî zêdetir kes lê dijîn, bê av man.

Bê guman ev hemû sûcên şer in û dewleta Tirk li pêş çavên hemû welatên cîhanê her roj bi êrîşên nû hêjmara van sûcên xwe zêde dike. Bi polîtîkayên nijadperest li hemberî pergala ekolojî û hemû gelên Rojhilata navîn xetereyan ava dike û bandora krîza ekolojîk ya li ser herêmê qat bi qat zêde dike.

Têkoşîna ekolojîk welatparêzî ye

Şoreşa Rojava hebûna xwe tevî serketinên leşkerî û berdelên ku dane, bi îdeolojiya tevgera azadiyê û hişmendiya ekolojîk jî ava kir. Yek ji serketina şoreşê ku bandora rejîma Baasê û planên dewleta Tirk hilweşand ew e ku xwedî li nirxên xwe yên netewî, çandî, û dîrokî derket û ji wan hez kir.

Berxwedana gel a li Tişrînê nîşaneya herî berbiçav a vê ye. Gelê ku di dema şerê Kobanê de ji ber êrîşan ji neçarî koç kiribû, vê carê li ser axa xwe ma û li hemberî êrîşan bû mertal. Di çalakiyan de bi dirûşmeya "Ava me ye, bendava me ye" di bin bomberan û êrîşên dijwar yê dewleta Tirk de ber bi Tişrînê meşiya. Xwedî li ava xwe, axa xwe û jiyana xwe derket. Lewma helwesteke fedaîyane ya welatparêzî, av û axa Kurdistanê ye û mînak e. Gotina Rêber Apo ku dibêje "Qirkirina ekolojîk sedema serhildanê ye" bi berxwedanê pêk tîne û bi awayekî canbaxşane nîşan dide ku welatparêziya herî mezin xwedîderketina av û axa Kurdistanê ye. Ev li hemberî karesata ku dewleta Tirk plan dike yek ji helwesta herî radîkal yê serhildanê ye. Her weha ev berxwedan nîşan dide ku êdî paradîgmaya demokratîk, ekolojîk û azadiya jinê haveyn girtiye. Li hemberî van êrîşên dijwar têkoşîna ekolojîk di sînorê pergalê de, bi awayekî marjînal nikare were meşandin. Tekoşîna ekolojîk berî her tiştî ya gel bi xwe ye, di serî de jin û ciwan bi tevlîbûna hemû beşên civakê tê meşandin. Helwesteke welatparêzî, hişmendî, jiyanî û rêxistinî ye.

Nûda Karker:

Rêwîtiyek bê rawest

● **Berjîn Tekoşer**

Min tu bi dilnizmî û rûxweşiya te nas kir!.. Min tu bi şervaniya heqîqetê; ne her heqîqetek belku heqîqeta Apoyî nas kir û wisa li pey rûkeniya te ketim rê... Min xwe di kenê di çavên te de kom bibû girt û herikîm..! Bûm kanî, çem, derya û herikîm bi rengê hêviyê li ser xaka welatê xwe... Bi rengê Nûda kenîm, bi dengê Nûda bûm jiyan û bi hişmendiya Nûda bûm awaza serketinê di dilê dayîkên vî welatî de...

Lêgerîna ber bi jiyaneke nû

Elbak, navçeyek e bajarê Bakurê Kurdistanê Wanê ye. Di dîrokê de gelek caran wek Elbak an jî Albak hatiye nivîsîn; lê belê di dema komara Tirkiyeyê de, navê navçeyê wek Başkale hatiye guhertin. Herêma ku di dîrokê de bi navê Elbak tê zanîn û nasîn, ji bo şaristaniya Ûrartû û Ermeniyan jî bûye navendek giring. Herêma Wanê erdnîgariyeke ku ji serdema Neolîtîkê heta îro bûye dergûşa mirovahî û şaristaniyê.

Navçeya Elbakê ku ji aliyê Rojhilat ve 60 kîlometre dûrî Wanê ye; Keleha Xoşav li ser rêya wê ye ku di dema Ûrartûyan de hatiye çêkirin. Elbak herî zêde jî bi çiyayên ku ew dorpêç kirine tê nasîn. Çiyayên ku ew ê dovre ji gelek keç û kurên vî welatî re bibe pal û pişt. Çiyayê Spîrêz jî ku di nav sînorên navçeyê de dimîne, yek ji çiyayên herî bilind ê herêmê ye. Her wiha mirov dikare qala çiyayê Harevil, Morê û çiyayê Mîngê bike ku di şikilgirtina kesayeta vê herêmê de xwedî rolek diyarker e. Ji ber wê, di têkoşîna azadiyê ya gelê Kurd de jî bûye xwedî cihek giring û gelek kes ji vir beşdarî nav refên têkoşînê bûne. Yek ji van pêşengên têkoşîna azadiyê jî Nûda Karker e. Nûda Karker yek ji fermandara YJA Star û pêşenga Tevgera Azadiya Gelê Kurd bû. Ew bi ruhê xwe yê pak, dilnizmî, jiyan û sekna xwe ya Apoyî dihat nasîn. Nûda Karker di sala 1972'an li Elbakê, di nav malbatek arîstokrat de tê dinyayê. Ew li Wanê mezin dibe û dibistana navîn û amadeyî li dibistana Ataturk a vî bajarî dixwîne. Ew li dorhêlek ku hestên welatparêziyê bihêz e, mezin dibe. Ew çiqas mezin dibe lêgerînên wê jî ewqas pêre mezin dibin. Hertim li pey jiyanek din e. Jiyana di nav pergalê de qet bala wê nakişîne. Ji ber vê jî, her roj zêdetir ev lêgerîn wê ber bi Tevgera Azadiyê ve dibe. Dema ku dahûrandina Rêber Apo ya bi ser navê "Malbat, Jin û Milkiyet" ê dixwîne, di kesayeta xwe de hejandinek cidî hîs dike. Her wiha di nêrîna wê ya civakê de rê li guhertinên bingehîn vedike.

Roja biryara mezin

Salên 1990'î salên herî germ û bi coş ên şoreşê bûn. Hem têkoşîna gerîla û hem jî ya gel di asta xwe ya herî bilind de bû û vê jî raste rast ciwanên kurd bandor dikir. Nazan Bayram bi nas nav Nûda Karker jî yek ji wan kesan e ku ji berxwedan û serhildanên gel û têkoşîna gerîla yan wan salan bandor dibe. Nûda bi heyecan û lêgerînek mezin ber bi têkoşînê ve diherike. Di sala 1992'an de bi biryardariyek mezin beştarî nav refên PKK'ê dibe. Ji bo Nûda PKK ne tenê Tevgerek bû, belku jiyan û armancek bû. Ji ber vê nêzîkatiya wê bû ku ew wek 'Jina parêzvana xeta Apoyî' dihat pênasekirin û nasîn. Ji roja destpêkê bi vê ferasetê nêz dibe, beşdarbûn dibe û xwedî tevlîbûnek bihêz e. Nûda Karker dema beşdarî nav refên gerîla dibe, yekser derbasî qada Xakurkê dibe. Li vir tevî komek hevalên xwe derbasî Geliyê Reş dibe; ku di vê komê de şehîd Bêrîtan jî cih digire. Di dema şerê Başûrê Kurdistanê de her çend gelemperiya hêzan derbasî Zelê bibin jî, Nûda tevî hin hevalên xwe li Xakurkê dimîne. Di sala 1993'an de jî derbasî herêma Şehîdan dibe. Heya 1994'an li vê qadê dimîne û dovre derbasî Zagrosê dibe. Nûda Karker di sala 1996'an de, li ser pêşniyara hevalên xwe derbasî qada Rêber Apo dibe, demekê li wir dimîne û perwerdeya Rêber Apo dibîne.

Nûda Karker ew ê di nivîsek xwe de wiha bigota; "Di sala 1996'an de ku min nêzîkatiya ji bo dîrok, jin, gel, xweza, siyaset, huner û wêjeyê dît, min fêm kir ka em bi salan çiqas ji Rêbertiyê dûr ketine. Terz û şêweyê xebata Rêbertiyê pir cuda û balkêş bû. Min tevahiya jiyana xwe li beramberî kar û xebatên Rêbertî ku tenê di saetekê de pêk anîbû, dixist bin lêpirsînê. Ez 24 salî me û tenê kiliyek xebata Rêbertiyê ji bo min hewldanek bû ku min di tevahiya jiyana xwe de pêkanîbû. Yekem pirsa ku Rêbertiyê ji me dikir ev bû; 'We salên xwe çawa derbas kirin.' Dema ku min xwe bi leza Rêbertiyê re lêpirsîn dikir, min didît ku jiyana min a bi salan ji xewgerokekê cudatir nebûye." Êdî ji bo Nûda rêwîtiyek nû dest pê kiribû, rêwîtiya lêgerîna ber bi heqîqetê ku ew demek dirêj bû li pey bû. Rêwîtiya ku li asoyên dûr lê digeriya û her li pey dibezî, niha xwe lê girtiye û her li pey dibeze... Bi eşq û heskirin... Her wekî navê xwe nû ye, nû gihayiyê û qet dil nîne wiha zû bi zû dest jê berde. Heqîqeta ku ew ê bi ked, heskirin, eşq, hizr û ramanan bihûne û bi wate bike. Bi qasî watedar bike, jiyanî û bi qasî jiyanî bike jî heya hestî dahûrîne nava xwe û bi xwe re bike yek. Êdî bi biryardariyek mezin dikeve pey ku bibe hevalek rast a Rêber Apo. Di dibistana Rêber Apo de jî fêr dibe ka di her şert û mercî de çawa bimeşe û bijî. Ev dibe hêza herî mezin a meşa bi salan a jina têkoşer û dilnizm.

Ew rêhevala rasteqîn a dozê bû

Ew li gelek qadan ma û ked da. Di her cihê ku Nûda lingê xwe tavêtê şopek ji xwe dihişt. Şopek ji hevaltî, heskirin, ked û dilsoziyê... Ji ber wê bû ku ew di dilê her hevaleke xwe de rêhevala rasteqîn a dozê bû û ew ê heta hetayî jî wiha bimaya. Nûda Karker demekê dirêj li Ewrûpa dimîne û dixebite. Li wir jî wek sekna xwe ya li welat, ti caran ji rêgezên xwe yên şoreşgerî tawîz nade û dibe yek ji pêşenga xeta Apoyî. Ew piştî demekê dîsa berê xwe dide welat û di xebatên cuda de erk û berpirsyarî digire ser xwe. Di sala 2004'an de beşdarî xebatên rêveberiya KCK'ê û ji nû de înşaya PKK'ê dibe. Di wê demê de erk û berpirsyariya ji nû de înşayê girtina ser xwe pir giring û dîrokî bû; jixwe ew jî bi vê berpirsyariyê nêz dibe. Her çend ew pêvajo dijwar û hesas bû, lê Nûda Karker bi helwesta xwe ya zelal û li beramberî xeta Apoyî tûj, bêyî dudilî bijî, xebitî û nirxên xeta Apoyî parast. Ji bo ku hem wek tevger û hem jî gel bi awayek zelal û tendurist ji vê pêvajoyê derbikevin rolek giring lîst û hewldan kir. Jixwe ma ne di pêvajoyên wiha de seknên şoreşger, mîlîtaniya rast derdikeve holê; ew hem bi tevlîbûna xwe û hem jî bi coşa xwe, bi nîqaşên yek û yek bi gerîlayên jin re dikir, bûbû hêza moral û ji nû de xwe destgirtina her yek ji mîlîtanên Apoyî. Ji bo wê ye ku di her kêliyê de dibêjim; Nûda pênasekirin û nivîsîn têrê nake, divê bi Nûda re jiyabî daku bizanî ka wateya rasteqîn a hevaltî û mîlîtaniya Apoyî çiye. Di vê xwe di çavên wê de bibînî daku bizanibî ka çawa bi sebir dikare bi saetan li gel te biaxive û eleqedar bibe, ka çawa û bi çi rêbazî mirov qezenc dike!.. Nûda ev e! Bi yek gotinê ger mirov pênase bike, rastî û heqîqeta mîlîtaniya Apoyî ye! Ji wê bû ku ew ê Rêbertî ji bo wê bigota; "Tu di cîhanek wiha qirêj de çawa evqas paqij mayî?" Nûda Karker li hemberî xebatên HPG'ê her tim xwedî berpirsyarî bû. Ji ber vê nêzîkatiya xwe, her tim xwe ji bo vê xebatê pêşniyar dike û li ser daxwaza wê di sala 2002'an de derbasî vê qadê dibe. Piştî ku demekê li eniya Rojavayê Qendîlê weke koordînasyona YJA STAR'ê xebitî, derbasî Behdînanê dibe. Li qadên Zagros, Gare û Zapê dimîne. Bi sekna xwe fermandarek nimûne û mutewazî, bi jiyana xwe ya sade jî bû yek ji fermandarên efsûnî. Ji aliyê ruhî, hizrî û hestyarî ve her tim ev yekitî û yekbûn parast. Bi her awayî di nav pêkhateya li gel bû cih girt. Di sala 2004'an de ji ber xebatên ji nû de înşaya PKK'ê diçe Qendîlê, piştî Kongreya Gel ew carekedin derbasî xebatên siyasî dibe. Du sal di van xebatan de dimîne û dîsan derbasî xebatên komîteya parastinê dibe. Bi israra xwe di xebatên HPG'ê de cih digire û ji bo ku derbasî qada Botanê bibe pir israr dike. Demek şûnde ew derbasî Botanê dibe; li pey xwe pir tiştan dihêle, lê dilê wê aram bû, ji ber ku ew li pey xeyalên xwe ku carekedin dîtina Botanê bû, diçû!.. Hesreta wê ya salan di dilê wê de olan dida. Di sala 2005-2006 komên Botanê amadekariyên xwe dikirin û derbasî qadê dibin. Li wir jî li hemberî ferasetên şaş û xeta xiyanetê Nûda seknek şoreşger li gor demê raber dike û heya kêliya dawî li hemberî her cure feraset û seknên şaş têdikoşe.

Rêwîtiya Nûdayê bê dawî bû

Nîsana 2008'an bû! Bêdengiyekê xwe li çavên her jinekê alabû û xemekê xwe li dilê me xistibû..! Kelegiriyek ku wek kevirekê di qirika me de asê mabû; kesê nedizanî ka ev bê aramî ya ku xwe wisa li canê me xistibû çiye!.. Lê, tiştek diqewimî... tiştek wisa ku qet nizanim çiye û tenê tişta ku dizanim bê taqetiya ku hey ez dikuştim. Jixwe xewa ku wê şevê jî dema bi ser de hat êdî tam ez bi tayê xistibûm. Ji bo wê bo ku bi rojan bû bê aramiyê xwe li giyana min xistibû û hey bîqerarî dikirin çavên min... Weke ku li Nûdayê digerîn!.. Ber bi êvarekê bû ku wek her car li ber şaşeya televîzyonê li benda nûçeyan bûn. Bi yek carî dîmenek li ser şaşeyê hat xûya kirin; bê ku di ferqa peyvên ku ji devê pêşkêşvan derdikeve bim û tiştekê bibihîsim, bi kelecanê ketim... Ji derveyê min ku bi dengê bilind û bi ken min digot; 'binêrin Nûda, ka çi gotiye', herkes matmayî û şaş bûbû. Heya belku zêdeyî deh deqeyan hay ji tiştekê nebûm, heya ku min destê yekê li ser milê xwe hîs kir ku digot; 'Heval şehîd ketiye!' Wê kêliyê ji bo min dem cemidî, kêlî cemidî û her tişta ku nîşaneyek ji jiyanê bû cemidîbû. Ev rewş çiqas dom kir nizanim, tenê tişta ku dizanim êşa vê kêliyê hîna li ser singa min dikelije. Hîna jan dide û têşîne. Ne tenê ez, belku hemû rêhevalên wê bêdeng bûn, di dilê herkesekê de pêtek agir pêketibû û hey mezin dibû. Bêdengiyê wek siyekê xwe li ser hemûyan pêça bû! Û di dilê her yekê de hawarek bilind dibû; çima Nûda! vBelê!

Di 1'ê Nîsana 2008'an de Nûda Karker xatir xwest û çû, lê her kêliyên ku pêre hatibû jiyîn zindî wek roja îro ma. Ew çû, lê li pey xwe jiyanek wisa hişt ku kêlî bi kêlî hevaltî lê hûnandî, heskirin û bedewî lê şîn dibû.

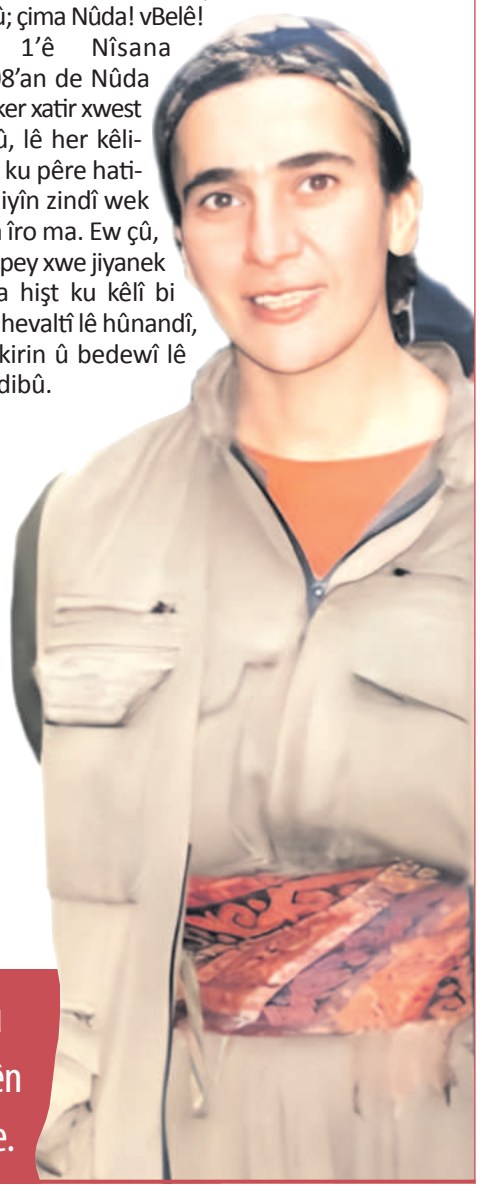

Di sala 1993'an de jî derbasî herêma Şehîdan dibe. Heya 1994'an li vê qadê dimîne û dovre derbasî Zagrosê dibe. Nûda Karker di sala 1996'an de, li ser pêşniyara hevalên xwe derbasî qada Rêber Apo dibe, demekê li wir dimîne û perwerdeya Rêber Apo dibîne.

Birleşen halk asla yenilmez*

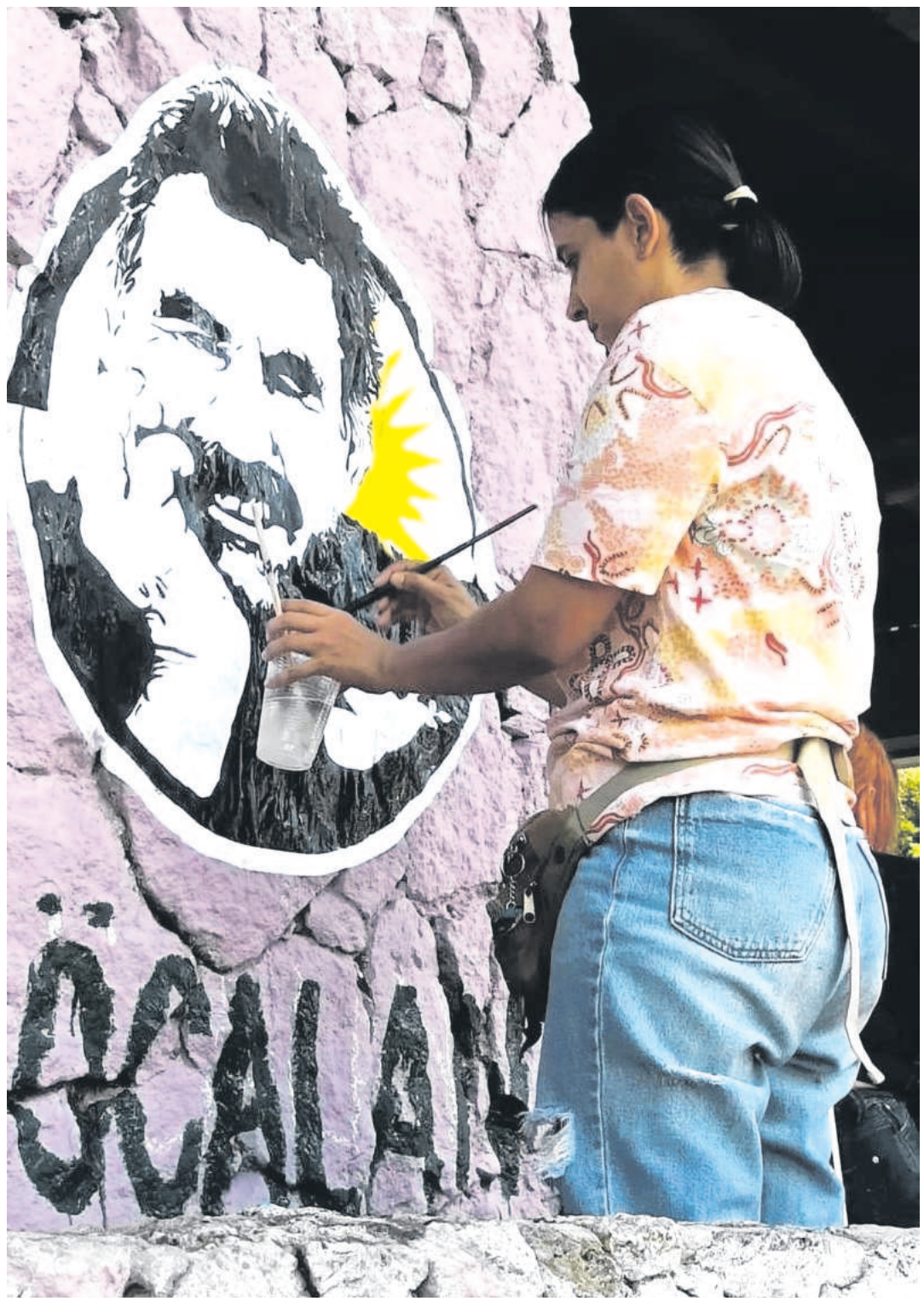

Kürdistan Kadın Hareketi-Kadınlar Geleceği Örüyor Komitesi üyeleri, Kolombiya'nın Medellin şehrinde bulunan Antioquia Üniversitesi duvarına Kürt Halk Önderi Öcalan'ın resmini çizdi.

Öcalan kapitalist modernite kavramıyla, hepimizi, hayatlarımızı tehdit eden şeyi bütünlüklü görmemizi sağladı. Ve bu, halklar, kadınlar arasında bir birlik yaratıyor. Latin Amerika'da gelenekselleşen sloganımızda olduğu gibi, "birleşen halk asla yenilmez."*

• Dilber Aydın

Kasım 2024'te "Öcalan'a Özgürlük Kürdistan'a barış" Hamlesi kapsamında Latin Amerika'da Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü için bir imza kampanyası düzenlendi. Sendikalar, feminist hareketler, siyasi parti temsilcilerinin de aralarında bulunduğu kampanya kapsamında on binlerce imza toplandı.Kolombiya'nın Medellín kentinde Antioquia Kadın Komünü üyesi Manu Gonzalez de kampanyanın yürütücülerindendi. Gonzales, sadece Abya Yala'da 400'den fazla kurumun imzacı olduğunu söyleyerek, "O'nun fikirlerinden etkilenen ve özgürlüğü için çalışan pek çok insan olduğunu öğrendik. Ve bu bize güç veriyor. Sadece Abya Yala'da bu kampanya için 400'den fazla imzacı kuruluş varken, bu gücü hissetmemek nasıl mümkün olabilir ki?" diyor.

Medellín toplumsal hareketleriyle birlikte Kuzey ve Doğu Suriye özerk sisteminin tanınması ve Kürt topraklarındaki özgürleşme deneyimi üzerine çeşitli çalışmalar yürüten Mujeres Tejiendo Futuro (Geleceği Dokuyan Kadınlar) kolektifinin de bir üyesi olan Manu Gonzales,Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın iradeli, bir Latin Amerika deyimiyle sentipensar (duygu-düşünce birliğini yakalamış) bir önderlik olarak, mücadelelerinde rehberlik ettiğini söylüyor. Manu Gonzalez'le Öcalan'a Özgürlük Kampanyası, Öcalan'ın paradigması, dünya kadın konfederalizmi üzerine konuştuk.

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü için Latin Amerika'yı kapsayan bir kampanyada yer aldınız. Bu kampanya neden gerekliydi?

Bu kampanya birçok nedenden dolayı önemli. Öcalan, tanınmış ve saygı duyduğumuz bir şahsiyet olmanın ötesinde, Ortadoğu'da barışın tesis edilmesinde tarihsel rehberlik rolü oynayan bir isim. Ancak biz, barışı sadece silahların ortadan kalkması olarak değil; halkların özgür yaşaması, kendi kaderini tayin etme ve başkalarıyla birlikte örgütlenme hakkına sahip olma imkanı olarak görüyoruz.

Öcalan'ın bunu başaracak bir perspektife sahip olduğuna inanıyoruz. Ve bugün bölgede tam da bu yoğun konjonktürün ortasında barışa giden yeni yollar gerekli. Kolombiya'da yıllara yayılan bir barış arayışı ve deneyimimiz var. Biliyoruz ki, gerçek bir çözüm gelişmezse, bu her seferinde halka karşı daha büyük saldırılar olarak geri dönüyor.

Bir diğer husus, İmralı'da yaşanan onur kırıcı ihlaller, tecrit. Öcalan tüm zorlu koşullarına rağmen mücadeleyi, özgürlük fikrini yeni bir paradigmaya oturtarak yeniden tanımladı. Bir şekilde mücadele süreçlerimize rehberlik etmeye başlayan fikirlerini duyurmak istiyoruz. O'nun yaşam koşulları, dünyayla, toplumla teması, ilgilenilmeyi hak ediyor.

Kampanyamız sonucunda Abya Yala'da O'nun fikirlerinden etkilenen ve özgürlüğü için çalışan pek çok insan olduğunu öğrendik. Ve bu bize güç veriyor. Sadece Abya Yala'da bu kampanya için 400'den fazla imzacı kuruluş varken, bu gücü hissetmemek nasıl mümkün olabilir ki? Dolayısıyla başlattığımız kampanya yeni ittifaklara, özgürlük arayışında olan yeni insanlarla tanışmaya da olanak sağlıyor.

Örneğin kişisel olarak da, şu an 70'li yaşlarında olan üniversitedeki profesörümle konuşurken, O'nun 20 yıl önce de Öcalan'ın özgürlüğü için bir kampanyaya katıldığını öğrendim. Genç bir kadın olarak Kürdistan ile Abya Yala arasında uzun yıllara yayılan bu ittifaktan çok mutluyum.

Öcalan'ı nasıl tanımlarsınız?

Bana göre son derece tutarlı bir lider. Pratiği, kalbi ve düşünceleriyle bağlantılı. Kolombiya yerlilerinden Inga-CamËntsá halkının dediği gibi, "ayakları kafasına veya düşüncelerine yakın yürüyor." Aynı zamanda, fikirlerini organize etme konusunda büyük bir kapasiteye sahip, öngörülü bir analiz insanı, inançlı ve iradeli. Tarih, sevgi, özgürlük, kökler, yani insan yaşamı için temel olan her şeyi birbiriyle bağlantılı ele alıyor. Başkalarına hitap edişindeki sadelik, koruduğu yüksek saygınlık ve sentipensar (bu kelime Kolombiya sosyal akademisinde bir geleneğe sahip-yani duygu düşünce birliği) yaklaşımla hayata rehberlik etmesi benim için ilham kaynağı.

İlk tanışma süreçlerinize dönersek, Öcalan'ın tespitlerinden en çok hangisi dikkatinizi ve ilginizi çekti?

Geleneğimiz, hatta sol geleneğimiz ataerkil ve çoğu zaman dogmatik olduğunu söyleyebilirim. Sayın Öcalan'ın fikirlerinde ilk olarak dikkatimi çeken; devlet olgusunu bilinenin ötesinde sorgulamasıydı. Devleti ataerkilliğin nihai ifadesi olarak görme, toplumu zayıflatan bir unsur olarak görme, toplumsal çözümün devlet olgusu dışında da mümkün olabilmesi ve bunu projelendirmesi (demokratik konfederalizm anlamında) gibi... O güne kadar bildiğim tüm hareketler, önderler meseleyi toplumun sadece bir yönünü özgürleştirmeye odaklanmıştı. Ama Öcalan; devlet olgusu, toprak ana, toplumsallığa geri dönüş, kadın özgürlüğü, tüm kültürlerin bir arada yaşaması ve daha birçok başlıkta, yeni bir toplum ve uygarlık görüşü sunuyor.

Öcalan karşı karşıya olduğumuz sorunlara küresel bir nitelik kazandırdı. Kapitalist modernite kavramıyla, tüm dünyada hepimizi, hayatlarımızı tehdit eden şeyi bütünlüklü görmemizi sağladı. Ve bu halklar, kadınlar arasında bir birlik yaratıyor. Latin Amerika'da gelenekselleşen sloganımızda olduğu gibi, "birleşen halk asla yenilmez."

Buradan hareketle Kürt Kadın Hareketi'ni, Kürt Özgürlük Hareketi'ni diğer hareketlerden ayıran noktalar ne size göre?

Kürt Özgürlük Hareketi'ni, Kadın Özgürlük Hareketi'ni yeni yeni tanıyorum ancak iki düşünce var ki, beni bulunduğum yerden başka yere taşıdı. Birincisi, özgürlüğün nihai bir varış noktası olmadığı, günlük olarak katettiğimiz bir yürüyüş, bir ufuk olduğu... İkincisi de kapitalizmin özgürlük anlayışı ya da komünizmin özgürlük anlayışından çok farklı bir yerde durması. Kapitalizmdeki bireysel 'özgürlük' anlayışı aslında, tüketim seçenekleri arasındaki karar vermedir. Bangladeş'te kadın ve çocuk emeğinin sömürüsüne dayanarak üretilen bir giysi mi yoksa Çin'de insanların günde 18 saat aralıksız çalışarak piyasaya sürdükleri bir ürünü almaya karar vermek gibi mesela.

Kapitalizmde özgürlük denilen şey aslında başkalarının acılarını görmezden gelen, başkalarına karşı bir taahhütte bulunmadığınız bir ayrıcalık adasıdır. Ve ben başkaları olmadan özgürlüğün olduğuna inanmıyorum. Mevcut komünizm anlayışına göre ise, özgürlük ekonomik kaynakların yeniden dağıtımını içerir ki, bu özellikle Abya Yala ve güney yarı küre gibi eşitsiz ülkelerde çok önemlidir. Ancak bana göre özgürlük bunların da ötesinde, toprak anaya saygıya dayalı, birbirimizden sorumlu olduğumuz yeni bir sistemi içerir. Özgürlük, kendimize ve toplumumuza nerede olmak istediğimizi, nasıl bir yaşamı hak ettiğimizi gerçekten sorabilmek ve buna doğru yürüyebilmektir.

**** "Birleşen halk asla yenilmez-¡El pueblo unido jamás será vencido!" veya "örgütlü bir halkı hiçbir güç yenemez" sözü, Şili'nin sosyalist dönüşümü sürecindeki ruhu yansıtan bir marş olarak bestelendi. Zamanla tüm kıtada özgürlük mücadelelerini sembolize eden bir slogana dönüştü.***

Kadın konfederalizminin tohumları serpiliyor

Kürt Kadın Hareketi'nin dünya kadın konfederalizmi gibi bir önerisi var, kastettiğiniz bu yeni sistemi bu formülasyon karşılıyor mu, bunun somut adımları neler olabilir?

Kadınlar için en ideal örgütlenme biçimi olmasının yanında faşizmin, milliyetçiliğin, ataerkilliğin yeni kılıklara bürünerek küreselleştiği böyle bir dönemde son derece önemli bir önerme. Bazı feminist kesimler, özgürleşmeyi salt kadın topluluklarıyla sınırlıyor. Ancak kadınlar olarak kendimizi örgütlememiz kadar, toplum için de mücadele etmemiz önemlidir. Abya Yala'da kadınlar daha çok yasal haklara dönük taleplerde bulunuyor. O halde şunu sormalıyız: Kendimize, bölgemize, topraklarımıza sahip çıkmak için devlet dışı ne gibi alternatifler yaratabiliriz?

Peki tüm bu söylediklerinizi nasıl hayata geçiriyorsunuz?

Rojava'da devriminin gerçekleştirilme biçiminden çok değerli bir şey öğrendim: Ağlar aracılığıyla kitlelere ulaşmak kadar, kapı kapı dolaşarak anlatmak, birebir konuşma dönüşümde çok belirleyici. İlk adımların atılmasında eğitime büyük değer biçiyorum.

Her gün birkaç saatimi Öcalan'ın fikirlerini yaymak için bir şeyler yaparak geçiriyorum. Bu bazen kolektifimizin sosyal ağı için bir grafik oluşturmak, bazen paradigmayla ilgilenen meslektaşlarımla konuşmak ya da toplum içinde kolektif dokuyu güçlendirmenin yollarını aramak olabiliyor.

Ait olduğum kolektif bir yapı var. Kadınlar Geleceği Örüyor konferansından esinle, Mujeres Tejiendo Futuro (Geleceği Dokuyan Kadınlar) adında bir kolektifimiz var. Kolektif olarak toplantılar düzenliyoruz. Ayrıca kadın devrimi, Sakine Cansız gibi öncü kadınlarla ilgili film günlerimiz oldu. Öcalan'ın fikirlerini tartışıyor, ilham aldığımız bu öncü kadınların hayat hikayelerini konuşuyoruz.

Ayrıca diğer bölgelerden kadınlarla bir 'dijital düşünme grubu' oluşturduk. Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nin ilkelerini tartışıyoruz. Uzakta olmamıza rağmen bu fikir birlikteliği giderek büyüyor ve fiziki olarak da yan yana gelmemize vesile oluyor. Örneğin köylü ve yerli kadınları da dahil ederek topluluk inşası hakkında 4 günlük bir kamp düzenledik. Öcalan'ın paradigması ve fikirleri üzerine bir eğitim süreci planladık. Ayrıca komün ve komitelerle örgütlenmeyi planlıyoruz.

Bir üretim süreci bu süreç aynı zamanda. Kadın bilgisini çoğaltıyoruz. Açıkçası bir dönüşüm yaşıyoruz. Tüm bunlar aynı zamanda demokratik kadın konfederalizminin tohumları. Bunu daha da zenginleştirmeyi, büyütmeyi hedefliyoruz.

Ekolojik yıkım politikaları ve demokratik toplumun inşası

Canlı kalkan olan halkın motivasyonu, ekolojik toplum dönüşümünün de ender rastlanan örneklerinden biri. Tişrîn barajı etrafında kenetlenen bu insanlar, doğadan yana dönüşmüş yeni insan/yeni toplumun simgesidir.

Dünyanın dört bir yanında derinleşen ekolojik krizler, yalnızca doğanın değil, insanın da hayatta kalma mücadelesi verdiği bir dönemi işaret ediyor. Bu krizlerin temelinde, kapitalist modernitenin dayattığı sömürü, soykırım ve ekokırım politikaları yatıyor. Sistematik şekilde sürdürülen bu politikalar, yalnızca doğayı değil, aynı zamanda insanlık onurunu ve toplumsal yaşamı da tehdit ediyor. Kürdistan, Ortadoğu ve diğer bölgelerdeki ekolojik yıkımlar, bu tehdidin en açık örnekleri.

4 parçada ekolojik talan, yıkım

Güler Yıldız

Kürdistan, coğrafi olarak dört parçaya bölünmüş bir şekilde enerji savaşlarının, emperyal müdahalelerin ve çevresel tahribatın yoğun yaşandığı bir alan. Bakurê Kürdistan'da yoğun madencilik faaliyetleri, ormanların sistematik bir şekilde yakılması ve su kaynaklarının tahribi, bölgedeki ekosistemi ciddi şekilde tehdit ediyor.

Başûrê Kürdistan'da petrol çıkarma faaliyetleri ve enerji sektörüne yapılan yatırımlar, çevresel bozulmayı hızlandırırken yerel halkın yaşam koşullarını zorlaştırıyor.

Rojhilat'ta tarım alanlarının yok edilmesi ve su kaynaklarına erişim kısıtlamaları, kırsal yaşamın sürdürülebilirliğini tehlikeye atıyor.

Rojava'da ise savaşın yarattığı fiziksel yıkım, altyapı bozulması ve kimyasal silah kullanımı, ekolojik tahribatı derinleştiriyor.

Tişrîn'de hesapları bozan bir direniş

Sömürgeci Türk devletinin ve onun paramiliter çetelerinin 8 Aralık'tan bu yana (ve elbette daha öncesinde de) aralıksız saldırdığı Rojava'da hedef su ve enerji kaynakları. Su pompalama istasyonları bombalanıyor, Tişrîn gibi önemli bir baraj ele geçirilmek isteniyor.

Ancak sömürgecilerin hesaplamadığı bir direniş var şimdi: Kuzey ve Doğu Suriye'de halklar Tişrîn Barajı'nı korumak için günlerdir nöbet tutuyor. Nöbete saldıran sömürgeci Türk devleti onlarca kişinin ölümüne ve yaralanmasına yol açtı. Peki halk, canı pahasına neden Tişrîn'de? Bir baraj için insanların nöbet tutmasını şu savaş koşullarında nasıl yorumlamak gerekiyor? Bölgenin tek ve en önemli bu barajı yalnızca fiziksel bir yapıdan ibaret değil; hayati bir kaynak, kültürel bir değer ve toplumsal direnişin sembolü çünkü.

Öz yönetimin simgesi

Rojava, özerk bir yönetim modeliyle hareket ediyor ve doğal kaynakların demokratik bir şekilde yönetilmesini savunuyor. Tişrîn Barajı da, bölge halkı için bu nedenle yalnızca bir enerji projesi değil, Rojava'nın öz yönetim modelinin ve halkın kendi kaderini tayin hakkının da simgesi. Baraja dönük saldırılar, yalnızca enerji ve suya erişimi değil, aynı zamanda bölgenin siyasi ve ekonomik özerkliğini de tehdit eder durumda. Ve baraj, elbette tarım alanlarını sulamak ve içme suyu sağlamak için kritik bir role sahip. Bölgenin kuraklık riski düşünüldüğünde, barajın kontrolü hayatta kalmak için stratejik bir mesele.

Baraj etrafında canlı kalkan olan halkın motivasyonu, ekolojik toplum dönüşümünün de ender rastlanan örneklerinden biri. Yani Rojava'daki özerk yapının, halkın ekoloji anlayışını tamamen değiştirip dönüştürdüğüne bir örnek.

Dönüşen toplum ve insan

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın sunduğu paradigmanın önemli ayaklarından biridir ekoloji. Ve bu ekoloji anlayışı, yeni bir toplum, sistem ve insan modeli için derin dönüşümler öneriyor. Tişrîn barajı etrafında kenetlenen insanlar, bu, doğadan yana dönüşmüş yeni insan/yeni toplumun simgesidir. Bu dönüşümler, doğa ile uyumlu, sürdürülebilir ve adil bir yaşam pratiğine odaklanıyor. Doğanın metalaştırılmasına karşı çıkarak, doğayı ve toplumu bütüncül bir şekilde ele alan bir yaklaşımı savunuyor.

Kapitalist modernite, doğanın metalaştırılması ve sonsuz kâr arayışı üzerine kurulu bir sistem. Bu sistem, ekosistemleri birer kaynak deposu olarak gördüğü için, toplumsal yapıları da sömürgeleştirerek güç ilişkilerini yeniden yeniden üretiyor. Eğer bugün yoksulluk, açlık ve göçten bu kadar çok konuşur olduysak, altında yatan yegâne neden, sağcı ve ırkçı totaliter rejimler ve yarattıkları sistemin kaosu derinleştirmesidir. Rojava'nın varlığı ise bu derinleşen kaotik sistemin karşısındaki tek alternatif yaşam adresidir.

Krizden çıkışın yolu

"Dünya, ekolojik ve toplumsal yıkımın eşiğinde duruyor" diyor ekolojistler, bilim insanları. Afaki bilgilerle değil, ekosistemdeki döngüyü sağlayan popülasyonların birer birer bu dünyadan elini eteğini çekmesine bakarak söylüyorlar. Arının, karıncanın, ağacın, suyun hakkını teslim edecek, onlarsız bir canlı yaşamının imkansızlığını gösterecek bir yeni sistemi de işaret ediyorlar aynı zamanda. Kapitalist modernitenin krizlerinden çıkış, ancak doğa ve toplum arasındaki dengenin yeniden kurulmasıyla mümkün olacaktır.

O nedenle Bakurê Kürdistan ve Kuzey ve Doğu Suriye'de yükselen demokratik, kadın özgürlükçü ve ekolojik direniş, bu yeni dünyanın inşasında önemli bir rol oynayacaktır.

> Sömürgecilerin hesaplamadığı bir direniş var şimdi. Tişrîn Barajı fiziksel bir yapı değil; hayati bir kaynak, kültürel bir değer ve toplumsal direnişin sembolü çünkü.

Sudan'da ilklerin öncüsü

Fatima Ahmed

Fatima Ahmed İbrahim, Sudanlı bir yazar, kadın hakları aktivisti ve sosyalist liderdi. 20. yüzyılın en büyük Arap feministlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Sekiz çocuklu bir ailenin dördüncü çocuğu olan Fatima Ahmed İbrahim Hartum'da doğdu doğum tarihi kimi kaynaklarda 20 Aralık 1938, kimilerinde 1932 veya 1933 olarak geçmekte.

Eğitimli bir aileden gelen Fatima Ahmed İbrahim'in büyükbabası ilk Sudan erkek okulunun müdürü ve mahalle camisinin imamıydı. Babası kolej mezunuydu ve öğretmenlik yapıyordu. Annesi okula gidebilen ilk kız neslindendi. Fatima, Sudan'ın İngiliz-Mısır sömürgesi altında olduğu bir çocukluk dönemi geçirdi. İngilizce ders vermeyi reddeden babası devlet okulundan atıldı ve başka bir okulda öğretmenlik yaptı.

Fidan Yıldırım

Sudan'ın ilk kadın grevinde yer aldı

Fatima Ahmed İbrahim, Omdurman Kız Okulu'nda eğitim gördüğü süreçte kadın haklarını savunmaya başladı. Lisedeyken okul duvarında sergilediği, "Öncü Kızlar" adını taşıyan ve kadın haklarına odaklanan bir duvar gazetesi çıkardı. İngiliz sömürge hükümetine karşı mücadelesi de vardı. Aynı dönemde gazetelere takma adla yazılar yazdı. Okul yönetiminin kızlara yönelik fen derslerini kaldırıp yerine 'aile' dersleri koymayı kararlaştırması üzerine Sudan'ın ilk kadın grevinde yerini aldı. Grev başarıyla sonuçlandı.

Fatima, okul dışında da aktif birisiydi. 1947'de Aydın Kadınlar Derneği'ni kurdu. 1951'de başka direnişçi kadınlarla beraber Sudan Kadınlar Birliği'nin kuruluşunu gerçekleştirdi ve ilk başkanı Fatima Talib İsmail olan birliğin yürütme kurulunda yer aldı. Sudan'daki tüm kadınlara üyelik olanağı tanıyan ve kadınların sivil haklarını savunmayı amaç edinen Birlik, Sudan'ın farklı eyaletlerinde şubeler açtı. Fatima Ahmed Ibrahim, yüzlerce kadının ilk gösterisine öncülük etti.

Sömürgeciliğe, cinsiyet eşitsizliğine karşı mücadele

Birlik, 1954 yılında tüzük değişikliğine gidip kadınların oy kullanma hakkı ve kadınların tüm yasama, siyasi ve idari kurumlarda temsilci olarak hareket etme hakkına odaklandı. Kadınların ücret ve teknik eğitim konusunda erkeklerle eşit konuma ulaşması için çaba gösterdi. Onların okuma-yazma bilmeme durumuna son vermek için uğraştı. Sudan Kadınlar Birliği tüm bu faaliyetleri nedeniyle İslam Taahhüt Cephesi gibi siyasi sağ görüşlü çevrelerle çatışmalar yaşadı.

1955'te sömürgeciliğe, kadın sünnetine, boşanma eşitsizliğine, cinsiyetçiliğe karşı eşit ücret, annelik yardımları, eşit haklar, yasama, siyasi ve idari yapılarda oy hakkı, kadınların oy hakkı ve kadınların temsilci olarak hareket etme hakkı için Kadının Sesi Dergisi'ni yayınlamaya başladılar. Ve Fatima derginin baş editörü oldu. Dergi daha sonraları İbrahim Abbud'un askeri yönetiminin sona ermesinde önemli rol oynadı. Abbud, 1958-1964 yılları arasında Sudan Devlet Başkanı, 1964'te de Sudan Cumhurbaşkanı olarak görev yapan bir askeri subay ve siyasi kişilikti. Fatima Ahmed İbrahim, Abbud'a karşı gerçekleştirilen 1964 devriminde bir sivil toplum figürü haline geldi. Devrimden sonra kadınlar seçme ve seçilme hakkını elde etti. Fatima Ahmed İbrahim dergi çalışmaları sırasında daha genç kadrolara hitap eden Komünist Parti üyesi Suad İbrahim Ahmed ile fikir çatışması yaşadı. Kadınların, dinin ve ahlakın rolü ve parti stratejileri konusunda derin fikir ayrılıkları yaşıyorlardı. Fatima Ahmed İbrahim, İslam'ın dindar muhafazakarlara karşı ilerici bir güç olarak kullanılabileceğine inanıyordu. Suad İbrahim Ahmed ise, kadınların mücadelesini laik fikirlere dayandırmaktan yanaydı.

Sudan'da ilk kadın milletvekili

Fatima Ahmed İbrahim 1954'te, Sudan Komünist Partisi'ne katıldı ve kısa süre sonra Merkez Komite üyesi oldu. Komünist Parti 1946 yılından beri saflarında kadın yapısının yer aldığı ilk Sudan partisiydi. Fatima 1956-57'de Kadın Birliği'nin başkanlığını yaptı. Amaçlarından biri, Komünist Partisi'nden ve onun egemenliğinden bağımsızlaşmış sendikaydı. Farklı geçmişlere sahip kadınların katılımıyla örgütünü genişletti. 1965'te parlamentoya seçilerek Sudan'da milletvekili olan ilk kadın sıfatını kazandı. Kadınların herhangi bir alanda çalışma hakkı, eşit ücret, kızların yüksek öğrenime erişimi, doğumda ücretli ayrılma hakkı gibi konularda bir dizi yasanın çıkarılmasında rol oynadı. Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu'na üye oldu. 1967'de Mahasin Abd al-Aal, Naima Babiker al-Rayah ve Suad İbrahim Ahmed ile birlikte Sudan Komünist Partisi'nin 33 üyeli Merkez Komitesi'ne seçildi.

Ev hapsinde tutuldu

1969 yılında Cafer Muhammed el-Nemieri askeri bir darbeyle Sudan'da iktidarı ele geçirdi. Sosyalist ve Pan-Arabist politikalarla hareket eden el-Nemieri'nin darbesi Komünist Parti tarafından desteklendi ve onun iktidarı döneminde Kadınlar Birliği'nin faaliyetleri genişledi. Kadınlar değişik alanlarda birçok hak elde ettiler. Sudan Komünist Partisi ile Cafer Muhammed el-Nemieri arasındaki iyi ilişkiler 1971'e kadar sürdü. Aralarında çıkan anlaşmazlıklar sonucu Komünist Partisi Temmuz 1971'de Haşim Elatta liderliğindeki bir askeri darbeye destek verdi. Ancak darbe başarısızlığa uğradı ve el-Nemieri iktidarı tekrar ele geçirdi. Aralarında Fatima'nın sendika lideri eşi Alshafie Ahmed Alshiekh'in de bulunduğu bazı Komünist Parti liderleri idam edildi. Fatima iki yıldan fazla hapishanede kaldıktan sonra 1985 yılında Nemieri'nin devrilmesine kadar ev hapsinde tutuldu.

Sürgün ardından ikinci parlamenterlik dönemi

Fatima Ahmed İbrahim, 1990 yılında Ömer Hasan el-Beşir tarafından gerçekleştirilen askeri darbeden sonra onun politikalarına karşı çıkınca tekrar tutuklandı. Serbest kalması için yapılan güçlü bir uluslararası seferberlik sonucunda hapisten çıkarıldı ancak Büyük Britanya'ya sürgüne gitmek zorunda kaldı. Yasaklanmış olan Sudan Kadınlar Birliği'nin Başkanı olarak sürgündeki muhalefete katıldı. 1991 yılında Kadınların Uluslararası Demokratik Federasyonu'nun Başkanı seçildi. Sudan'da hükümet ile muhalefet arasında bir uzlaşmaya varılması ardından 2005 yılında ülkesine geri döndü ve Komünist Partisi'ni temsilen parlamentoya milletvekili olarak atandı.

Yayınlanmış çalışmaları vardır. Yirmi Yıllık Hasadımız, Özgürleşme Yolumuz, Arap Kadınları ve Sosyal Değişim, Çocuklarımız ve Sağlık Hizmetleri bunlar arasındadır.

Fatima'nın kardeşi Salah Ahmed İbrahim bir yazar, şair ve diplomattır. Sudan'ın en önemli şairlerinden biri kabul edilmektedir. Fatima'nın, eşi Alshafie Ahmed Alshiekh'den olan Ahmed adlı bir oğlu bulunmaktadır. Fatima Ahmed İbrahim 2011 yılında aktif siyaseti bıraktı. 12 Ağustos 2017'de, 84 yaşındayken Londra'da vefat etti ve 16 Ağustos'ta Hartum'da toprağa verildi.1993'de BM İnsan Hakları Alanında Üstün Başarı Ödülü, 2006 yılında ise Berlin'de İbn Rüşd Düşünce Özgürlüğü Ödülü ile onurlandırıldı.

Sömürgeciliğe olduğu kadar cinsiyet eşitsizliğine karşı mücadelesiyle tanınan Fatima Ahmed İbrahim, 20. yüzyılın en büyük Arap feministlerinden biri olarak kabul ediliyor.

AYLIK
☐ 3 €

ABONE FORMU

12 AYLIK
☐ 30 €

İsim: .....
Adres: .....
.....
Tel no: .....
Banka adı: .....
Hesap No: .....
Blz:.....

TARİH:
.....
ABONE:
.....
İMZA:
.....
YAPAN:
.....

NEWAYA JIN

Konto Sahibi: Stg Onderzoeks Centrum v.
Hollanda İçi Banka İsmi: ING
Hollanda İçi Konto No: 8525445
Hollanda IBAN: NL54 INGB0008525445

Hollanda Dışı Konto No:
IBAN: NL54 INGB0008525445 BIC: INGBNL2A

TEL NO: 0031 647 74 09 17
e-mail: newayajin.abo1@gmail.com

Evlensen mi evlenmesen mi bir dert!

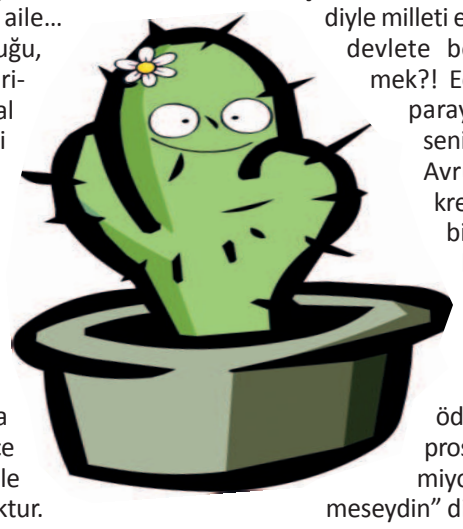

Aile olmak güzeldir; herkesin birbirini kolladığı, desteklediği, sevdiği, düştüğünde kaldırdığı, omuz verdiği bir aile… Düşüncelerinizin değer bulduğu, değer gördüğünüz bir aile… Herkesin varlık nedenini bulduğu, anlam kazandığı bir aile… Birinin ötekine eşit olduğu, ruhsal denkliği bulduğu, en önemlisi özgür olduğu bir aile… İçerisinde "direk" aranmadığı, "reis" oluşturulmadığı, ötekinin ötekisi olmayan, cinsiyetinden ötürü daha değerli ya da daha değersiz bireylerin olmadığı bir aile…

Duyguda, düşüncede birliği yakalayan, aynı fikir etrafında ortaklığı sağlayan bir aile, bence güzel bir ailedir. Böyle bir aile için kan bağına da ihtiyaç yoktur. Zaten aile dediğin salt anne-baba ve çocuklardan oluşan en küçük sosyolojik yapı olarak tanımlanamaz. Evet, sosyolojik olarak böyle bir tanım yapılıyor. Fakat dikkat edin hiçbiri bilinçli bir tercihle aynı ortamda buluşmamıştır. İsteğe, düşünceye, özgür iradeye dayalı bir "aile " olmaktan çok biyolojik olarak kan bağına dayalı, mecburi bir yapıdır.

Kapitalizmin pohpohladığı aile

Bu durumda karşımıza iki ayrı aile gerçekliği çıkar. Bu aile yapılarından biri kapitalist sistem tarafından oldukça pohpohlanır. Çoğalması ve yayılması için destek kampanyaları yapılır. Bunun için rol-modeller oluşturulur. Herkesin birbirini aldattığı bireylerden oluşan aile, ideal aile olarak kutsallaştırılır. Örneğin Türk Cumhurbaşkanı Erdoğan da 2025 yılın "aile yılı" ilan etmiş. Herkes bir sonraki yılın ne olacağını ilan edebiliyor mu, bilmiyorum. Yani bilimsel bir boyutu varsa eğer, o da Erdoğan'a mı düşer onu da hiç bilmiyorum. Ama adamın Türklüğün nüfusunu çoğaltma hedefi takdir edilmeyecek gibi değil. Hele yöntemleri Mefisto'nun aklına bile gelmez. Adam millet evlensin, nüfus çoğalsın diye, faizsiz kredi bile veriyor. Üstelik ilk kez evlenecek gençlere 48 ay vadeli, iki yıl geri ödemesiz, 150 bin lira tutarında faizsiz kredi desteği. Şaka değil, gerçekten. Kimin akılan gelirdi krediyle milleti evlendirmek? Ya da devlete borçlanarak evlenmek?! Eee tabii iki yıl sonra parayı ödeyemezsen o senin sorunun. Mesela Avrupa'da bankadan kredi çekerek ev alabilirsin. Fakat kredilerini ödeyemezsen ev bankaya geçiyor. Ama Türkiye'de kredi ile evlenince ve krediler ödenmeyince nasıl bir prosedür izleniyor bilemiyorum. Belki "Evlenmeseydin" diyecekler, kim bilir?

Krediyle yeni asker siparişi!

Bir de yeni doğacak ilk çocuk için verilen tek seferlik doğum yardımı var. İlk çocukta 5 bin lira, ikinci çocuk için her ay 1500, 3'üncü ve sonraki çocuklar için her ay 5 bin lira yardım verilecekmiş. Çocuk yardımları, çocuklar 5 yaşını tamamlayana dek sürecekmiş. 5 yaşından sonra yardım yok. Buraya kadar, devlet üzerine düşeni yaptı. Seni evlendirdi mi, evlendirdi. Sana o çocuğu, çocukları yapman için teşvikte bulundu mu, bulundu. Eee sen de artık üzerine düşeni yap bir zahmet. Her şeyi de devletten bekleme! Sorun borç-harçsa, önemli değil; devletten aldığın borcu başka bir borçla öde. Hem "borç yiğidin harcıdır" demişler. Artık o harcı durmadan karacaksın ev diye inşa ettiğin yuvada. O kadarını da var kendin düşün. "Evlenemiyorum, aile kuramıyorum" diye derde düşüp, kederlerde boğulan sendin. Kredi alıp, evlenirken mutluydun. Herkes düğününüzde vur patlasın, çal oynasın yapıyordu. "mutluklar" diliyordu. Ne oldu? Şimdi borca boğulup, keder deresinde yüzen yine sen… Birileri ülkenin nüfusunu çoğaltacak, yeni milliyetçiler yetiştirecek diye, yeni askerler yaratacak diye ülke nüfusuna o katkıyı da yapmayıverseydin. Devletin kredisiyle evlilik denilen kör kuyuya inmeseydin, diyeceğim lakin derler ki; bir ölene, bir olana çare yoktur. Mesele az biraz idrak, az biraz insan olmaktır…

Alın size 'mis' gibi bir algı

Meseleye devam edelim. Aslında bu meselede olan kadına oluyor. Birincisi hödük bir erkekle kredi ile evlenecek. İkincisi üç çocuk doğuracak. Doğurduğu çocuklara bakacağı için işinden, çevreden olacak. Çok çalışmak isterse 'esnek' ve uzaktan, evden çalışabileceği işler var. Dışarıya çıkmaya ne hacet! Hem evde çocuğuna da bakabilecek. Al sana mis gibi iş!

Bakın işte sevgili okuyucu, "mis gibi" sözüyle kadının eve mahkûmiyetini kamufle ettik mi, ettik. Gönüllü eve hapsolmayı teşvik ettik mi, ettik. Şimdi biz üç kelimeyle bu algıları yarattıysak, bu devlet faizsiz krediyle ne algılar yaratıp, ne çok insanın hayatını mahvetmiştir.

En iyisi tavanı oklavanı al gel

Üstelik de "aile", "nüfus", "gelecek" adına… Peki hangi aile? Binbir borçla kurulan, üç-beş çocuğun borçlu doğduğu aile mi? Borçla kurulan ailenin bir geleceği olabilir mi? Borç-harç yüzünden bunlar birbirini dır dırlar, vır vırlarla tüketmez mi? İlk aşk, ilk heyecan yerine her an nefret, her an asabiyet, sonrasında şiddet, en üst perdeden cinayet vs. vs. gün yüzü görmeyen hayatlar kim vurdu ya gitmez mi? Peki bunun sorumluluğunu kim alacak? Devletin sorumsuz olduğu icraatlarından belli.

Bu durumda iş ahlaki-politik yapıya sahip olan kadına düşer. Peki ne yapacağız? Herkes tavasını, oklavasını, kevgirini, kepçesini, maşasını alsın gelsin. Ne yapacağımızı gelecek ay söyleyeceğim. Hadi kalın sağlıcakla. İştar rahmetini sizden esirgemesin.

9				7				6
	8	1	3		5	7	2	
	6	2				3	8	
	4		7		8		6	
8	1						5	7
			1		4			
				5				
		3	8	6	7	2		

1			7	2	3			5
		4				8		
	9						2	
	8		5		6		3	
	3			7			6	
		5		9		1		
			6		9			
4			8	5	2			3

bulmaca

Hazırlayan: SOZDAR DERSİM

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1				■										■	
2								■							
3	■							■		■	■				■
4					■							■		■	
5			■				■							■	
6				■									■	■	
7					■				■		■				
8			■						■						
9			■			■					■				
10		■					■								■
11				■		■							■		
12	■								■			■			
13		■	■	■									■		
14								■		■					
15					■				■						

Soldan sağa:

1- Almanca'da 'dede'/ The Beauty Myth (Güzellik Miti) adlı kitabıyla toplumsal cinsiyet çalışmalarına yeni bir alan açan feminist gazeteci yazar, **2-** dünyanın en çok tanınan Kürt müzik grubu / biçimci, **3-** olağan, uygun / bakı, **4-** iltihaplı sivilce / asker ayakkabısı, **5-** toryum'un simgesi / metallerin oksitlenmesi sonucunda oluşan madde / kaçınma, çekinme, **6-** bir sıcak iklim meyvesi / birinden kendine acındıracak sözlerle bir şey istemek, **7-** dingin, huzurlu / bele kadar uzanan başörtüsü / kurtuluş, **8-** Nazi örgütünün askeri, muharebe kolu / gelip geçici / iç sıkıntısı, **9-** yeti'nin ünsüzleri / Mısır'da güneş tanrısı / Güney Kürdistan'da bir dağ / kalıtsal, **10-** bir şeyi güç uygulayarak ileri götürme / optimist, **11-** at ayakkabısı / iyilik/ ilave, **12-** özenle büyütülmüş, nazlı kimse/ordu'nun kısaltması /tanrıtanımaz, **13-** avını sarıp sıkarak öldüren bir yılan /kripton'un simgesi, **14-** birden fazla terimi olan cebirsel ifade / öteki dünya, **15-** dost, arkadaş / süratli / tasa, kaygı.

Yukarıdan aşağıya

1- Yayla atılan çubuk /uydurma /delici kılıç, **2-** Emmeline önadlı radikal feminizm kuramcısı / eski dilde su / bir sayı, **3-** Mısır'ın ilk tanrısı /Güney Afrika'nın plaka imi /bir bağlaç / litrenin kısaltması, **4-**bir tür tatlı veya tuzlu yiyecek /bir ay /duman lekesi, **5-** ün /dünyanın uydusu /dini bir bayram, **6-** bir tür süs bitkisi /artı uç, **7-**Norveç'in başkenti /bal koymaya yarayan küçük tekne /sürdürme, **8-**uçan bir böcek, **9-**ışıklandırma / ince dantel / rey, **10-** Kürtçe'de siz /ilgi çekici gösteri ya da eylem içinde bulunma**11-** yön göstermek amacıyla belli yerlere konulan işaret / küçük limon / yiğitler, **12-**yıkanmak için yapılan örgü / kendine hayran kimse /islami literatürde söz verme, ittifak, koruma anlamlarına gelen bir terim **13-** küçük bayrak / aşama / riya'nın bir hecesi, **14-** klor'un simgesi / Kürtçe'de hasret çeken, **15-** bir nota / bitkisel / derece, radde.

238. Sayının Bulmaca Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	H	A	R	A	■	■	K	■	S	A	B	A	■	B	İ
2	A	R	U	N	D	H	A	T	I	R	O	Y	■	E	L
3	R	A	B	A	T	■	H	R	K	■	Z	I	R	X	■
4	P	■	E	K	P	O	L	İ	Ç	E	■	■	Ü	T	Ü
5	E	B	R	U	■	R	O	K	A	■	V	İ	Ş	N	E
6	R	■	U	Z	A	Y	■	O	■	P	O	S	T	A	■
7	L	A	■	U	S	A	N	T	I	■	T	İ	■	D	A
8	E	S	A	S	E	N	■	A	■	A	K	M	■	I	R
9	E	B	R	U	■	T	A	J	E	■	A	■	İ	M	A
10	■	E	S	■	B	A	C	■	V	E	■	R	A	B	■
11	■	S	E	K	Ü	L	E	R	■	■	Ç	A	D	I	R
12	E	T	N	İ	K	■	M	E	M	L	E	K	E	T	■
13	Z	■	İ	M	L	A	■	N	A	İ	L	E	■	E	N
14	G	Ö	K	Y	Ü	Z	Ü	■	R	■	İ	T	■	X	■
15	İ	Ç	■	A	M	A	N	O	S	■	K	■	A	T	E

Hangi yağları tüketmeli?

Yağlar beslenmede en temel maddelerden biri. Hücre işlevlerinin sağlıklı bir şekilde yerini bulması için rol oynayan yağlar aynı zamanda enerji kaynağıdır.

İçinde bulunan A, D, E, K gibi vitaminler de vücut açısından önemli. Ancak her yağ pozitif bir etki oynamıyor. Doğal yollardan değil de çoğunlukla endüstriyel olarak üretilen yağlar ise zarar veriyor. Yani ne "zararlı" diyerek yağ tüketmemek ne de yağların türüne bakmaksızın tüketmek doğru yöntem değil.

Vücudun günlük yağ ihtiyacı

Yetişkinlerin günlük aldıkları enerjinin yaklaşık yüzde 20-30'unun yağlardan sağlanması önerilmekte. Sporcular gibi fiziksel aktivitesi yüksek olanlarda ise bu oran yüzde 35'lere kadar çıkabilir. Yani günlük enerji ihtiyacı 2 bin kkal olan bir kadın günde 45 - 80 gram kadar yağ tüketebilir.

Yağın miktarından çok türü önemli

Önemli olan yağın miktarından çok, yağın çeşidi yani hangi yağ asidi türlerinden ne kadar tüketildiğidir. Üç tip yağ asidi var: Kısa, orta ve uzun zincirli olanlar. Kısa ve orta zincirli yağ asitleri doğrudan kana karışacak şekilde emiliyor ve enerji olarak kullanılıyor.

Fakat uzun zincirli yağ asitleri (doymuş yağlardaki) karaciğere giderek kandaki kolesterol düzeyinin artmasına yol açıyor.

Doymamış yağlar sağlıklı

Yağ asidi zincirinde çift bağ olanlara tekli doymamış yağlar, birden fazla çift bağ bulunan türlere çoklu doymamış yağlar denir. Doymamış yağlar oda sıcaklığında sıvı halde bulunur. Kandaki kolesterolü yükseltmeyen, kalp ritmini düzenleyebilen doymamış yağlar sağlıklı yağlar olarak kabul edilir.

Zeytin yağı, ayçiçek yağı, soya yağı, avokado gibi bitkisel kaynaklı yağlarda; fındık, ceviz, badem gibi kabuklu yemişlerden elde edilen yağlarda; susam yağı gibi tohumlardan elde edilen yağlarda ve balıkta çoğunlukla doymamış yağlar bulunur. Günlük kalorinin yüzde 8 ila yüzde 10'unun çoklu doymamış yağlardan alınması öneriliyor. Omega-6 yağ asitlerinin kaynakları mısır, pamuk, fıstık, soya fasulyesi ve ayçiçek yağı çoklu doymamış yağlardır. Omega-3 yağ asitlerinin kaynakları ise şunlardır:

- Somon, hamsi, uskumru, ringa balığı, sardalya ve ton balığı gibi balıklar,
- Kanola, soya fasulyesi, ceviz ve keten gibi yağlı tohumlar,
- Chia tohumları,
- Keten tohumu,
- Ceviz.

Omega-3 yağ asitleri açısından zengin beslenmek, kandaki trigliserit düzeylerini düşürmeye, kalp-damar hastalıkları riskini azaltmaya yardımcı olabiliyor.

Doymuş yağlar

Doymuş yağlar genellikle oda sıcaklığında katıdır. Doymuş yağların en yaygın kaynakları et ve süt ürünleridir.

Amerikan Kalp Derneği, günlük kalori ihtiyacının %5 ila %6'sının doymuş yağlardan karşılanmasını öneriyor. Doymuş yağ oranı yüksek yiyecekler şunlardır:

- Sığır eti, kuzu eti ve özellikle deri içeren kümes hayvanlarının etleri,
- Tereyağı, krema,
- Süt ve yoğurt gibi süt ürünleri,
- Hindistan cevizi, hurma meyve veya hurma çekirdeklerinden elde edilen yağlar,
- Tereyağlı unlu mamuller ve tatlılar gibi doymuş yağlar kullanılarak hazırlanmış yiyecekler.

Doymuş yağlar, kandaki kolesterol seviyesinin yükselmesine neden olur. Kandaki LDL seviyesinin yüksek olması, kalp-damar hastalığı riskini artırabilir.

Doymuş yağ tüketmek, geçmişte düşünüldüğü kadar zararlı olmasa da bilimsel veriler doymamış yağın en sağlıklı yağ türü olduğunu gösteriyor.

Trans yağlardan uzak durun

Trans yağlar doymamış yağın bir şeklidir. Endüstriyel süreçler ile yapay olarak da elde edilebilir. Trans yağlar bitkisel yağların oda sıcaklığında katı hâlde kalmasını sağlar. Bu yağlar çok daha uzun bir raf ömrüne sahiptir. Tekrar tekrar kullanılabilirler.

Trans yağlar restoranlarda ve gıda endüstrisinde, özellikle patates kızartması gibi derin yağda kızartılan fast food yiyeceklerin kızartılmasında; kurabiye, kek, hamur işleri gibi hazır unlu mamullerde ve işlenmiş, hazır, paketli atıştırmalık yiyeceklerde kullanılabiliyor. Trans yağlar kandaki zararlı LDL kolesterol miktarını artırabiliyor ve faydalı HDL kolesterol miktarını azaltabiliyor. Bu nedenle kalp-damar hastalıkları, inme, diyabet ve kronik enflamasyona neden olabiliyor. Ayrıca bazı kanser türlerinin görülme riskini artırabiliyor.Az miktarlarda trans yağ tüketmek bile sağlığı olumsuz etkileyebiliyor. Örneğin her gün toplam kalori miktarının %2'si kadar trans yağ tüketmek, kalp-damar hastalıkları riskini %23 artırabiliyor.

Trans yağlardan kaçınmak için satın aldığınız ürünlerin etiketlerini mutlaka okuyun. "Kısmen hidrojene edilmiş yağ" ifadesi, trans yağ içerdiğini gösterir. Hazır ve işlenmiş gıdalar yerine, evde taze ve doğal malzemelerle yemek yapmayı tercih edin. Fast foodtan uzak durun. Paketli atıştırmalıklar yerine, meyve, sebze, kuruyemiş gibi sağlıklı alternatifleri tercih edin.

Hapşırığı engellemeyin

İnsanlar özellikle ses çıkarmaktan çekindikleri durumlarda hapşırığı engellemek için burun ve ağızlarını kapatır sorunu "içeride" halletmeye çalışırlar. Ancak hemen belirtelim ki bu pek de iyi bir fikir değil.

Yabancı maddeler soluduğumuzda burnumuzda ve sinüslerimizde bulunan algılayıcılar bunları tespit eder. Burun deliklerinde ve sinüslerde bulunan küçük tüylere ve ilgili sinirlere işaret gönderirler. Bu sırada beynimiz de akciğerlerimize istenmeyen maddelerin dışarı atılması emrini verir. Böylelikle, soluk borumuz yoluyla ağız ve burnumuzdan çok güçlü bir hava çıkışı gerçekleşir. Öyle ki hapşırıkla dışarı çıkan parçacıklar metrelerce uzağa ulaşabilir. Ancak hapşırığı engellemek içeride oluşan basıncın sinüslere, burun boşluğuna ya da göğse geri gitmesine neden olur. Üstelik böyle bir engelleme sonucunda, hapşırık sırasında oluşan basınç normalin 20 katına kadar çıkabilir. Bu yüksek basınçlı havanın ağızdan ve burundan çıkış yolu bulamayıp kafaya doğru yönelmesi kulak zarına ya da östaki borusuna zarar verebilir. Söz konusu basınçla birlikte taşınan mukus da östaki borusuna ulaşıp eğer enfeksiyon taşıyorsa bunun kulağa yayılmasına yol açabilir. Ayrıca hapşırığı içeride tutmak nadiren de olsa bazı kılcal damarların çatlamasına neden olabilir. Virüslerin yayılmasının önüne geçmek için bir mendile hapşırılması veya başınızı insanların bulunmadığı başka bir yöne çevirilmesi bir çözüm olabilir.

YEMEK TARİFİ

Narlı Brüksel Lahana

Malzemeler

- 4 yemek kaşığı zeytinyağı
- 16 adet Brüksel lahanası
- 2 diş sarımsak
- 1 avuç fındık
- 1 avuç file badem
- 4 yemek kaşığı siyah pirinç (haşlanmış)
- 4 yemek kaşığı soya sosu
- 1 yemek kaşığı sarımsaklı acı sos
- 1/2 adet limonun suyu

Servis İçin:

- 1 tatlı kaşığı bal
- 1avuç nar tanesi
- 3yemek kaşığı zeytinyağı

Hazırlanışı

Lahanaların dış yapraklarını alıp yıkadıktan sonra ortadan uzunlamasına ikiye kesin. Orta ateşte ısıtılmış tavaya zeytinyağı koyup lahanaları yerleştirin. Doğranmış sarmısak, iri parçalar halinde fındık ve bademleri de ekleyip lahanalar renk alana kadar kavurun. Daha sonra pirinç, soya sosu ve acı sosu ekleyip yaklaşık bir dakika kadar daha soteleme işlemine devam edin. Karışımı ocaktan alıp limon suyu ekleyerek karıştırın. Salatayı servis tabağına alıp üzerine bal gezdirin, ardından nar tanelerini ve zeytinyağını da ekleyip ılık olarak servis edin.

Afiyet olsun...

Erken ergenlikte doğru yaklaşım

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi ergenlik olarak adlandırılıyor. Çocukların en hızlı büyüdüğü dönemlerden biri olan ergenlikte bedende hızlı değişimler meydana geliyor. Bu dönemde fizyolojik değişiklikler ile ruhsal değişimlere de hassas yaklaşım önem kazanıyor. Ergenlik döneminde görülen fiziksel ve hormonal değişiklikler, bedensel ve duygusal anlamda farklılıklar yaratıyor ve ortalama üç yıl sürüyor. Ergenlik bulgularının kız çocukta 8, erkek çocukta da 9 yaşından önce ortaya çıkması durumuna erken ergenlik deniyor.

8 yaş öncesi

Ergenlik kızlarda normal şartlar altında 10 ila 15 yaş civarında, göğüslerin belirginleşmesiyle başlar ve yaklaşık olarak iki yıl sonra ilk regl yaşanır. Eğer bir kız çocuğunda 8 yaşından önce meme gelişimi veya genital bölge ya da koltuk altı tüylenmesi başlamışsa erken ergenlik; bu bulgular 13 yaşa dek gözlenmemişse veya 15 yaşına ulaşmasına karşın halen adet görmemişse gecikmiş ergenlik yaşanmış olur. Adet kanamasının 10 yaşından önce görülmesi ise erken menarş yani erken adet kanaması olarak tanımlanıyor.

Erkek çocuklarda ergenliğin ilk bulgusu ortalama 11, 5-12 yaş civarında görülen testis hacminde artış olup, bunu genital ve koltuk altı kıllanması izliyor.

Kemik ve kilo gelişiminde hızlı artış

Erken ergenlikle birlikte çocuklarır kemik ve kilo gelişiminde oldukça hızlı bir artış gözlemlenmektedir. Bu durumda çocuklar kendi yaşıtlarına göre daha hızlı boy atma ya da kilo gibi durumlarla karşı karşıya kalabilirler. Ergenlik belirtileri başladıktan sonraki 1 yıl içinde hızlı boy uzaması olur ve buna "büyüme patlaması" denir. Kızlar ergenlik döneminde yaklaşık 20-25 cm uzarlar. Genel olarak adet kanaması başladıktan sonra kızların boyu 5–6 cm kadar uzar. Erkek çocuklarda "büyüme patlaması" kızlara göre daha geç dönemde olur (ortalama 2 yıl sonra) ve ergenlik döneminde boyları 28 cm kadar uzar. Erkek çocuklarda ergenliğin ortasında "cinsel boşalma" olabilir. Ergenlik dönemi sonunda kızlar ve erkekler üreme yeteneği kazanırlar.

Yetişkin oldu yanılgısı

Çocukların erken ergenlikten kaynaklı hızlı boy atması yetişkin olduğu düşüncesini besler ve farklı beklentilere girilirse, çocukta duygusal ve sosyal bir baskı ve karışıklığa yol açar. Bu süreçte doğru iletişim çok önemlidir.

• Çocuğunuzda gözlemlediğiniz değişimi yaşamın doğal bir süreci olarak benimseyin. • Çocuğunuzla bedeninde yaşadığı değişiklikleri ve cinselliği doğrudan ve dürüstçe konuşun. Bu konuları konuşamayacağınızı düşünüyorsanız ergenlerle iletişimi bilen bir sağlık personelinden destek alın. • Fiziksel etkinliğe teşvik edin. Eğlenceli ve güvenli etkinliklerde bulunabileceği ortamlar hazırlayın. • Düşünce ve duygularına saygı gösterin, gerçekten onu dinlediğinizi hissettirin. Kendi kararlarını vermesini desteklerken, sağlıklı seçimler yapabilmesi için yardımcı olun. • En önemlisi iyi bir rol model olun.

www.newayajin.net - facebook: Newaya Jin - X: @Newayajin05

newaya jin

ŞUBAT 2025

Kadın Araştırma ve İletişim Vakfı-NEWA (Stichting Vrouwen Onderzoeks-en Communicatiecentrum NEWA)
Tel: 0031 647 74 09 17 / e-mail: newayajin2005@gmail.com
Web sitesi: www.newayajin.net

Direngen bir dağ çiçeği Asmîn

Asmîn korkusuzca kötünün, çirkinin, yanlışın üzerine gidendi. Hiçbir zaman kendine kolay olanı seçmedi. Aşkla yol aldı, özgürlüğe soluksuzca koşmayı bildi. Nerede, ne zaman, ne yapacağını bilendi.

● **Tekoşîn Devrîm**

Yazmaya karar verdiğimiz an, bir büyük sınava girdiğimiz andır aynı zamanda. Söz konusu olan genç yaşında gözünü kırpmadan canı pahasına insanlık kavgasına giren, ülkesine aşık, dağları mesken tutan kahramanlar ise hiçbir kelimenin onları layıkıyla anlatamayacağını biliriz. Cesaret ister, ruh ve gönül güzelliğine bakabilecek yürek ister. Ama anlatmak gerekir.

Batı Zap ve Girê Cûdî. Burası artık sadece Kürdistan dağlarından bir bölüm değil, burası artık bambaşka bir tarih, bambaşka bir direniş. İşgalcinin kimyasal da dahil tüm kirli savaş yöntemlerini, tekniğini, gücünü, siyasetini yatırdığı ama iradenin karşısında tutunamadığı bu yer romanlara konu bir destan diyarıdır.

Bunun için anlatmak gerek. Anlatmak gerek ki, Kela Dimdimê'yi de aşan bu direnişin kahramanları, Kürdistan'ın bu yiğit kızları ve oğullarının hikayeleri yaşamımızın birer parçası olsun.

Onlardan biriydi Asmîn Seyit. Bir dağ çiçeği olmadan önceki adıyla Zehra Angay, Amed'in Bismil ilçesinde yurtsever bir ailede büyür. 10 yıl boyunca asimilasyon yuvası olan okullarda okusa da, kişiliğine, ruhuna, düşüncelerine etki edemez bu okullar. Ailesindeki yurtsever öz, öyle güçlüdür ki çocuk yaşına rağmen direnmesini bilir işgalin her türlüsüne. Temiz, saf yüreğini cellatların çirkinliklerinden korumasını bilir.

Kahramanım

Çünkü bir 'kahramanı' vardır O'na direnme gücü veren. Kahramanı masal diyarında değil, hayatın ta kendisindedir. Dayısı Ertem Karabulut'u (Numan Amed) hiç görme şansı olmamış, ama hep O'nun mücadelesi, gerilla hikayeleriyle büyümüştür.

Faili meçhulleri, köy yakmaları, işgali, O'nun neye başkaldırdığını, dahası ülkesini, hangi sevdanın yolunu tuttuğunu dinleyerek büyür. "Ben kolay ölmeyeceğim" diyen Numan Amed'de, kuzeni Cigerxwîn Qoser (Vedat Angay) Zagros'ta şehit düştüğünde artık yolu izleyen olmaktan çıkıp, yolcu olmaya karar verir. 2014 yılında başlayan Şengal ve Rojava savaşlarında halka yapılan katliamlara şahitlik ettiği an, artık onun için bardağı taşıran son damla olur. 10 Eylül 2014 tarihinde, dayısının yüz sürdüğü topraklara ulaşır ve hayallerine doğru en büyük adımı atar.

Bir dağ çiçeği güzelliğindeki bu genç Kürt kadını adını Asmîn Seyit koyar.

Hiç görmeden de bağ kurabilir insan

Asmîn, gerilla Numan'ı öyle bir anlatıyor ki her anını O'nunla geçirmiş gibi. Aslında gerçek aşkın sınır ve mekan tanımadan nasıl oluşabileceğini ve hakikate nasıl kavuşabileceğini güncesine yazmış olduğu şu satırlardan anlayabiliyoruz: ''Açıkçası nerden nasıl başlayacağımı bilmiyorum görmediğin kardeşini anlatabilir mi diye çok defa sordum aslında kendime. Fakat bazen duymak, hissetmek yetiyor. Birbirine bağlayan bir şeyler varsa anlatabilir, bence yazabilir insan.

Görmeden tanımadan da hisseder insan. Ben heval Numan'ı hiç görmedim hiç vakit geçirmedim ve hiç anımız olmadı fakat bizi birbirine bağlayan o kadar çok sebep var ki birçok anımız olmuş gibi. Anlatacak o kadar çok şey var ki, aynı yolun yolcusu olmak aynı amaç uğruna, özgürlük uğruna savaşmak eşsiz bir duygu. Ve şimdi bende onun aşkla bağlandığı yolun yolcusuydum.

İlk adımımı atmıştım bu kutsal yaşama. Onun yoldaşlarından heval Numan'ı dinlemek, heval Numan'dan kendisini dinlemek en çok istediğim şeydi. Artık hem heval Numan'dan hem de arkadaşlardan heval Numan'ı dinleyecektim."

Ceng meydanlarında zılgıtlar

Klavuzu artık bellidir Asmîn'in. Amaca ulaşabilmek için her türlü zorluğu göze alacak ve aynı kararlılıkla yürüyecektir. Daha genç ve yeni bir gerilla olmasına rağmen, öyle olgundur ki eski bir gerilla gibi tüm görevlere katılır, hakkıyla katıldığı her çalışmanın üstesinden gelir. Güçlü bir savaşçıdır. 2016 yılında Şehit Mahir Akademisi'nde branş eğitimi gördüğünde şöyle der: "Öyle profesyonel bir suikastçı olacağım ki, benim olduğum yerde düşman rahat bir adım bile atamayacak."

Dayısı gibi Amed'in büyük öncülerinden Delal Amed'in şehadetinden sonra yeni bir karar anına daha gelmiştir. 2018'de Özel Kuvvetler'e katılma kararı alır. Gerillanın çok yönlü olmasına inanarak 2021 yılında Şehit Bêrîtan Akademisi'nde eğitim önerisinde bulunur. Eğitimden sonra artık savaşın en yoğun yaşandığı alanlardadır. 2023 yılında Şehit Delîl Batı Zap eyaletine geçtikten sonra artık tüm ceng meydanları onundur. Tüm eylemlerde Asmîn'in sesi, zılgıtları yankılanır.

Soluksuzca koşandı

2024 yılı kışında 'Şehid Doğa Viyan Devrimci Hamlesi'nde bir tepe eylemi. Şehit Şilan tepesine doğru yer alan gerillaların içinde Asmîn de yer alıyor. Soğuk, kar işlemiyor. Yüreğindeki ateşle öyle bir yol alıyor ki, toprak ayaklarının altında kayar gibi. İşgalciye korku, yoldaşlarına direnme gücü veren bir cesaretle yürüyor eylemde de işgalcinin üstüne. Bir yoldaşının "Heval Asmîn dikkat, karşıda suikastçi var" sözüne aynı gözü peklikle yanıt veriyor: "Ez jî sûîqastçîme!" Yani, "Ben burdayım, başaran biziz" diyor.

Ve 8 Ağustos 2024. Mücadele arkadaşları Agir Çekdar, Besta Agir, Cemal Derezor'la birlikte Şehit Sawûşka Tepesine düzenlenen eylemde ölümsüzler kervanına katılır Asmîn.

Asmîn, hiçbir zaman kendine kolay olanı seçmedi, gözü hep daha büyük başarılarda oldu. Ne yaptıysa az gördü.

Bir derviş misali yaşadı. Aşkla yol aldı, özgürlüğe soluksuzca koşmayı bildi. Dayısı Numan'ın hikayelerini dinlediği o çocukluk günlerinden itibaren, engel tanımadan yürüdü.

Genç bir savaşçıydı, ama çok zor zamanlarda yol gösterendi, yolu açandı. Nerede, ne zaman, ne yapacağını bilendi.

Asmîn korkusuzca kötünün, çirkinin, yanlışın üzerine gidendi.

Şimdi O'nun izinde, O'nun adıyla nice Asmîn'ler açıyor bu dağlarda.

"Genç bir savaşçıydı ama zor zamanlarda yol gösterendi, yolu açandı."